

آزمون آزمایشی خیلی سبز

پایه یازدهم

مرحله دوم

رشته انسانی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۰۴

تاریخ برگزاری: ۱۸/آبان/۱۴۰۳

بودجه بندی دروس

ریاضی	زبان و ادبیات فارسی	علوم اجتماعی	روان شناسی
ریاضی و آمار (۲) فصل ۱ درس ۱ صفحه ۱ تا ۱۱	علوم و فنون ادبی (۲) درس ۱ و ۲ صفحه ۱۰ تا ۲۵	جامعه شناسی (۲) درس ۱ تا ۳ صفحه ۱ تا ۲۶	درس ۱ و ۲ صفحه ۸ تا ۶۵
زبان عربی	تاریخ	جغرافیا	فلسفه
عربی، زبان قرآن (۲) درس ۱ و درس ۲ (تا ابتدای اعلموا) صفحه ۱ تا ۲۰	تاریخ (۲) درس ۱ تا ۳ صفحه ۱ تا ۲۹	جغرافیا (۲) درس ۱ و ۲ صفحه ۱ تا ۱۸	فلسفه (۱) درس ۱ و ۲ صفحه ۱ تا ۱۸

مدت پاسخگویی	تأ شماره	از شماره	تعداد سؤال	مواد امتحانی
۱۵ دقیقه	۱۰	۱	۱۰	ریاضی
۱۵ دقیقه	۲۵	۱۱	۱۵	زبان و ادبیات فارسی
۱۰ دقیقه	۳۵	۲۶	۱۰	علوم اجتماعی
۱۵ دقیقه	۴۵	۳۶	۱۰	روان شناسی
۱۰ دقیقه	۶۰	۴۶	۱۵	زبان عربی
۱۰ دقیقه	۷۰	۶۱	۱۰	تاریخ
۱۰ دقیقه	۸۰	۷۱	۱۰	جغرافیا
۱۰ دقیقه	۹۰	۸۱	۱۰	فلسفه (۱)
۹۵ دقیقه		۹۰ سؤال		مجموع

اساتید، مشاوران و دانش آموزان گرامی:

نظرات، پیشنهادات، انتقادات و بازخوردهای خود نسبت به سؤالات این آزمون را می توانید از طریق آیدی @Kheilisabz_edit در همه پیام رسانها با ما به اشتراک بگذارید.

ریاضی و آمار

۱- در خصوص گزاره $(p \vee \sim p) \Rightarrow (q \wedge \sim q)$ کدام مورد صحیح است؟

- (۱) همواره درست است. (۲) همواره نادرست است.
 (۳) هم‌ارز $p \Rightarrow q$ است. (۴) هم‌ارز $p \Rightarrow \sim q$ است.

۲- نقیض گزاره «اگر \sqrt{a} عددی گنگ باشد، آن‌گاه $5 + \sqrt{a}$ عددی گنگ است.» کدام است؟

- (۱) \sqrt{a} عددی گنگ است یا $5 + \sqrt{a}$ عددی گنگ نیست.
 (۲) اگر $5 + \sqrt{a}$ گنگ نباشد، آن‌گاه \sqrt{a} گویا است.
 (۳) \sqrt{a} عددی گویا است و $5 + \sqrt{a}$ عددی گنگ است.
 (۴) \sqrt{a} عددی گنگ است و $5 + \sqrt{a}$ عددی گویا است.

۳- اگر $\sim p$ و q گزاره‌هایی با ارزش نادرست و r گزاره‌ای دلخواه باشد، ارزش گزاره‌های $(p \Leftrightarrow q) \Rightarrow r$ و $(p \Rightarrow q) \Rightarrow r$ به ترتیب از راست به چپ کدام است؟

- (۱) T - T (۲) T - F (۳) F - T (۴) F - F

۴- گزاره $(p \vee \sim q) \Rightarrow p$ با کدام یک از گزینه‌های زیر هم‌ارز است؟

- (۱) $q \Rightarrow p$ (۲) $\sim q \Rightarrow p$ (۳) $q \Rightarrow \sim p$ (۴) $\sim q \Rightarrow \sim p$

۵- گزاره $(p \Rightarrow \sim q) \Leftrightarrow (p \Rightarrow q)$ در کدام حالت نادرست است؟

- (۱) p و $\sim q$ نادرست (۲) p و q نادرست (۳) $\sim p$ و $\sim q$ نادرست (۴) $\sim p$ و q درست

۶- کدام گزاره هم‌ارز منطقی گزاره $[r \Rightarrow ((p \wedge \sim q) \Rightarrow (q \vee \sim p))] \Rightarrow \sim r$ است؟

- (۱) $p \Rightarrow (q \wedge \sim r)$ (۲) $(\sim p \vee r) \Rightarrow (q \wedge \sim r)$
 (۳) $(p \vee r) \Rightarrow (q \wedge \sim r)$ (۴) $(p \vee \sim r) \Rightarrow (q \wedge \sim r)$

۷- کدام گزینه ارزش ستون خالی جدول زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

p	q	$((\sim p \wedge q) \Rightarrow p) \Leftrightarrow (\sim p \Leftrightarrow q)$
T -9	T -8	
T -11	F -10	
F -13	T -12	
F -15	F -14	

T
F
F
T

(۴)

T
F
T
T

(۳)

F
T
F
F

(۲)

F
T
T
F

(۱)

محل انجام محاسبات

۸- کدام مورد در خصوص ارزش گزاره $\sim(p \vee q) \Leftrightarrow \sim(p \wedge q)$ درست است؟

- (۱) اگر p و q هم‌ارزش باشند، درست است. (۲) همواره درست است.
 (۳) اگر p و q هم‌ارزش باشند، درست است. (۴) همواره نادرست است.

۹- اگر گزاره $(p \wedge \sim q) \Rightarrow p$ نادرست باشد، ارزش گزاره‌های $\sim p \Rightarrow q$ و $\sim q \Rightarrow r$ به ترتیب از راست به چپ کدام است؟

- (۱) درست - درست (۲) درست - بستگی به ارزش r دارد.
 (۳) نادرست - درست (۴) نادرست - بستگی به ارزش r دارد.

۱۰- چند مورد از عبارت‌های زیر در مورد گزاره $(\sim q \Rightarrow p) \vee (\sim q \Rightarrow r)$ نادرست است؟

الف) ارزش آن همواره درست است.

ب) اگر نماد \vee را به \wedge تغییر دهیم، جدول ارزش‌گذاری آن همانند جدول ارزش‌گذاری گزاره $q \wedge (p \wedge r)$ می‌شود.

ج) اگر بدانیم p درست است، ارزش آن هم‌ارز ارزش r است.

- (۱) صفر (۲) ۱ (۳) ۲ (۴) ۳

علوم و فنون ادبی

۱۱- توضیح زیر درباره کدام یک از شخصیت‌های عصر ایلخانان است؟

«از چهره‌های علمی و سیاسی در عصر ایلخانان که وزیر مقتدر غازاخان و اولجایتو بود. مهم‌ترین کتاب او به نثری عالمانه و پخته نوشته شده است.»

- (۱) خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی
(۲) عطاملک جوینی
(۳) حمدالله مستوفی
(۴) دولت‌شاه سمرقندی

۱۲- انتساب چند اثر به پدیدآورنده آن نادرست است؟

(بهارستان: جامی)، (جامع‌التواریخ: حمدالله مستوفی)، (تاریخ جهانگشا: عطاملک جوینی)، (مکاتیب: مولانا)، (مرصادالعباد: نجم‌الدین رازی)، (دیوان شمس: مولانا)، (صد پند: ابن‌یمین)، (نفحات‌الانس: جامی)، (اخلاق‌الاشراف: عبیدزاکانی)، (مجالس سبعة: شمس قیس)

- (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۱

۱۳- معروف‌ترین شاعر قرن نهم کتاب را به شیوه تذکره‌الاولیای عطار نیشابوری در نوشت.

- (۱) نفحات‌الانس - شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی
(۲) تحفة‌الاحرار - بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان
(۳) نفحات‌الانس - بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان
(۴) تحفة‌الاحرار - شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی

۱۴- کدام مورد از دیدگاه تاریخ ادبیات کاملاً درست است؟

- (۱) شاه نعمت‌الله ولی از شاعران قرن هشتم است که در تصوف و طریقت مقامی بلند داشته و سرسلسله صوفیان نعمت‌اللهی به شمار می‌رود.
(۲) عبیدزاکانی که تزویر و ریاکاری حاکمان را در آثارش به تصویر می‌کشید، در «اخلاق‌الاشراف» ناهنجاری‌های اجتماعی را به شیوه طنز و تمثیل به نظم درآورده است.
(۳) خواجه‌ی کرمانی از غزل‌پردازان برجسته قرن هفتم است که غزل‌های او بر حافظ تأثیرگذار بوده است و چند مثنوی به پیروی از پنج گنج نظامی سرود.
(۴) سلمان ساوجی از شاعران قرن هشتم است که در غزل توجه خاصی به سعدی و مولانا داشته و مثنوی جمشید و خورشید را به شیوه داستان‌های نظامی سروده است.

۱۵- اولین نشانه‌های تغییر سبک از خراسانی به عراقی از چه زمانی آغاز شده بود؟

- (۱) از دوره سلجوقیان (۲) از زمان غزنویان (۳) در دوره تیموریان (۴) پس از حمله مغولان

۱۶- مفهوم کدام بیت با بیت زیر قرابت بیشتری دارد؟

- «وان که محتاج خلق شد خوار است
گرچه در علم بوعلی سیناست»
(۱) ای فراهم کرده از شیران خراج
گشته‌ای روبه‌مزاج از احتیاج
(۲) همچون کمر نبد به زر غیرم احتیاج
من آهنم به گوهر ذاتی توانگرم
(۳) دل قوی‌دار و به تسلیم و رضا تن در ده
تا نباشی به کسی همچو خود آخر محتاج
(۴) صعب است فراق یار دلبر لیکن
محتاج‌شدن به ناکسان صعب‌تر است

۱۷- مفهوم کدام بیت در مقابل آن درست آمده است؟

- (۱) نیست به جز عشق در این پرده کس
اول و آخر همه عشق است و بس (جاودانگی عشق)
- (۲) دی بر سر مرده‌ای دو صد شیون بود
امروز یکی نیست که بر صد گرید (بی‌اعتنایی به کشته‌شدگان)
- (۳) من که دارم در گدایی گنج سلطانی به دست
کی طمع در گردش گردون دون پرور کنم (طمع‌نداشتن و قانع‌بودن)
- (۴) اسیرش نخواهد رهایی ز بند
شکارش نجوید خلاص از کمند (نیرومندی پهلوان)

۱۸- مفهوم بیت «باران اشکم می‌دود وز ابرم آتش می‌جهد / با پختگان گو این سخن سوزش نباشد خام را» در همه ابیات دیده می‌شود؛ به جز.....

- (۱) صورت آواز مرغ است آن کلام
غافل است از حال مرغان مرد خام
- (۲) در نیابد حال پخته هیچ خام
پس سخن کوتاه باید والسلام
- (۳) خام گفتم سخن و لیکن تو
نیستی پخته، چون بگویی خام
- (۴) پخته غم‌های عشقم لاجرم
دم ز خامان جهان درسته‌ام

۱۹- چند بیت از ابیات زیر با بیت «چون هر کسی در خورد خود یاری گزید از نیک و بد / ما را دریغ آید که خود فانی کنیم از بهر لا» هم‌وزن است؟

- (الف) ای که در زنجیر زلفت جای چندین آشناست
خوش فتاد آن خال مشکین بر رخ رنگین غریب
- (ب) هر آن کاو خاطر مجموع و یار نازنین دارد
سعادت همدم او گشت و دولت همنشین دارد
- (ج) امشب سبک‌تر می‌زنند این طبل بی‌هنگام را
یا وقت بیداری غلط بوده است مرغ بام را
- (د) بر من که صبوحی زده‌ام خرقة حرام است
ای مجلسیان راه خرابات کدام است؟
- (ه) خوش خوش خرامان می‌روی، ای شاه‌خوبان تا کجا
شمعی و پنهان می‌روی پروانه‌جویان تا کجا؟
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۲۰- پایه‌های آوایی کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) گرنه در جان اوستی کی باک جانستی مرا: گر ن در جان / او س تی کی / با ک جا نس / تی م را
(۲) شکر خدا کرد و ثنا گفت دعاها: شک ر خُ دا / کر دُ ث نا / گف ت دُ عا / ها
(۳) لوح محفوظت شناسد یا ملایک بر سما: لوح مح فو / ظت شِ نا سد / یا م لا یک / بر س ما
(۴) جرمی ندارم بیش از این کز دل هوا دارم تو را: جر می ن دا / رم بی ش از / این کز دل ه / وا دا رم ترا

۲۱- براساس علائم هجایی بیت زیر کدام گزینه جاهای خالی را پر می‌کند؟

- «به هر سو بلبل در تَنَّم از میان، باد صبا کرد»
- (۱) مه‌رو - جفا (۲) دانا - انسان
- (۳) بی‌مهر - اثنا (۴) تویی - شیدا

۲۲- پایه‌های آوایی پنجم و هفتم بیت زیر در کدام گزینه ذکر شده است؟

- «مرا گر دوستی با او به دوزخ می‌برد شاید / به نقد اندر بهشت است آن که یاری مهربان دارد»
- (۱) به نقد اندر / که یاری مه
(۲) برد شاید / به نقد اندر
(۳) به نقد اندر / بهشت است
(۴) برد شاید / یاری مهربان

۲۳- در کدام گزینه الگوی هجایی بیت زیر دیده می‌شود؟

«زان غمزه دودافکن آتش فکنی در من هم دل شکنی هم تن، دل دار چنین خوش تر»

(۲) --U--U--U--U

(۱) --UU-----UU---

(۴) ----U--U---U--

(۳) ---UU-----UU--

۲۴- تعداد پایه‌های آوایی کدام دو بیت یکسان است؟

الف) سر تسلیم نهادیم به حکم و رأیت	تا چه اندیشه کند رأی جهان آرایت
ب) روز عمرم در شب افتاده است باز	وز شبم روز عنا زاده است باز
ج) داد دهی ساغر و پیمانہ را	مایه دهی مجلس و میخانه را
د) زنده ندیدی که تا مرده نماید تو را	چند کِشی در کنار صورتِ گرمابه را
(۱) الف - ب	(۲) الف - د
(۳) ب - ج	(۴) ب - د

۲۵- هجاهای کدام گزینه یکی از ارکان عروضی بیت زیر را به طور کامل پوشش نمی‌دهد؟

«دانه باشی مرغکانت برچندند غنچه باشی کودکانت برکنند»

(۱) مرغکانت (۲) غنچه (۳) کودکانت (۴) برکنند

جامعه‌شناسی

۲۶- با توجه به نمودار، به سؤالات زیر پاسخ دهید.

- منظور از جهان تکوینی در این دیدگاه چیست؟
- هویت ذهن افراد و فرهنگ جامعه چگونه است؟

• به چه دلیل ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند؟

- (۱) محدود به جهان فوق طبیعت - طبیعی و تکوینی - تفاوت قائل بودن میان علوم انسانی و اجتماعی با طبیعت
- (۲) محدود به جهان طبیعت - طبیعی و مادی - نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی
- (۳) فراتر از جهان طبیعت - فرامادی و تکوینی - تفاوت قائل بودن میان علوم انسانی با علوم اجتماعی
- (۴) تقسیم به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت - تکوینی و قراردادی - نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم اجتماعی

۲۷- جاهای خالی جدول زیر به ترتیب با کدام گزینه کامل می‌شود؟

«الف»	جهان تکوینی	«ج»	اغلال و سلاسل
دانشه‌ها، تجربیات و خلیات ما به این بخش تعلق دارند.	«ب»	محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.	«د»

- (۱) بخش فردی جهان انسانی - پیش از انسان بوده است. - فرهنگ - زنجیرهایی که انسان را در دنیا و آخرت به بند می‌کشند.
- (۲) بخش ذهنی جهان فردی - مستقل از خواست و اراده انسان است. - جهان فرهنگی - باورها و اعمالی که مانع شناخت انسان از حقیقت خویش می‌شوند.
- (۳) جهان فرهنگی - در مقابل جهان انسانی قرار می‌گیرد. - جهان اجتماعی - زنجیرهایی که انسان را در دنیا به بند می‌کشند.
- (۴) جهان ذهنی - در مقابل جهان اجتماعی قرار می‌گیرد. - فرهنگ - باورها و اعمالی که مانع شناخت انسان از حقیقت جهان هستی می‌شوند.

۲۸- کدام گزینه به ترتیب در مورد فرهنگ‌هایی که عقاید و ارزش‌های آن‌ها مربوط به قوم و منطقه خاصی است، درست، ولی در مورد دیدگاه دوم در تعامل جهان‌ها با یکدیگر، نادرست است؟

- (۱) از محدوده قومی و منطقه‌ای خود فراتر نمی‌روند و جهانی نمی‌شوند؛ مگر این‌که به سایر اقوام و مناطق نگاه سلطه‌جویانه داشته باشند. - جهان‌های ذهنی و تکوینی، استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.
- (۲) هیچ‌گاه از محدوده قومی و منطقه‌ای خود فراتر نمی‌روند و جهانی نمی‌شوند. - جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی می‌دانند.
- (۳) فقط در صورتی جهانی می‌شوند که نسبت به سایر اقوام و مناطق نگاه سلطه‌جویانه داشته باشند. - بین علوم انسانی و علوم طبیعی تفاوتی قائل نیستند.
- (۴) در هر شرایطی از محدوده قومی و منطقه‌ای خود فراتر می‌روند و جهانی می‌شوند. - جهان ذهنی، فرهنگی و تکوینی را مهم و در تعامل با یکدیگر می‌دانند.

۲۹- در رابطه با فرهنگ‌های مختلف، کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) در زمان واحد در سرزمین‌های متعدد فرهنگ‌های گوناگونی شکل می‌گیرند. - برخی عناصر تاریخی، تداوم فرهنگی و گستره جغرافیایی بیشتری دارند و برخی این‌گونه نیستند. - ژاپن دارای تداوم تاریخی بالا و گستره جغرافیایی وسیع است.
- (۲) عمر برخی فرهنگ‌ها کوتاه و برخی دیگر طولانی است. - برخی در مناطقی محدود به وجود می‌آیند و از مرزهای جغرافیایی خود عبور نمی‌کنند، ولی برخی گسترش بسیاری دارند. - اینکاها فاقد تداوم تاریخی بالا و گستره جغرافیایی وسیع هستند.
- (۳) فرهنگ‌های مختلف، گستره جغرافیایی و تداوم تاریخی یکسانی ندارند. - در طول زمان در سرزمینی واحد، فرهنگ‌های متفاوتی پدید می‌آیند. - فرهنگ مسیحیت، دارای تداوم تاریخی بالا و گستره جغرافیایی وسیع است.
- (۴) نه تنها فرهنگ‌ها بلکه عناصر و اجزای فرهنگ‌ها نیز تداوم تاریخی و گستره جغرافیایی متفاوتی دارند. - فرهنگ‌ها متنوع‌اند و این تنوع به عقاید و ارزش‌های اساسی و کلان آن‌ها بازمی‌گردد. - فرهنگ اسلام، دارای تداوم تاریخی بالا و گستره جغرافیایی وسیع است.

۳۰- هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب به کدام ویژگی فرهنگ جهانی مطلوب مربوط می‌شود؟

- نبود آن، زمینه نفوذ سلطه‌گران را فراهم می‌کند.
 - معیار و میزان سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف
 - نبود آن، زمینه ظلم بر انسان را فراهم می‌کند.
 - جلوگیری از بحران‌های روحی و روانی
- (۱) عدالت - حقیقت - تعهد و مسئولیت - معنویت
 (۲) عقلانیت - معنویت - عدالت - حقیقت
 (۳) آزادی - عدالت - حقیقت - تعهد و مسئولیت
 (۴) تعهد و مسئولیت - حقیقت - آزادی - معنویت

۳۱- در مورد گونه نخست فرهنگ جهانی به سؤالات زیر پاسخ دهید:

(الف) عقاید و ارزش‌های آن چگونه است؟

(ب) با عبور از مرزهای جغرافیایی خود، چه پیامدی به دنبال می‌آورد؟

(ج) این فرهنگ چه نام دارد؟

(د) نمونه این فرهنگ چیست؟

(۱) سعادت همه انسان‌ها را دنبال می‌کند. - عقاید و آرمان‌های جهان‌شمول ایجاد می‌کند. - فرهنگ حق - فرهنگ اسلام
 (۲) متعلق به قوم، منطقه و گروهی خاص است. - جهان را به دو منطقه مرکزی و پیرامونی تقسیم می‌کند. - فرهنگ سلطه - فرهنگ سرمایه‌داری

(۳) در خدمت قوم و گروه خاصی نیست. - برخی جوامع و گروه‌ها را به ضعف و ناتوانی می‌کشانند. - فرهنگ صهیونیسم - فرهنگ استکبار
 (۴) سلطه‌جویانه است. - دیگران را در خدمت به نژادی خاص به کار می‌گیرد. - فرهنگ استکبار - فرهنگ سلطه

۳۲- در کدام گزینه، همه موارد در مورد جامعه تغلب درست است؟

(۱) مردم جوامع دیگر را خوار و بی‌ارزش می‌شمارند. - شیفته غلبه بر اقوام خود و ملل دیگر می‌باشند. - از انواع جوامع فاسقه است.

(۲) مردم برای غلبه یافتن بر سایر ملت‌ها با یکدیگر رقابت می‌کنند. - هدف مردم این جوامع چیرگی بر یکایک مردم جامعه خود است. - گمان می‌برند فقط آن‌ها پیروز و خوشبخت‌اند.

(۳) می‌خواهند دیگران آن‌ها را ستایش کنند. - گمان می‌برند ملت‌های دیگر نتوانسته‌اند به موقعیت آنان برسند و چنین سعادت را نمی‌شناسند. - ناچارند از چیرگی بر یکدیگر خودداری کنند.

(۴) نمی‌خواهند ملت مقهور، مالک جان و مال خود باشد. - اقوام و ملل خود را به موجوداتی منفعل تبدیل می‌کنند. - مردم جوامع دیگر را خوار و بی‌ارزش می‌شمارند.

۳۳- کدام گزینه در مورد قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد و نمونه آن درست است؟

(۱) اگر هویت فرهنگی خود را حفظ کند، با ضعیف شدن تدریجی قدرت سیاسی مهاجم، می‌تواند استقلال فرهنگی خود را به دست آورد. - ایران در مواجهه با سلوکیان

(۲) اگر فرهنگی قوی و غنی داشته باشد، می‌تواند گروه مهاجم را در فرهنگ خود هضم کند و به خدمت بگیرد. - غلبه فرهنگی چین، هند و ایران بر مغولان

(۳) اگر هویت فرهنگی خود را حفظ کند، بعد از استقلال سیاسی قوم مهاجم، می‌تواند گروه مهاجم را در فرهنگ خود هضم و جذب کند. - غلبه فرهنگی اسلام بر ایرانیان

(۴) اگر فرهنگی قوی و غنی داشته باشد، بعد از استقلال فرهنگی قوم مهاجم، می‌تواند فرهنگ قوم مهاجم را در خود هضم کند و به خدمت خود بگیرد. - غلبه فرهنگی مغولان بر هند و چین و ایران

- ۳۴- هر یک از موارد زیر به کدام نوع سلطه غرب جدید اشاره دارند؟
- در سال ۱۸۳۶ م. انگلیسی‌ها، زبان انگلیسی را زبان رسمی هند کردند.
 - شرکت‌های تجاری مثل کوکاکولا یا نستله، تبلیغات گسترده‌ای در هند و نیجریه دارند.
 - قدرت اقتصادی یک کشور، بازارها و مواد خام کشور دیگر را تصرف می‌کند.
 - کشور استعمارگر از طریق دولت‌های دست‌نشانده، کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر را در اختیار می‌گیرد.
- (۱) امپریالیسم فرهنگی - استعمار - امپریالیسم سیاسی - استعمار نو
 - (۲) استعمار - امپریالیسم سیاسی - استعمار نو - امپریالیسم فرهنگی
 - (۳) امپریالیسم - استعمار فرانو - امپریالیسم سیاسی - استعمار
 - (۴) استعمار فرانو - استعمار نو - امپریالیسم اقتصادی - استعمار نو
- ۳۵- هر یک از موارد زیر به کدام گزینه مربوط است؟
- فرهنگ اروپا در پنج قرن اخیر
 - عامل موفقیت‌های استعمار در قرن ۱۹
 - به قصد ضربه زدن به انقلاب اسلامی ایران طراحی شد.
 - با خسارت‌های انسانی و اقتصادی فراوان همراه است.
- (۱) فرهنگ غرب - پیشرفت در زمینه‌های دریانوردی، فنون نظامی و اقتصاد صنعتی - کودتای نوژه - جهان‌گشایی و امپراتوری
 - (۲) استعمار و امپریالیسم - برپا کردن بزرگ‌ترین برده‌داری تاریخ - کودتای انگلیسی سوم اسفند - امپریالیسم
 - (۳) فرهنگ مدرن - استفاده از مجریان بومی و داخلی کشورهای مستعمره - بازی‌های رایانه‌ای - جنگ و کشورگشایی
 - (۴) جهان‌گشایی و امپراتوری - پیشرفت در زمینه‌های دریانوردی، اقتصادی، نظامی و فنون سیاسی - کودتای آمریکایی ۲۸ مرداد - استعمار

روان شناسی

۳۶- هر یک از عبارات زیر به ترتیب به کدام یک از اهداف علم تجربی اشاره دارد؟

- پژوهش‌های روان‌شناسی اجتماعی نشان داده‌اند که زیبایی ظاهری احتمال گناهکار شناخته شدن فرد در دادگاه را کاهش می‌دهد.
- روان‌شناسان اعتقاد دارند تجربهٔ فرزندپروری سرد و بی‌عاطفهٔ والدین، عاملی قدرتمند برای پیش‌آگهی ابتلا به اوتیسم کودکان است.
- همواره مسئولین دلسوز با راه‌اندازی مراکز بهداشت، مراکز آموزشی و فضاهای ورزشی در مناطق آسیب‌دیده از گسترش بزه در این مناطق جلوگیری کرده‌اند.

(۱) تبیین - تبیین - کنترل

(۲) پیش‌بینی - پیش‌بینی - توصیف

(۳) تبیین - پیش‌بینی - کنترل

(۴) پیش‌بینی - تبیین - توصیف

۳۷- در رابطه با مسئلهٔ پژوهشی زیر، کدام گزینه درست است؟

«آیا تعامل غیرکاری کارمندان یک مدرسه موجب کاهش تنش‌های بین فردی جاری در ساختار می‌شود؟»

- (۱) متغیرهای پژوهشی: تعامل غیرکاری و تنش‌های بین فردی / هدف علم تجربی: کنترل / تعریف عملیاتی: همجواری و تعامل بیش از ۳۰ دقیقه بیرون از محیط فیزیکی مدرسه بدون این‌که صحبتی در رابطه با کار رد و بدل شود.
- (۲) متغیرهای پژوهشی: تعامل غیرکاری و مدرسه / هدف علم تجربی: تبیین / تعریف عملیاتی: رد و بدل شدن مکالمه یا تعامل ناخوشایند که منجر به دلخوری، احساس ناخوشایند و خصومت شود.
- (۳) متغیرهای پژوهشی: مدرسه و تنش‌های بین فردی / هدف علم تجربی: کنترل / تعریف عملیاتی: رد و بدل شدن مکالمه یا تعامل ناخوشایند که منجر به دلخوری، احساس ناخوشایند و خصومت شود.
- (۴) متغیرهای پژوهشی: تعامل غیرکاری و تنش‌های بین فردی / هدف علم تجربی: تبیین / تعریف عملیاتی: همجواری و تعامل بیش از ۳۰ دقیقه بیرون از محیط فیزیکی مدرسه بدون این‌که صحبتی در رابطه با کار رد و بدل شود.

۳۸- ترتیب پردازش شناختی افراد زیر از پیچیده به ساده در کدام گزینه آمده است؟

- (الف) به یاد داشتن جزئیات صحبت‌های جلسه در خاطر مشاوران، همواره برای مراجعین لذت‌بخش است.
- (ب) بازیکنان فوتبال می‌بایست حواس خود را به جریان بازی معطوف کنند و طرفداران را نادیده بگیرند.
- (ج) اعضای هیئت‌منصفه در انتهای شنیدن اظهارات متهم، می‌بایست انتخاب کنند او مجرم است یا خیر.
- (د) افراد روشن‌دل که با حس لامسه به شناخت می‌پردازند می‌بایست تشخیص دهند آن چه حس کرده‌اند چیست.

(۲) ج - الف - ب - د

(۱) الف - ج - د - ب

(۴) الف - ج - ب - د

(۳) ج - الف - د - ب

۳۹- هر یک از روایت‌های زیر به ترتیب ناظر به کدام‌یک از حیطه‌های رشدی است؟

- مشاور محمدحسین از او می‌خواهد هر زمان عصبانی شد، خشم خودش را ابراز کند.
- فرزند فرزانه زودتر از موعد به دنیا آمد و برای کامل شدن رشد او را در دستگاه گذاشتند.
- با وجود عجله زیاد علیرضا به خودش اجازه نداد که بدون رعایت صف نان بخرد.
- نزدیک امتحان‌ها ساغر در مدرسه می‌ماند و با فاطمه درس کار می‌کند تا در امتحان نمره خوبی بگیرد.

(۱) رفتاری - شناختی - اجتماعی - اخلاقی

(۲) هیجانی - جسمانی - اخلاقی - اجتماعی

(۳) رفتاری - جسمانی - اخلاقی - اجتماعی

(۴) هیجانی - شناختی - اجتماعی - اخلاقی

۴۰- درستی یا نادرستی عبارات زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- سن شروع به صحبت و گستردگی دایره واژگان به ترتیب ناظر به عوامل محیطی و وراثتی مؤثر بر رشد است.
- عوامل محیطی نه تنها به صورت مستقیم بر رشد تأثیر می‌گذارند، بلکه بر عوامل وراثتی و ریشی هم مؤثرند.
- معمولاً علت زیربنایی تفاوت‌ها و شباهت‌های بین فردی را باید به ترتیب در عوامل وراثتی و محیطی جست.
- فرزندان که دوقلوی همسان و ناهمسان هستند، می‌توانند هم‌جنس (یعنی هر دو دختر یا هر دو پسر) باشند یا نباشند.

(۱) نادرست - درست - نادرست - نادرست

(۲) درست - نادرست - درست - درست

(۳) نادرست - نادرست - نادرست - نادرست

(۴) درست - درست - درست - درست

۴۱- والدینی تمایل دارند براساس راهنمای فرزندپروری اسلامی فرزند خود را تربیت کنند. هر یک از توصیه‌های زیر را می‌بایست به ترتیب برای کدام‌یک از فرزندان خود لحاظ کنند؟

- به جای آموزش مستقیم اعمال عبادی تلاش کنند تا در مقابل چشمان او عبادت کنند و از تقلید او بهره بگیرند.
- در صورتی که اعمال عبادی خود را انجام نداد، به او خرده نگیرند و آمرانه از او نخواهند تا مناسک دینی را به جا بیاورد.
- نسبت به انجام اعمال عبادی او حساس باشند؛ برای مثال برای نماز خواندن، او را تشویق و برای قضا شدن نماز به او گلگی کنند.

(۱) سحر ۹ساله - سعید ۶ساله - سارای ۱۵ساله

(۲) سعید ۶ساله - سارای ۱۵ساله - سحر ۹ساله

(۳) سعید ۶ساله - سحر ۹ساله - سارای ۱۵ساله

(۴) سحر ۹ساله - سارای ۱۵ساله - سعید ۶ساله

۴۲- در رابطه با ویژگی‌های رشد در دوره کودکی کدام گزینه درست است؟

- (۱) وزن نوزاد پس از گذشت یک سال دو برابر و پس از گذشت دو سال سه برابر می‌شود.
- (۲) کودکان برای قضاوت اخلاقی مهارت ندارند و گاه نیت درونی افراد را اشتباه در نظر می‌گیرند.
- (۳) کودکان به موازات سن قادر می‌شوند از بازی به تنهایی لذت ببرند و تمایلشان برای بازی گروهی کم می‌شود.
- (۴) بازخورد محیط (خصوصاً مادر) است که ظرفیت شناخت هیجان خود و دیگران را به کودک می‌دهد.

۴۳- چرایی هر یک از پدیده‌های زیر را در نوجوانان به ترتیب در کدام عوامل می‌توان جست؟

• آرمان‌گرایی و عیب‌جویی

• نگاه‌داری حجم اطلاعات بیشتر در یک لحظه در ذهن

• احساس توانمندی زیاد

- (۱) عدم پختگی در به‌کارگیری توانایی‌های شناختی - افزایش سرعت تفکر - رشد اندام‌های داخلی
- (۲) عدم پختگی در به‌کارگیری توانایی‌های هیجانی - کسب مهارت فراحافظه - بلوغ و رسش جنسی
- (۳) عدم پختگی در به‌کارگیری توانایی‌های شناختی - کسب مهارت فراحافظه - رشد اندام‌های داخلی
- (۴) عدم پختگی در به‌کارگیری توانایی‌های هیجانی - افزایش سرعت تفکر - بلوغ و رسش جنسی

۴۴- درستی یا نادرستی عبارات زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- خواسته‌نهایی پژوهشگران حوزه روان‌شناسی رشد، شناسایی و کنترل تغییرات آدمی در طول زندگی است.
- رشد آدمی را می‌توان پیوسته یا مرحله‌ای دید که امروزه اکثر روان‌شناسان به رشد مرحله‌ای اعتقاد دارند.
- با وجود اهمیت کتمان‌نشده تأثیر شرایط مادر بر جنین، به دلیل پژوهش‌پذیر نبودن، مبدأ رشد تولد دانسته می‌شود.
- تغییرات رشدی دو دسته کمی و کیفی دارند؛ برای مثال رشد وزن و قد کمی و رشد حجم خون کیفی است.

(۱) درست - درست - درست - درست

(۲) نادرست - درست - نادرست - نادرست

(۳) درست - نادرست - درست - درست

(۴) نادرست - نادرست - نادرست - نادرست

۴۵- درستی یا نادرستی عبارات زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- با وجود این‌که رؤیاپردازی در سنین نوجوانی غیرطبیعی نیست، اما استفاده از آن نباید افراطی باشد.
- عملکرد تحصیلی برخی از داوطلبان کنکور با غرق‌شدن در رؤیای رتبه برتر شدن آسیب می‌بیند.
- ویژگی‌هایی که فرد دوست دارد داشته باشد، به عنوان خود واقعی او بخشی از رشد اجتماعی اوست.
- بدون اجتناب از رؤیاپردازی لازم است نوجوانان برای نزدیک‌شدن به آرمان‌هایشان تلاش کنند.

(۱) درست - درست - نادرست - درست

(۲) نادرست - نادرست - درست - نادرست

(۳) درست - درست - درست - درست

(۴) نادرست - نادرست - نادرست - نادرست

عربی، زبان قرآن

• عَيْنُ الْأَنْسَبِ فِي الْجَوَابِ لِلتَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ: (٤٦ - ٥٢)

٤٦- ﴿يَا بَنِيَّ! أَقِمِ الصَّلَاةَ وَامْرُؤًا بِالْمَعْرُوفِ وَانَّهُ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصْبِرْ عَلَيَّ مَا أَصَابَكَ﴾: ای پسرکم ...

(۱) نماز بخوان و به نیکی دعوت کن و از زشتی منع کن و بر آن چه تو را گرفتار نموده، شکیبایی کن.

(۲) نماز را برپا بدار و به نیکی فرمان بده و از زشتی بازدار و بر آسیبی که به تو رسیده صبوری نما.

(۳) نماز را برپا نما و به نیکی امر کن و از زشتی خودداری کن و بر چیزهایی که دچار می شوی، شکیبایی باش.

(۴) نماز را برپا کن و به خوبیها امر کن و از بدیها منع باش و بر آن چه به تو آسیب زدهاند صبر کن.

٤٧- «الْبَيَاتُ الَّتِي يُنْشَدُهَا الشُّعْرَاءُ الْإِيرَانِيُّونَ مَمْرُوجَةٌ بِالْعَرَبِيَّةِ سُمِّيَتْ بِالْمَلَمَعِ وَمِنْ أَعْظَمِ شُعْرَاءِ لِهَ الْمُلَمَّعَاتِ سَعْدِيُّ الشَّيْرَازِيِّ!»:

(۱) بیت‌هایی که شاعران ایرانی آمیخته به عربی سروده‌اند ملّمع نامیده شده و از شاعران بزرگی دارای ملّعات هستند، سعدی شیرازی است!

(۲) بیت‌های آمیخته به عربی را که شاعران ایرانی می‌سرایند، ملّمع نامیده‌اند و بزرگ‌ترین شاعری که ملّعاتی دارد، سعدی است!

(۳) بیت‌هایی را که شاعران ایرانی آمیخته با عربی می‌سرایند ملّمع نامیده شده‌اند و از بزرگ‌ترین شاعرانی که ملّعاتی دارند، سعدی شیرازی است!

(۴) بیت‌هایی که توسط شاعران ایرانی آمیخته به عربی سروده شده‌اند، ملّمع نام دارند و از بزرگ‌ترین شعرائی که ملّمع دارند، سعدی شیرازی است!

٤٨- «أَحِبُّ أَنْ أُهْدِيَ كُتُبًا لِأَحَبَّتِي حَتَّى أُسَاعِدَهُمْ فِي فَهْمِ دَرَسِ الْعَرَبِيَّةِ لِأَنَّهُمْ يَشْكُونَ مِنْ صُعُوبَةِ هَذَا الدَّرْسِ!»:

(۱) دوست دارم به دوستانم کتاب‌هایی را هدیه کنم تا به آن‌ها در فهمیدن درس عربی کمک کنم، زیرا آنان از سختی این درس گلایه می‌کنند!

(۲) برای این‌که دوستانم را در فهمیدن درس عربی کمک کنم کتاب‌هایی را به آن‌ها هدیه کردم برای این‌که آن‌ها از این درس دشوار، گلایه می‌کنند!

(۳) دوست دارم با هدیه‌دادن کتاب‌هایی به دوستانم آن‌ها را کمک کنم که درس عربی را بفهمند، زیرا آن‌ها از سختی‌های این درس شکایت دارند!

(۴) دوست دارم به دوستانم کتاب‌هایی را هدیه کنم تا در فهمیدن درس عربی کمکشان کنم، زیرا آن‌ها از این درس سخت شکایت داشتند!

٤٩- «قَدْ نَقَوْمُ بَعْضُنَا بِعَمَلٍ جَرَّبَهُ أَشْخَاصٌ آخِرُونَ قَبْلَنَا وَادْرَكُوا أَنَّهُ خَطَأٌ وَ هَذَا يُسَبِّبُ نَدَامَتَنَا وَ يُمَرِّزُ عَيْشَنَا!»:

(۱) بعضی از ما گاهی کاری می‌کنیم که افراد دیگری آن را امتحان کردند و پیش از ما فهمیده‌اند که آن نادرست است برای همین باعث پشیمانی ما شده و زندگی‌مان تلخ می‌شود!

(۲) گاهی برخی از ما به عملی دست می‌زنیم که پیش از ما افراد دیگری آن را آزموده‌اند و خطای آن را فهمیده‌اند و این باعث می‌شود که پشیمان شویم و زندگی برایمان تلخ شود!

(۳) بعضی از ما احیاناً اقدام به کاری کرده‌ایم که دیگران قبلاً آن را آزموده‌اند و فهمیده‌اند که اشتباه است و این باعث پشیمانی ما می‌شود و زندگی‌مان را تلخ می‌کند!

(۴) گاهی برخی از ما به کاری می‌پردازیم که قبل از ما افراد دیگری آن را امتحان کرده‌اند و دانسته‌اند که خطاست و این باعث پشیمانی ما می‌شود و زندگی ما را تلخ می‌کند!

۵۰- عین الخطأ:

- (۱) لا تَعَيَّبُوا عَيْباً تَرَوْنَهُ فِي الْآخِرِينَ وَ يُشَاهِدُ فَيْكُمْ مِثْلَهُ: از عیبی که در دیگران می‌بینی و مانند آن در خودت مشهود است، عیب‌جویی نکنید!
- (۲) المعجب بنفسه ضالٌّ يحسبُ نفسه مُهْتَدِيًّا لا تنفعه موعظةٌ: خودشیفته گم‌شده‌ای است که خود را هدایت‌شده می‌پندارد، پس نصیحتی به او سود نمی‌رساند!
- (۳) للحمير أصوات تُشبه صوتَ من يصرخ دونَ دليلٍ منطقيٍّ: خران صداهایی دارند که شبیه صدای کسی است که بدون دلیل منطقی فریاد می‌کشد!
- (۴) الصَّمْتُ و الحِلْمُ يُسَخِّطُ الشَّامِثَ أَكْثَرَ مِنَ المِجَادَلَةِ معه: سکوت و بردباری دشنام‌دهنده را بیشتر از بحث کردن با او، خشمگین می‌نماید!

۵۱- «هنرمند کسی است که می‌تواند غم را از دل‌های دیگران بیرون کند!»:

- (۱) المليحُ من يستطيع أن يُخرج الأحران من قلوب الأخرين!
- (۲) الفنَّانُ هو الذي يقدر على أن يُخرج الحزن من قلوب الأخرين!
- (۳) المليح هو الذي قادر على أن يُخرج الحزن من القلوب الأخرى!
- (۴) الفنَّانُ من يستطيع إخراج الحزن من القلوب الأخرى!

۵۲- عین الأقراب من مفهوم عبارة «و إن هَجَرْتُ سِوَاءَ عَشِيَّتِي وَ غَدَاتِي!»:

- (۱) تیرگی حال خویش پیش‌که روشن کنم؟
- (۲) چون مرا پیری ز روز و شب رسید
- (۳) چو ره نمی‌برم از تیرگی به آب حیات
- (۴) به داغ ز روز و شب می‌سوزد از غم
- چون دلم از دوستان هیچ صفایی ندید
نیست روز و شب همانا جز عذاب
شدست جان من تشنه از حیات ملول
ندارد روز و شب آرام یکدم

• اقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (۵۳ - ۵۵) بما يناسب النَّصَّ:

«الفرزدق» من أشهر شعراء العرب وُلِدَ فِي السَّنَةِ الْعِشْرِينَ بَعْدَ الْهَجْرَةِ فِي أَيَّامِ الْخَلِيفَةِ الثَّانِي وَ كَانَ أَبَاؤُهُ وَ أَجْدَادُهُ جَمِيعُهُمْ مِنْ أَعْلَامِ أَهْلِ الْبَصْرَةِ. اشتهر الشَّاعِرُ فِي الْعَصْرِ الْأُمَوِيِّ وَ سَادَ (أَصْبَحَ سَيِّدًا) شُعْرَاءَ زَمَانِهِ. جَاءَ بِالْفِرْزَدِقِ أَبُوهُ عِنْدَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ (ع) عَامَ سَبْعَةٍ وَ ثَلَاثِينَ بَعْدَ الْهَجْرَةِ وَ قَالَ لَهُ: «هَذَا ابْنِي سَيَكُونُ شَاعِرًا عَظِيمًا» فَشَجَّعَهُ الْإِمَامُ وَ طَلَبَ مِنْ أَبِيهِ أَنْ يُعَلِّمَهُ الْقُرْآنَ فَقَبِلَ.

يُحْكِي (رَوَايَتٌ مِي شُود) أَنَّ الْفِرْزَدِقَ عِنْدَمَا كَانَ صَغِيرًا، شَهِدَ أَنَّ شَاعِرًا يَهْجُو (بِدَغْوِي مِي كَنْد) أَبَاهُ وَ قَوْمَهُ وَ لَيْسَ وَالِدَهُ قَادِرًا أَنْ يُنْشِدَ شِعْرًا لِلْإِجَابَةِ فَبَكَى فِرْزَدِقٌ شَدِيدًا وَ بَدَأَ يُنْشِدُ لِأَوَّلِ مَرَّةٍ لِجِيبِهِ بِالشَّعْرِ فَقَالَ الشَّاعِرُ لِأَبِيهِ: إِنْ عَاشَ ابْنُكَ كَانَ أَشْهَرَ الْعَرَبِ. فَانْتَصَرَ الْفِرْزَدِقُ فِي أَوَّلِ مَعْرَكَةِ شَعْرِيَّةٍ فِي حَيَاتِهِ وَ عَزَمَ عَلَى الْإِنْشَادِ فِي حَيَاتِهِ.

۵۳- «لَمَّا جَاءَ الْفِرْزَدِقُ عِنْدَ الْإِمَامِ عَلِيِّ (ع) كَانَ ...!» عین الخطأ:

- (۱) الإمامُ (ع) خليفة المسلمين!
- (۲) شاعراً عظيماً يعرفه كثيرٌ من الناس!
- (۳) في السَّابِعَةِ عَشْرَةَ مِنْ عَمْرِهِ!
- (۴) لا يَعْلَمُ الْقُرْآنَ جَيِّدًا!

۵۴- «متی أَحَسَّ الْفِرْزَدِقُ بِأَنَّهُ يَسْتَطِيعُ أَنْ يَكُونَ شَاعِرًا؟»

- (۱) لَمَّا شَهِدَ أَنَّ أَبَاهُ لَا يَقْدِرُ عَلَى أَنْ يُجِيبَ مَنْ هَجَّاهُ بِالشَّعْرِ!
- (۲) عِنْدَمَا انْتَصَرَ فِي أَوَّلِ مَعْرَكَةِ شَعْرِيَّةٍ شَارَكَ فِيهَا!
- (۳) لَمَّا شَجَّعَهُ الْإِمَامُ عَلِيُّ (ع) أَمَامَ وَالِدِهِ!
- (۴) حِينَمَا بَكَى شَدِيدًا لِاسْتِمَاعِ شَعْرِ يُدَمُّ فِيهِ وَالِدَهُ وَ قَوْمَهُ!

٥٥- عین الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي: «أشهر - انتصر - شجع - العشرين»:

- (١) أشهر : اسم - مفرد مذكر - اسم تفضيل على وزن أفعل (من مصدر «اشتهار») - معرب / مجرور بحرف الجرّ
- (٢) انتصر: فعل ماضٍ - للغائب - مزيد ثلاثي - حروفه الأصلية: «ن ص ر» - لازم - معلوم / فعل و فاعل «الفرزدق»
- (٣) شجع: فعل ماضٍ - للمفرد الغائب - مزيد ثلاثي (مضارعه: يُشجع) - متعدّد - معلوم / مفعوله ضمير «الهاء»
- (٤) العشرين: من أعداد العقود - معرّف بأل - معرب / صفة و مجرور بالياء بالتبعية من موصوفها «السنة»

• عین الجواب الصحيح في الأسئلة التالية (٥٦ - ٦٠):

٥٦- عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- (١) هذا المكتب كانت أكبر المكاتب في العالم القديم.
- (٢) اللهم كما حسنت خلقي فحسن خلقي!
- (٣) ليس شيء أثقل في الميزان من الخلق الحسن!
- (٤) عداوة العاقل خير من صداقة الجاهل!

٥٧- عین اسم التفضيل صفة:

- (١) اشتريت هذا السروال الأسود بثلاثمئة ألف تومان!
- (٢) من علامات الإنسان الأحمق هو التكلم دون تفكير!
- (٣) لله الأسماء الحسنى فنحن ندعو الله بهذه الأسماء!
- (٤) أخي أحسن الأولاد في الأخلاق في أسرتنا!

٥٨- عین ما فيه اسم التفضيل و اسم المكان معاً:

- (١) أكبر مشاكل الإنسان هو الكذب و من تركه تخلّص من أكثرها!
- (٢) من أكرم العلم فسوف يحضر في مجالس العلماء!
- (٣) سعيدٌ خيرٌ صديقي و هو ساعدني في مواضع كثيرة!
- (٤) أحبُّ أوسط الأمور لأنّ فيه منافع كثيرة لي!

٥٩- «أختي من طالبات الصفّ الأوّل في مدرستنا!» عین الخطأ للفراغ:

- (١) أفضل (٢) الكبرى (٣) الصغيرة (٤) حسنى

٦٠- عین اسم التفضيل تختلف ترجمته:

- (١) في هذا المراسيم نريد أن ننتخب الرياضي الأفضل في السنة الأخيرة!
- (٢) أفضل ما يعطيه الله كلّ إنسان هو العقل فلا تُضيعه في الأعمال السيئة!
- (٣) السكوت فيما لا نعلم خيرٌ من الكلام لأنّ الكلام الكثير يزيد الأخطاء!
- (٤) من غلبت شهوته عقله فهو شرٌّ من البهائم و علينا أن نبتعد منه!

تاریخ

۶۱- کدام گزینه درباره ابن عربشاه مطالب درستی را بیان می‌کند؟

- (۱) به تألیف تاریخ سلسله‌ای تیموریان شهرت یافت و در آثارش به ثبت و ضبط رویدادهای معاصر خودش پرداخته است.
- (۲) کتاب وی یکی از مشهورترین تک‌نگاری‌هاست که تاریخ زندگی تیمور را به صورت متمرکز و ویژه توصیف و ضبط کرده است.
- (۳) نویسنده کتابی با عنوان مسالک و ممالک است که بعد از او نویسندگان بسیاری از این نام برای نگارش تک‌نگاری‌ها استفاده کردند.
- (۴) کتاب تاریخی وی با نگارش تاریخ آفرینش عالم آغاز می‌شود و به حوادث دوره تیموریان ختم می‌شود.

۶۲- کدام گزینه درباره بوستان و گلستان سعدی «به عنوان یکی از منابع تاریخی» درست است؟

- (۱) اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی قرن هفتم در آن‌ها نقد شده است.
- (۲) عقاید دینی و فلسفی ایران در دوره اسلامی را بیان می‌کنند و برخی از آن‌ها را نقد می‌کنند.
- (۳) مانند اندرزنامه‌ها به بررسی اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم می‌پردازند.
- (۴) اطلاعات مفیدی به منظور تبیین اوضاع علمی ایران در دوران اسلامی در اختیار مورخان قرار می‌دهند.

۶۳- کدام گزینه به ترتیب به معایب تاریخ‌نگاری ترکیبی و روایی اشاره دارد؟

- (الف) به علت گزینش و انتخاب، امکان دارد برخی از جنبه‌های خبر از چشم مورخ دور بماند.
- (ب) مورخان را به قضاوت درباره مجموعه‌ای از اخبار و روایت‌ها درباره موضوع واحد وا می‌دارد.
- (ج) تمامی اخبار و روایات با موشکافی و دقت نظر بررسی می‌شوند و پیامدها و علل رویدادها ذکر می‌شوند.
- (د) هیچ نقد و نظری درباره درستی یا نادرستی خبر ارائه نمی‌شود و خواننده با انبوهی از روایت‌ها درباره موضوع واحد روبه‌رو می‌شود.

(۲) «الف» - «د»

(۱) «الف» - «ب»

(۴) «ج» - «ب»

(۳) «ج» - «د»

۶۴- هر یک از توصیف‌های زیر مربوط به کدام کتاب است؟

- (الف) به شیوه تحلیلی نوشته شده است و تاریخ سلسله‌ای به شمار می‌رود.
- (ب) به شیوه ترکیبی نگاشته شده و نویسنده آن در سال ۲۹۰ ق. در گذشته است.
- (ج) از نمونه‌های تاریخ‌نگاری براساس روش موضوع محوری است.
- (د) به سبک تاریخ‌نگاری تحلیلی و پیش از ۴۳۰ ق. نوشته شده است.

(۱) تاریخ بیهقی - اخبار الطوال - مروج الذهب و معادن الجواهر - تجارب الامم

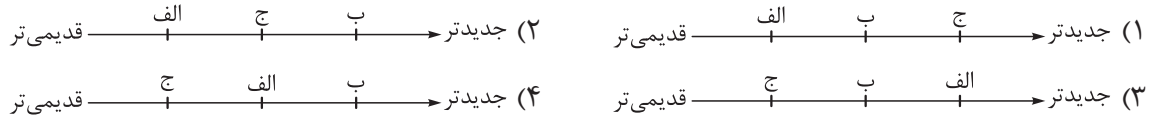
(۲) تاریخ بیهقی - فتوح البلدان - تجارب الامم - مروج الذهب

(۳) تاریخ طبری - اخبار الطوال - مروج الذهب و معادن الجواهر - فتوح البلدان

(۴) تاریخ طبری - فتوح البلدان - تجارب الامم - اخبار الطوال

۶۵- کدام نمودار تقدم و تأخر زمانی رویدادهای زیر را به درستی نشان می‌دهد؟
الف) علی بن حسین مسعودی، کتاب تاریخ خود را به سبک تحلیلی نوشته است.
ب) قابوس‌نامه توسط عنصرالمعالی نگارش شده است.

ج) محمد بن جریر طبری کتاب خود را به شیوه تاریخ‌نگاری روایی نگارش کرده است.

۶۶- هر یک از سه گزاره زیر با کدام‌یک از معیارهای سنجش اعتبار خبر تاریخی، بیشترین ارتباط را دارد؟

الف) مسعودی برای درستی یا نادرستی برخی از اخبار تاریخی به مسافرت می‌رفت.

ب) سیاست‌نامه خواجه نظام‌الملک مطلبی را در رد یک خبر تاریخی قید کرده است.

ج) مقدسی آن را دلیلی بر بطلان و نادرستی روایت تاریخی می‌دانست.

(۱) سنجش اعتبار و نقد راوی - مقایسه و تطبیق خبر با سایر منابع و شواهد - مطابقت خبر تاریخی با عقل

(۲) سنجش اعتبار و نقد راوی - اعتبارسنجی به کمک دستاوردهای سایر علوم انسانی - مطابقت خبر تاریخی با عقل

(۳) نقد و بررسی گزارش‌ها و منابع تاریخی - اعتبارسنجی به کمک دستاوردهای سایر علوم انسانی - مطابقت با نتایج تحقیقات باستان‌شناسی

(۴) نقد و بررسی گزارش‌ها و منابع تاریخی - مقایسه و تطبیق خبر با سایر منابع و شواهد - مطابقت با نتایج تحقیقات باستان‌شناسی

۶۷- کدام گزینه درباره تقدم و تأخر زمانی رویدادهای زیر درست است؟

الف) سران مشرک تصمیم گرفتند که هر طایفه از مسلمان شدن اعضای خود جلوگیری کند.

ب) ابوبکر بن ابی قحافه، به عنوان نخستین فرد از غیرخانواده رسول خدا، به اسلام گروید.

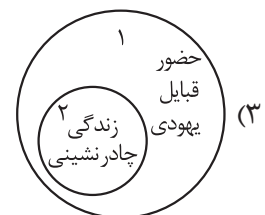
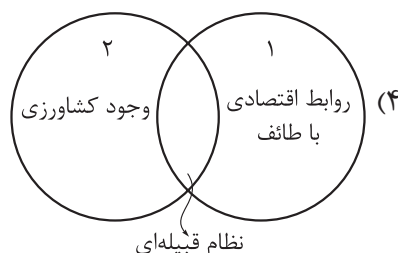
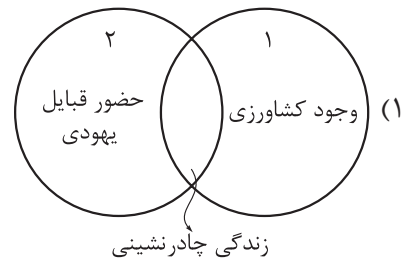
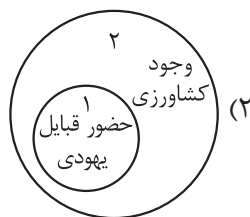
ج) ازدواج و ارتباط اقتصادی با بنی‌هاشم از سوی سران قریش ممنوع شد.

د) اهالی طائف با بی‌احترامی و اهانت حضرت محمد (ص) را از شهرشان راندند.

(۱) «ج» پس از سایر رویدادها رخ داده است. (۲) «الف» پیش از همه رخدادها روی داده است.

(۳) «ب» پیش از «الف» و «د» پس از «ج» رخ داده است. (۴) «ب» پس از «الف» و «د» پس از «ج» رخ داده است.

۶۸- کدام گزینه درباره ساختار اجتماعی و اقتصادی مکه (۱) و یثرب (۲) درست است؟

۶۹- کدام موارد دربارهٔ ترتیب رویدادهای سال‌های نخستین ظهور اسلام در شبه جزیرهٔ عربستان (از راست به چپ) درست است؟
 الف) فراخواندن خویشاوندان به اسلام توسط رسول خدا ← بازگشت پیامبر از طائف به مکه با حمایت‌خواهی از یکی از اشراف مکه ← راه یافتن اندیشهٔ هجرت از مکه به ذهن پیامبر و مسلمانان
 ب) ایمان آوردن زید بن حارثه ← فراخواندن خویشاوندان به اسلام توسط رسول خدا ← ناکام ماندن سران قریش در جلب رضایت ابوطالب برای دست برداشتن از حمایت رسول خدا
 ج) وفات حضرت خدیجه (ع) و حضرت ابوطالب ← راه یافتن اندیشهٔ هجرت از مکه به ذهن پیامبر و مسلمانان ← پناه بردن بنی‌هاشم به شعب ابی طالب
 د) پناه بردن بنی‌هاشم به شعب ابی طالب ← بازگشت پیامبر از طائف به مکه با حمایت‌خواهی از یکی از اشراف مکه ← وفات حضرت خدیجه (ع) و حضرت ابوطالب

۱) «ب» - «د» ۲) «الف» - «ج» ۳) «ب» - «ج» ۴) «الف» - «د»

۷۰- کدام گزینه به موارد درست دربارهٔ «حنفاء» اشاره می‌کند؟

الف) معدودی از اعراب بودند که در آستانهٔ ظهور اسلام پیرو حضرت ابراهیم بودند.
 ب) سنت ابراهیمی حج را به جا می‌آوردند اما آن را با عقاید شرک‌آلود آمیخته بودند.
 ج) از پرستش بت‌ها امتناع می‌ورزیدند و از گوشت قربانی بت‌پرستان نمی‌خوردند.
 د) بیشتر آن‌ها در نجران ساکن بودند و از بت‌پرستان دوری می‌کردند.

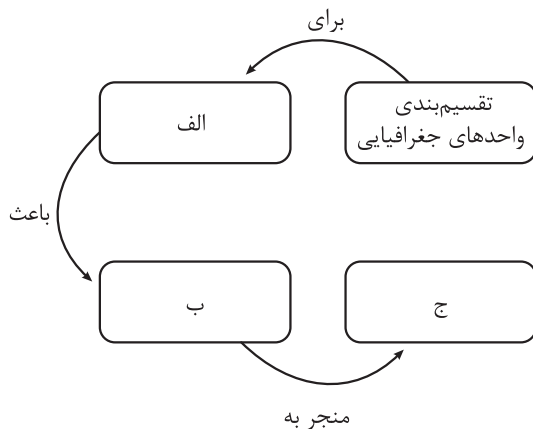
۱) «الف» - «ج» ۲) «ب» - «ج» ۳) «الف» - «د» ۴) «ب» - «د»

جغرافیا

۷۱- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه درست است؟

- الف) در هر ناحیه، وحدت و همگونی نسبی میان عناصر طبیعی و انسانی آن وجود دارد.
 ب) هر ناحیه جغرافیایی، از سایر بخش‌های پیرامون خود متمایز می‌شود و با آن‌ها تفاوت دارد.
 ۱) ناحیه تعریف مشخصی دارد که «الف» و «ب» جزء این تعریف محسوب می‌شوند.
 ۲) در شکل‌گیری یک ناحیه، ابتدا «ب» و در نتیجه آن «الف» شکل می‌گیرد.
 ۳) از مورد «الف» به عنوان وحدت‌یابی یاد می‌شود و مورد «ب» ویژگی اصلی هر ناحیه است.
 ۴) تنها با وجود موارد «الف» و «ب» و بدون نیاز به کار جغرافی‌دان، ناحیه‌بندی صورت می‌گیرد.

۷۲- کدام عبارت موارد «الف»، «ب» و «ج» در تصویر زیر را به ترتیب کامل می‌کند؟

- ۱) همگونی نسبی میان عناصر طبیعی و انسانی ناحیه - علمی کردن مطالعات و تحقیقات - وحدت‌یابی
 ۲) تفاوت با سایر نواحی مجاور - برنامه‌ریزی صحیح برای واحدهای جغرافیایی - وحدت‌یابی
 ۳) شناخت بهتر و آسان‌تر مکان‌های مختلف - نشان دادن این واحدها بر روی نقشه - ناحیه‌بندی
 ۴) علمی کردن مطالعات و تحقیقات - برنامه‌ریزی صحیح برای واحدهای جغرافیایی - ناحیه‌بندی

۷۳- در خصوص معیارهای مورد استفاده برای تعیین حدود یک ناحیه، کدام گزینه به مفهوم درستی اشاره می‌کند؟

الف) معیارهای انسانی

ب) معیارهای طبیعی

- ۱) وقتی که از تأثیر خاک نواحی مختلف بر کشاورزی سخن به میان می‌آوریم، در واقع از «الف» بهره برده‌ایم.
 ۲) در ناحیه‌بندی از طریق «ب» پدیده‌هایی بررسی می‌شوند که فعالیت‌های انسانی در شکل‌گیری آن نقشی ندارند.
 ۳) تقسیم نواحی کشاورزی به کشاورزی سنتی و کشاورزی صنعتی، ناحیه‌بندی براساس «ب» است.
 ۴) تقسیم‌بندی سواحل دریای خزر به خزر شرقی و خزر غربی بر مبنای بارش، در واقع استفاده از «ب» و «الف» بوده است.

۷۴- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه به مفهوم درستی اشاره دارد؟

الف) در کشور سوئیس چهار زبان آلمانی، فرانسوی، ایتالیایی و رمانش وجود دارد.

ب) زیست‌بوم‌ها جزء نواحی طبیعی هستند که هر یک به سبب پوشش گیاهی و زندگی جانوری خاصی که دارند از بقیه متمایز می‌شوند.

- ۱) «الف» بیانگر یک ناحیه‌بندی انسانی است و وسعت نواحی آن نسبت به «ب» بزرگ‌تر است.
 ۲) در «الف» برعکس «ب» ممکن است در اثر فعالیت‌های انسانی و عوامل طبیعی وسعت نواحی آن تغییر یابد.
 ۳) تعیین مرزهای نواحی در «الف» دشوارتر از تعیین مرزها در «ب» است.
 ۴) در «ب» برعکس «الف» مرزهای آن منطبق با مرزهای اداری است.

۷۵- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

در صورت پدیده اتفاق می‌افتد.

- ۱) بهره‌برداری انسان‌ها از محیط طبیعی برای زندگی - تغییر در نواحی طبیعی و پدید آمدن نواحی مختلف
- ۲) پیشرفت انسان‌ها در دانش و فناوری و تولید ابزارها - جلوگیری از تأثیر نواحی طبیعی بر فعالیت‌های انسان
- ۳) انتقال اجباری ساکنان یک ناحیه به ناحیه‌ای دیگر - حفظ، تغییر یا تخریب تنها نواحی انسانی
- ۴) تبدیل تهران به مهم‌ترین قطب صنایع مصرفی ایران - به وجود آمدن نواحی صنعتی در محورهای ارتباطی تهران

۷۶- کدام گزینه مطلب درستی را بیان می‌کند؟

- ۱) بیشترین عوامل همگونی در ناحیه ساوان متراکم، به دلیل کانون ناحیه بودن دیده می‌شود.
- ۲) در ناحیه ساوان پراکنده، زمستان‌ها بارانی و تابستان‌ها گرم و خشک است.
- ۳) هر چه از جنگل‌های بارانی استوایی به سمت بیابان حرکت می‌کنیم در کنار کاهش بارندگی، پراکندگی علف‌ها افزایش می‌یابد.
- ۴) در ناحیه نیمه‌بیابانی تنها دو ماه از سال است که می‌توانیم بارش ببینیم و به همین دلیل علف‌ها در آن پراکنده است.

۷۷- کدام گزینه دربرگیرنده مفهوم صحیحی است؟

الف) نواحی طبیعی

ب) نواحی انسانی

ج) نواحی سیاسی

- ۱) «الف» بستری برای شکل‌گیری و تداوم فعالیت‌های «ب» محسوب می‌شود.
- ۲) «الف» و «ج» تحت مدیریت «ب» قرار دارند.
- ۳) «الف» و «ج» برعکس «ب» در تمام نقاط زمین قابل مشاهده است.
- ۴) مرزهای «ب» و «ج» برعکس مرزهای «الف» قراردادی است.

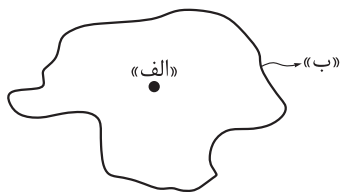
۷۸- کدام گزینه مطابق با عبارت زیر تنظیم و تدوین شده است؟

«دستفروشان بازارهای شناور بانکوک اجناس خود را برای فروش عرضه می‌کنند. این شیوه خاص فروش کالا ناحیه‌ای تجاری و گردشگری به وجود آورده است.»

- ۱) انسان‌ها با پیشرفت در دانش و تولید ابزار و فناوری بر محیط‌های طبیعی غلبه کرده‌اند.
- ۲) شرایط خاصی که این ناحیه ارائه می‌دهد، باعث می‌شود انسان در چارچوب خاصی دست به عمل بزند.
- ۳) محدودیت‌ها و موانع محیطی موجب می‌شود انسان‌ها برای کنترل محیط و شرایط خاص آن چاره‌اندیشی کنند.
- ۴) انسان‌ها برای زندگی و بهره‌برداری از محیط طبیعی از شیوه‌ها و ابزارهای متفاوتی استفاده می‌کنند.

۷۹- اگر شکل زیر را یک ناحیه در نظر بگیرید، کدام گزینه مطلب درستی را درباره آن بیان می‌کند؟

- ۱) «الف» بیانگر کانون ناحیه است که بیشترین عوامل همگونی در آن است و این میزان همگونی تا «ب» ادامه دارد.
- ۲) در یک ناحیه صنعتی هر چه از نقطه «الف» به سمت نقطه «ب» حرکت کنیم، تجمع زیاد کارخانه‌ها مشاهده می‌شود.
- ۳) اگر شکل صورت سؤال را زیست‌بوم ساوان در نظر بگیریم، نقطه «ب» ساوان متراکم را نشان می‌دهد.
- ۴) در نقطه «ب» ممکن است عناصری را از دو ناحیه مجاور مشاهده کنیم.

۸۰- در خصوص روابط متقابل انسان و ناحیه، تصویر زیر با عبارت کدام گزینه مطابقت دارد؟

(۱) کاربری جزایر مصنوعی‌ای که دولت امارات متحده عربی در آب‌های خلیج فارس ساخته است، تفریحی و تجاری است.

(۲) کشورهای اتحادیه اروپا روزانه یک میلیارد دلار برای واردات نفت و گاز هزینه می‌کنند.

(۳) در کشور کانادا برای پاکسازی جاده‌ها از ماشین برف‌روب مجهز به جی.پی.اس استفاده می‌شود.

(۴) به دلیل خشکسالی در استرالیا و کاهش تولید غله و گرانی آن، شورش‌ها و تظاهراتی در سنگال و بورکینافاسو صورت گرفت.

فلسفه

۸۱- کدام پرسش فلسفی است؟

- ۱) ماده تشکیل‌دهنده این جهان چیست؟
- ۲) کهکشان‌های عظیم در چه زمانی ساخته شده‌اند؟
- ۳) کره زمین کروی است یا تخت؟
- ۴) آیا جهان باقی می‌ماند یا نابود می‌شود؟

۸۲- کدام گزینه درباره تفکر نادرست است؟

- ۱) بدون پاسخ درست و قانع‌کننده به انواع سؤالات انسان، تصمیم‌گیری‌های انسان به سرانجام روشنی نخواهند رسید.
- ۲) برای ورود به مرحله عالی‌تر تفکر، هیچ نیازی به آموختن فلسفه و اصطلاحات آن نیست.
- ۳) بدون تفکر کردن، که خداوند در اختیار انسان قرار داده، کاری از انسان‌ها ساخته نیست.
- ۴) ساماندهی امور روزانه انسان‌ها صرفاً از طریق تفکر و اندیشه‌ورزی انجام می‌شود.

۸۳- در کدام مورد، ترتیب مراحل تفکر به درستی رعایت شده است؟

- ۱) بدون داشتن جهان‌بینی، نمی‌توان از معنای زندگی سخن گفت - زندگی چه معنایی دارد؟ - زندگی انسان محدود به دنیای مادی نیست.
- ۲) خطاهای حسی، ناشی از اشتباه در تفسیر محسوسات است - مشاهده سراب - خطاهای حسی چه توجیهی دارند؟
- ۳) آیا مرگ، پایان زندگی انسان است؟ - انسان بعدی غیرمادی دارد - حیات انسان با مرگ پایان نمی‌پذیرد.
- ۴) چرا رنج و سختی وجود دارد؟ - از دست دادن عزیزان در یک زلزله ویرانگر - هر چیزی حکمتی دارد.

۸۴- کدام عبارت درست است؟

- ۱) واژه فیلسوف، عربی‌شده واژه یونانی فیلسوفیا است.
- ۲) از نظر ملاصدرا فطرت اول، شایسته مقام انسانی نیست.
- ۳) رهایی از فطرت اول، بدون ورود به وادی تفکر فلسفی، ممکن نیست.
- ۴) شکل‌گیری فلسفه، در گرو تفکر تخصصی در مورد سؤالات بنیادین است.

۸۵- کدام مورد، به شاخه‌های فلسفه مربوط است؟

- ۱) عقل، توانایی ادراک همه واقعیات را ندارد.
- ۲) هر معلولی، نمی‌تواند از هر علتی به وجود آید.
- ۳) سوسیالیسم، بیشتر به تأمین منافع جامعه توجه دارد.
- ۴) بدون قبول اختیار انسان، نمی‌توان از الزام اخلاقی سخن گفت.

۸۶- کدام مورد، عبارت زیر را به درستی کامل نمی‌کند؟

«معرفت به وجود، فرع بر امکان شناخت آن است؛ بنابراین»

- ۱) معرفت و شناخت وجود و هستی، همواره پس از وجود صورت می‌گیرد
- ۲) مباحث وجودشناسانه، وقتی ممکن است که انسان را دارای ابزار شناخت بدانیم
- ۳) برخی رویکردهای معرفت‌شناسانه می‌توانند جایی برای هستی‌شناسی باقی نگذارند
- ۴) بدون داشتن موضعی مشخص در مورد معرفت، نمی‌توان از شناخت وجود سخن گفت

۸۷- کدام گزینه دربارهٔ فلسفهٔ علوم اجتماعی درست است؟

- (۱) در نگاه طرفداران اصالت جامعه، چیزی تحت عنوان فرد وجود ندارد و این جامعه است که اصیل می‌باشد.
- (۲) در نگاه طرفداران اصالت فرد، ممکن است جامعه در برنامه‌ریزی‌های فرهنگی و اجتماعی اولویت یابد.
- (۳) در نگاه طرفداران اصالت فرد و جامعه توأمان، جامعه فقط از کنار هم قرارگرفتن افراد تشکیل نمی‌شود.
- (۴) نگاه اصالت فرد، این است که در فلسفهٔ علوم اجتماعی باید به دنبال نظریهٔ لیبرالیسم و آزادی فردی باشیم.

۸۸- منشأ نام‌گذاری شاخه‌های فلسفه به «فلسفهٔ مضاف» کدام است؟

- (۱) اضافه‌شدن مباحث آن، به بخش اصلی فلسفه
- (۲) قراردادن آن در ریشهٔ فلسفه
- (۳) ارتباط با مبانی علوم و دانش‌ها
- (۴) ساختار ادبی نام شاخه‌ها

۸۹- دربارهٔ مسائل و موضوعات فلسفه و شاخه‌های آن کدام گزینه درست است؟

- (۱) بخش اصلی فلسفه دربارهٔ اصل وجود و شاخه‌های آن دربارهٔ مسائل پیرامون وجود بحث می‌کنند.
- (۲) در بخش اصلی مباحث هستی‌شناسی و در بخش‌های فرعی مسائل معرفت‌شناسی بررسی می‌شوند.
- (۳) هم بخش اصلی و هم بخش فرعی فلسفه دربارهٔ قوانین وجودشناسی و معرفت‌شناسی بحث می‌کنند.
- (۴) در بخش‌های فرعی فلسفه یا شاخه‌های دانش فلسفه، مسائل علوم مختلف بررسی می‌شوند.

۹۰- کدام یک از سؤالات زیر به بخش اصلی فلسفه مربوط نمی‌شوند؟

- (۱) آیا انسان می‌تواند امور غیرمحسوس و ماوراء طبیعت را بشناسد؟
- (۲) آیا انسان‌ها تعیین‌کنندهٔ سرنوشت خویش هستند یا سرنوشت آن‌ها تابع جامعه است؟
- (۳) آیا اصولاً جهان دارای دو بُعد مادی یا غیرمادی است یا فقط یک بُعد مادی و محسوس دارد؟
- (۴) آیا این جهان مادی مبدأ غیرمادی و فوق محسوس دارد یا مبدأ این جهان در همین عالم مادی است؟

مهم ترین ویژگی های آزمون های خیلی سبز در پایه های دهم و یازدهم:
۱- برگزاری دست کم یک آزمون در ماه بر اساس روال تدریس در مدرسه
۲- برگزاری آزمون های ویژه برای زمان های خاص (میان ترم، ترم، پس از عیدو...)
۳- امکان جبران عقب ماندگی ها یا دوره مطالب برای تثبیت آنها

پاسخ نامه تشریحی آزمون را ساعت ۱۶ از صفحه شخصی
خودتان در سایت آزمون خیلی سبز دریافت کنید.

azmoon.kheilisabz.com

پاسخ نامه آزمون آزمایشی خلی سبز

پایه یازدهم

مرحله دوم

رشته انسانی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۰۴

تاریخ برگزاری: ۱۸/آبان/۱۴۰۳

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	رئوف اسلام دوست - محمد بهرامی - علی شهبازی - محسن فراهانی
زبان و ادبیات فارسی	بهناز رجیبی - مهدی کرانی - حسینعلی موسی زاده
علوم اجتماعی	الهام رضایی
روانشناسی	مهدی جاهدی
زبان عربی	موسی کاظم غلامی
تاریخ	عارف گلیوری
جغرافیا	مریم صالحی - معراج صالحی نژاد
فلسفه (۱)	سیاوش خدانشناس - سعید رحیمیان - مجید قدرتی پور

نام درس	مستول درس	گزینشگر	مؤلف پاسخ نامه	کارشناسان علمی	ویراستاران به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	محسن فراهانی	محسن فراهانی	محسن فراهانی	علی شهبازی	امیرحسین قنبری پگاه نادری آسیابر
زبان و ادبیات فارسی	ابوالفضل قاضی فخر آستانه	ابوالفضل قاضی فخر آستانه	ابوالفضل قاضی فخر آستانه	معصومه رحمانی	صادق محرمی
علوم اجتماعی	فروغ نجمی تیموریان	فروغ نجمی تیموریان	فروغ نجمی تیموریان	فرناز سلیمانی	علی سلوکی نرجس رستمی
روانشناسی	مهدی جاهدی	مهدی جاهدی	مهدی جاهدی	نگار کاتبی	فرزانه خاجی
زبان عربی	موسی کاظم غلامی	موسی کاظم غلامی	سمانه ریحانی	منیژه خسروی	فاطمه جان محمدی
تاریخ	عارف گلیوری	عارف گلیوری	عارف گلیوری	خدیدجه جنت علیپور	مهسا اصغری وجیهه صادقی مالواجردی
جغرافیا	مریم صالحی	مریم صالحی	مریم صالحی	بهروز یحیی	مرتضی عزیزی کیانا یوسف زاده
فلسفه (۱)	مجید قدرتی پور	مجید قدرتی پور	مجید قدرتی پور	پارسا پورکمال	علی سلوکی

سرپرست محتوایی: فاطمه آقاجانیپور
مشاور محتوایی: مریم صالحی

آزمون آزمائشی خلی سیر

الناز علی یاری زاده	سرپرست تولید
منیژه حق دوست - راضیہ سادات خلی نسب زہرا صفری - محیا غنی فرد زہرا فرہادی مہر - مریم مسلمی زاده ساعده نمازی - مریم نوری نیا	ویراستاران فنی
مونا آندستا سارا گنجی آزادپور	رسام
سحر ازلی تاش - فاطمہ بخششی مریم حسین زاده - سپیدہ سخایی مائدہ صبری - نیلوفر فرخجستہ مہدیہ گل پور - لیلا نعمت پور	صفحه آرای

ریاضی و آمار

۱ در خصوص گزاره $(q \wedge \sim q) \Rightarrow (p \vee \sim p)$ کدام مورد صحیح است؟

(۲) همواره نادرست است.

(۱) همواره درست است.

(۴) هم ارز $p \Rightarrow \sim q$ است.

(۳) هم ارز $p \Rightarrow q$ است.

زیرمبحث: فصل ۱- درس ۱

$$p \vee \sim p \equiv T$$

(۱) ترکیب فصلی هر گزاره با نقیضش همواره دارای ارزش درست است، یعنی:

$$p \wedge \sim p \equiv F$$

(۲) ترکیب عطفی هر گزاره با نقیضش همواره دارای ارزش نادرست است، یعنی:

گام اول: ابتدا ارزش هر یک از پراتنرها را به دست می آوریم.

با توجه به نکته (۱) داریم:

$$p \vee \sim p \equiv T$$

با توجه به نکته (۲) داریم:

$$q \wedge \sim q \equiv F$$

گام دوم: ارزش هر یک از گزاره های $(q \wedge \sim q) \Rightarrow (p \vee \sim p)$ را جای گذاری می کنیم.

$$(p \vee \sim p) \Rightarrow (q \wedge \sim q) \equiv T \Rightarrow F \equiv F$$

پس ارزش گزاره $(p \vee \sim p) \Rightarrow (q \wedge \sim q)$ همواره نادرست است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۲ نقیض گزاره «اگر \sqrt{a} عددی گنگ باشد، آن گاه $5 + \sqrt{a}$ عددی گنگ است.» کدام است؟

(۱) \sqrt{a} عددی گنگ است یا $5 + \sqrt{a}$ عددی گنگ نیست.

(۲) اگر $5 + \sqrt{a}$ گنگ نباشد، آن گاه \sqrt{a} گویا است.

(۳) \sqrt{a} عددی گویا است و $5 + \sqrt{a}$ عددی گنگ است.

(۴) \sqrt{a} عددی گنگ است و $5 + \sqrt{a}$ عددی گویا است.

زیرمبحث: فصل ۱- درس ۱

ابتدا از هم‌ارزی $p \Rightarrow q \equiv \sim p \vee q$ استفاده کنید و سپس نقیض گزاره را بنویسید.

$$p \Rightarrow q \equiv \sim p \vee q$$

(۱) گزاره $p \Rightarrow q$ با گزاره $\sim p \vee q$ هم‌ارز است و داریم:

$$\sim (p \vee q) \equiv \sim p \wedge \sim q$$

(۲) طبق قانون دمورگان نقیض گزاره‌های عطفی و فصلی به شکل زیر است:

$$\sim (p \wedge q) \equiv \sim p \vee \sim q$$

(۳) برای این‌که نقیض یک گزاره را بنویسیم، کافی است فعل جمله را نفی کنیم. مثلاً نقیض گزاره «۵ یک عدد فرد است» به صورت «۵ یک عدد فرد نیست» می‌باشد.

گام اول: با توجه به نکته (۱)، گزاره «اگر \sqrt{a} عددی گنگ باشد، آن گاه $5 + \sqrt{a}$ عددی گنگ است.» با گزاره

$$\underbrace{\sqrt{a} \text{ عددی گنگ نیست}}_{\sim p} \text{ یا } \underbrace{5 + \sqrt{a} \text{ عددی گنگ است}}_q \text{ هم‌ارز است.}$$

گام دوم: طبق قانون دمورگان داریم:

$$\sim (\sim p \vee q) \equiv \sim (\sim p) \wedge \sim q \equiv p \wedge \sim q$$

پس نقیض گزاره « \sqrt{a} عددی گنگ نیست یا $5 + \sqrt{a}$ عددی گنگ است» برابر است با « \sqrt{a} عددی گنگ است و $5 + \sqrt{a}$ عددی گنگ نیست.»

گام سوم: اگر عددی گنگ نباشد، گویا است. پس گزاره « \sqrt{a} عددی گنگ است و $5 + \sqrt{a}$ عددی گنگ نیست» را می‌توانیم به صورت « \sqrt{a} عددی گنگ است و $5 + \sqrt{a}$ عددی گویا است» بنویسیم؛ پس گزینه (۴) صحیح است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۳ اگر $\sim p$ و q گزاره‌هایی با ارزش نادرست و r گزاره‌ای دلخواه باشد، ارزش گزاره‌های $(p \Leftrightarrow q) \Rightarrow r$ و $(p \Rightarrow q) \Rightarrow r$ به ترتیب از راست به چپ کدام است؟

$$T - F \text{ (۲)}$$

$$T - T \text{ (۱)}$$

$$F - F \text{ (۴)}$$

$$F - T \text{ (۳)}$$

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۱

در گزاره شرطی $p \Rightarrow q$ اگر ارزش گزاره p نادرست باشد، ارزش گزاره $p \Rightarrow q$ به انتفای مقدم درست است.

یک جمله مهم در مورد هر کدام از گزاره‌های مرکب:

درباره Box

گزاره فصلی $p \vee q$ فقط زمانی نادرست است که هر دو گزاره نادرست باشند.	۱
گزاره فصلی $p \wedge q$ فقط زمانی درست است که هر دو گزاره نادرست باشند.	۲
گزاره شرطی $p \Rightarrow q$ فقط زمانی نادرست است که p (مقدم) درست و q (تالی) نادرست باشد.	۳
گزاره دو شرطی $p \Leftrightarrow q$ زمانی درست است که p و q هم‌ارزش باشند.	۴

گام اول: $\sim p$ و q گزاره‌هایی با ارزش نادرست هستند؛ پس ارزش p درست و ارزش q نادرست است.

$$p \equiv T, q \equiv F$$

گام دوم: در گزاره $(p \Leftrightarrow q) \Rightarrow r$ داریم:

$$(p \Leftrightarrow q) \Rightarrow r \equiv (T \Leftrightarrow F) \Rightarrow r \equiv F \Rightarrow r \equiv T$$

گام سوم: در گزاره $(p \Rightarrow q) \Rightarrow r$ داریم:

$$(p \Rightarrow q) \Rightarrow r \equiv (T \Rightarrow F) \Rightarrow r \equiv F \Rightarrow r \equiv T$$

گام چهارم: ارزش هر دو گزاره $(p \Leftrightarrow q) \Rightarrow r$ و $(p \Rightarrow q) \Rightarrow r$ درست است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزاره $(p \vee \sim q) \Rightarrow p$ با کدام یک از گزینه‌های زیر هم‌ارز است؟ **۴**

- $\sim q \Rightarrow p$ (۲) $q \Rightarrow p$ (۱)
 $\sim q \Rightarrow \sim p$ (۴) $q \Rightarrow \sim p$ (۳)

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۱

جدول ارزش‌گذاری را برای گزاره صورت سؤال و هر یک از گزینه‌ها رسم کنید.

Hint

درس‌Box

فرم ریاضی		اسم قانون	
$p \vee q \equiv q \vee p$	$p \wedge q \equiv q \wedge p$	جابه‌جایی	۱
$p \vee (q \vee r) \equiv (p \vee q) \vee r$	$p \wedge (q \wedge r) \equiv (p \wedge q) \wedge r$	شرکت‌پذیری	۲
$p \vee (q \wedge r) \equiv (p \vee q) \wedge (p \vee r)$	$p \wedge (q \vee r) \equiv (p \wedge q) \vee (p \wedge r)$	پخشی	۳
$\sim (p \vee q) \equiv \sim p \wedge \sim q$	$\sim (p \wedge q) \equiv \sim p \vee \sim q$	دمورگان	۴
$p \vee (p \wedge q) \equiv p$	$p \wedge (p \vee q) \equiv p$	جذب	۵
$p \Rightarrow q \equiv \sim p \vee q$		تبدیل شرطی به فصلی	۶
$p \Leftrightarrow q \equiv (p \Rightarrow q) \wedge (q \Rightarrow p)$		تبدیل دوشروطی به شرطی	۷
$p \Rightarrow q \equiv \sim q \Rightarrow \sim p$		عکس نقیض گزاره شرطی	۸

بهترین روش حل این سؤال، استفاده از جدول ارزش‌گذاری است. ✓ پاسخ‌خیلی تشریحی

ابتدا ستون مربوط به گزاره $(p \vee \sim q) \Rightarrow p$ را مشخص می‌کنیم، سپس ستون مربوط به هر یک از چهار گزینه را مشخص می‌کنیم. جواب، گزاره‌ای است که ستون آن با ستون $(p \vee \sim q) \Rightarrow p$ برابر باشد.

صورت سؤال					گزینه (۱)	گزینه (۲)	گزینه (۳)	گزینه (۴)	
p	q	$\sim p$	$\sim q$	$p \vee \sim q$	$(p \vee \sim q) \Rightarrow p$	$q \Rightarrow p$	$\sim q \Rightarrow p$	$q \Rightarrow \sim p$	$\sim q \Rightarrow \sim p$
T	T	F	F	T	T	T	T	F	T
T	F	F	T	T	T	T	T	T	F
F	T	T	F	F	T	F	T	T	T
F	F	T	T	T	F	T	F	T	T

این دو ستون برابر هستند.

طبق جدول ارزش‌گذاری، گزاره $(p \vee \sim q) \Rightarrow p$ با گزاره $\sim q \Rightarrow p$ هم‌ارز است.

با تسلط بر روابط منطقی نیز می‌توانیم این سؤال را حل کنیم: $(p \vee \sim q) \Rightarrow p \equiv (\sim (p \vee \sim q) \vee p) \equiv (\sim p \wedge q) \vee p$ (تبدیل شرطی به فصلی) (دمورگان)

$$(\sim p \vee p) \wedge (q \vee p) \equiv T \wedge (q \vee p) \equiv q \vee p$$

$p \vee q$ در بین گزینه‌ها نیست. با استفاده از تبدیل گزاره فصلی به شرطی، گزاره‌های هم‌ارز آن را می‌نویسیم:

$$p \vee q \equiv \sim p \Rightarrow q$$

$$p \vee q \equiv q \vee p \equiv \sim q \Rightarrow p$$

جابه‌جایی

در بین گزینه‌ها فقط عبارت $\sim q \Rightarrow p$ وجود دارد. پس گزینه (۲) صحیح است.

به‌چور دیگه

گزاره $(p \Rightarrow \sim q) \Leftrightarrow (p \Rightarrow q)$ در کدام حالت نادرست است؟

(۲) p و q نادرست

(۱) p و $\sim q$ نادرست

(۴) $\sim p$ و q درست

(۳) $\sim p$ و $\sim q$ نادرست

زیرمبحث: فصل ۱- درس ۱

Hint باتوجه به گزینه‌ها، ارزش گزاره صورت سؤال را مشخص کنید. البته می‌توانید از جدول ارزش‌گذاری هم استفاده کنید.

پاسخ خیلی تشریحی ✓ با توجه به هر یک از گزینه‌ها، ارزش گزاره $(p \Rightarrow \sim q) \Leftrightarrow (p \Rightarrow q)$ را بررسی می‌کنیم:

گزینه (۱): p و $\sim q$ نادرست، یعنی $p \equiv F$ و $q \equiv T$ و داریم:

$$(p \Rightarrow \sim q) \Leftrightarrow (p \Rightarrow q) \equiv (F \Rightarrow F) \Leftrightarrow (F \Rightarrow T) \equiv T \Leftrightarrow T \equiv T \times$$

گزینه (۲): p و q نادرست، یعنی $p \equiv F$ و $q \equiv F$ و داریم:

$$(p \Rightarrow \sim q) \Leftrightarrow (p \Rightarrow q) \equiv (F \Rightarrow T) \Leftrightarrow (F \Rightarrow F) \equiv T \Leftrightarrow T \equiv T \times$$

گزینه (۳): $\sim p$ و $\sim q$ نادرست، یعنی $p \equiv T$ و $q \equiv T$ و داریم:

$$(p \Rightarrow \sim q) \Leftrightarrow (p \Rightarrow q) \equiv (T \Rightarrow F) \Leftrightarrow (T \Rightarrow T) \equiv F \Leftrightarrow T \equiv F \checkmark$$

گزینه (۴): $\sim p$ و q درست، یعنی $p \equiv F$ و $q \equiv T$ این حالت مشابه گزینه (۱) است.

$$(p \Rightarrow \sim q) \Leftrightarrow (p \Rightarrow q) \equiv (F \Rightarrow F) \Leftrightarrow (F \Rightarrow T) \equiv T \Leftrightarrow T \equiv T \times$$

جدول ارزش‌گذاری را برای گزاره $(p \Rightarrow \sim q) \Leftrightarrow (p \Rightarrow q)$ رسم می‌کنیم:

p	q	$\sim q$	$p \Rightarrow \sim q$	$p \Rightarrow q$	$(p \Rightarrow \sim q) \Leftrightarrow (p \Rightarrow q)$
T	T	F	F	T	F
T	F	T	T	F	F
F	T	F	T	T	T
F	F	T	T	T	T

با توجه به جدول فوق، ارزش گزاره $(p \Rightarrow \sim q) \Leftrightarrow (p \Rightarrow q)$ در دو حالت زیر نادرست است:

حالت اول: ارزش p و q درست باشد.

حالت دوم: ارزش p درست و ارزش q نادرست باشد.

$\sim p$ و $\sim q$ نادرست؛ یعنی $p \equiv T$ و $q \equiv T$ ؛ پس گزینه (۳) جواب است.

۶ کدام گزاره هم‌ارز منطقی گزاره $[((p \wedge \sim q) \Rightarrow (q \vee \sim p)) \Rightarrow r]$ است؟

$$p \Rightarrow (q \wedge \sim r) \quad (۱)$$

$$(\sim p \vee r) \Rightarrow (q \wedge \sim r) \quad (۲)$$

$$(p \vee r) \Rightarrow (q \wedge \sim r) \quad (۳)$$

$$(p \vee \sim r) \Rightarrow (q \wedge \sim r) \quad (۴)$$

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: گزاره $p \Rightarrow q$ با گزاره $\sim p \vee q$ هم‌ارز است؛ پس داریم:

$$(p \wedge \sim q) \Rightarrow (q \vee \sim p) \equiv \underbrace{\sim(p \wedge \sim q)}_{\text{دمورگان}} \vee (q \vee \sim p)$$

$$(\sim p \vee q) \vee (q \vee \sim p) \equiv \sim p \vee q$$

گام دوم: تا این جا گزاره صورت سؤال به صورت $[(\sim p \vee q) \Rightarrow r]$ است. باز هم با تبدیل گزاره شرطی به گزاره فصلی داریم:

$$\sim [(\sim p \vee q) \Rightarrow r] \equiv \sim [\underbrace{\sim(\sim p \vee q)}_{\text{دمورگان}} \vee r] \equiv \sim [(p \wedge \sim q) \vee r] \equiv (\sim p \vee q) \wedge \sim r \equiv (\sim p \wedge \sim r) \vee (q \wedge \sim r)$$

گام سوم: با تبدیل گزاره فصلی به شرطی داریم:

$$(\sim p \wedge \sim r) \vee (q \wedge \sim r) \equiv \sim (p \vee r) \vee (q \wedge \sim r) \equiv (p \vee r) \Rightarrow (q \wedge \sim r)$$

کدام گزینه ارزش ستون خالی جدول زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

P	q	$((\sim p \wedge q) \Rightarrow p) \Leftrightarrow (\sim p \Leftrightarrow q)$
T	T	
T	F	
F	T	
F	F	

F
T
F
F

 (۲)

T
F
F
T

 (۴)

F
T
T
F

 (۱)

T
F
T
T

 (۳)

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۱

جدول ارزش گذاری چهار گزاره مرکب اصلی:

		فصلی	عطفی	شرطی	دوشرطی
q	p	$p \vee q$	$p \wedge q$	$p \Rightarrow q$	$p \Leftrightarrow q$
T	T	T	T	T	T
T	F	T	F	F	F
F	T	T	F	T	F
F	F	F	F	T	T

جدول ارزش گذاری را به صورت کامل رسم می‌کنیم:

P	q	$\sim p$	$(\sim p \wedge q)$	$(\sim p \wedge q) \Rightarrow p$	$\sim p \Leftrightarrow q$	$((\sim p \wedge q) \Rightarrow p) \Leftrightarrow (\sim p \Leftrightarrow q)$
T	T	F	F	T	F	F
T	F	F	F	T	T	T
F	T	T	T	F	T	F
F	F	T	F	T	F	F

با توجه به جدول فوق گزینه (۲) صحیح است.

با توجه به ردیف اول جدول، ارزش p و q را درست در نظر می‌گیریم تا ارزش سطر اول جواب را مشخص کنیم:

$$p \equiv T, q \equiv T \rightarrow ((\sim p \wedge q) \Rightarrow p) \Leftrightarrow (\sim p \Leftrightarrow q) \equiv ((\sim T \wedge T) \Rightarrow T) \Leftrightarrow (\sim T \Leftrightarrow T)$$

$$\equiv ((F \wedge T) \Rightarrow T) \Leftrightarrow (F \Leftrightarrow T) \equiv (F \Rightarrow T) \Leftrightarrow F \equiv T \Leftrightarrow F \equiv F$$

پس سطر اول جواب باید دارای ارزش F باشد و گزینه‌های (۳) و (۴) حذف می‌شوند. تفاوت گزینه‌های (۱) و (۲) در سطر سوم است؛ پس این بار ارزش p را نادرست و ارزش q را درست در نظر می‌گیریم:

$$p \equiv F, q \equiv T \rightarrow ((\sim p \wedge q) \Rightarrow p) \Leftrightarrow (\sim p \Leftrightarrow q) \equiv ((\sim F \wedge T) \Rightarrow F) \Leftrightarrow (\sim F \Leftrightarrow T)$$

$$\equiv ((T \wedge T) \Rightarrow F) \Leftrightarrow (T \Leftrightarrow T) \equiv (T \Rightarrow F) \Leftrightarrow T \equiv F \Leftrightarrow T \equiv F$$

پس سطر سوم جواب نیز باید دارای ارزش F باشد و گزینه (۲) جواب است.

کدام مورد در خصوص ارزش گزاره $\sim(p \vee q) \Leftrightarrow \sim(p \wedge q)$ درست است؟

- (۱) اگر p و q هم‌ارزش باشند، درست است.
 (۲) همواره درست است.
 (۳) اگر p و $\sim q$ هم‌ارزش باشند، درست است.
 (۴) همواره نادرست است.

مشاوره در حل سؤالات مربوط به جبر گزاره‌ها معمولاً ۳ روش کلی داریم: (۱) استفاده از قوانین مربوط به گزاره‌ها مانند بخشی، دموگان و ... (۲) رسم جدول ارزش‌گذاری (۳) مشخص کردن ارزش هر گزاره (با توجه به گزینه‌ها) باید بر هر ۳ روش بالا تسلط داشته باشیم. شاید لازم باشد بعضی از اون‌ها رو با هم ترکیب کنیم.

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓ جدول ارزش‌گذاری را رسم می‌کنیم:

p	q	$p \wedge q$	$\sim(p \wedge q)$	$p \vee q$	$\sim(p \vee q)$	$\sim(p \wedge q) \Leftrightarrow \sim(p \vee q)$
T	T	T	F	T	F	T
T	F	F	T	T	F	F
F	T	F	T	T	F	F
F	F	F	T	F	T	T

با توجه به جدول فوق، ارزش گزاره $\sim(p \vee q) \Leftrightarrow \sim(p \wedge q)$ زمانی درست است که p و q هم‌ارزش باشند.

۹ اگر گزاره $(p \wedge \sim q)$ نادرست باشد، ارزش گزاره‌های $\sim p \Rightarrow q$ و $\sim q \Rightarrow r$ به ترتیب از راست به چپ کدام است؟

- (۱) درست - درست
(۲) درست - بستگی به ارزش r دارد.
(۳) نادرست - درست
(۴) نادرست - بستگی به ارزش r دارد.

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۱

 Hint

ارزش گزاره شرطی $p \Rightarrow q$ فقط زمانی نادرست می‌شود که ارزش p درست و ارزش q نادرست باشد. با توجه به این مورد، اول ارزش گزاره‌های p و q را مشخص کنید.

پاسخ خیلی تشریحی ✓ **گام اول:** ارزش یک گزاره شرطی زمانی نادرست است که ارزش مقدم (یعنی p) درست و ارزش تالی (یعنی $p \wedge \sim q$) نادرست باشد؛ پس داریم:

$$p \equiv T, p \wedge \sim q \equiv F \rightarrow T \wedge \sim q \equiv F \rightarrow \sim q \equiv F \rightarrow q \equiv T$$

بنابراین ارزش هر دو گزاره p و q درست است.

گام دوم: ارزش گزاره $\sim p \Rightarrow q$ برابر است با:

$$\sim p \Rightarrow q \equiv \sim T \Rightarrow T \equiv F \Rightarrow T \equiv T$$

گام سوم: ارزش گزاره $\sim q \Rightarrow r$ برابر است با:

$$\sim q \Rightarrow r \equiv \sim T \Rightarrow r \equiv F \Rightarrow r \equiv T$$

گام چهارم: ارزش هر دو گزاره $\sim p \Rightarrow q$ و $\sim q \Rightarrow r$ درست است.

چند مورد از عبارت‌های زیر در مورد گزاره $(\sim q \Rightarrow p) \vee (\sim q \Rightarrow r)$ نادرست است؟ ۱۰

الف) ارزش آن همواره درست است.

ب) اگر نماد \vee را به \wedge تغییر دهیم، جدول ارزش‌گذاری آن همانند جدول ارزش‌گذاری گزاره $q \wedge (p \wedge r)$ می‌شود.

ج) اگر بدانیم p درست است، ارزش آن هم‌ارز ارزش r است.

۳ (۴)

۲ (۳)

۱ (۲)

صفر (۱)

زیرمبحث: فصل ۱ - درس ۱

Hint

پاسخ خیلی تشریحی

گزاره‌های شرطی را با استفاده از هم‌ارزی $p \Rightarrow q \equiv \sim p \vee q$ به گزاره فصلی تبدیل کنید.

برای ساده کردن گزاره صورت سؤال دو بار از هم‌ارزی تبدیل شرطی به فصلی استفاده می‌کنیم:

$$(\sim q \Rightarrow p) \vee (\sim q \Rightarrow r) \equiv (q \vee p) \vee (q \vee r)$$

T (که می‌تواند درست یا نادرست باشد) داشته باشد.

حالا همه موارد گفته شده را بررسی می‌کنیم.

الف) در حالتی که ارزش هر سه گزاره p, q, r و T نادرست باشد، ارزش گزاره $(p \vee q) \vee (q \vee r)$ نادرست می‌شود؛ پس عبارت «الف» نادرست است.

ب) گزاره $q \wedge (p \wedge r)$ فقط زمانی درست است که ارزش هر سه گزاره p, q, r و T درست باشد، در صورتی که گزاره $(p \vee q) \wedge (q \vee r)$ در حالتی که ارزش q درست و ارزش p و r نادرست باشد، باز هم دارای ارزش درست است؛ پس به طور کلی، جدول ارزش‌گذاری $(p \vee q) \wedge (q \vee r)$ همانند جدول ارزش‌گذاری $q \wedge (p \wedge r)$ نیست و عبارت «ب» نیز نادرست است.

ج) اگر ارزش گزاره p درست باشد، ارزش گزاره $(p \vee q) \vee (q \vee r)$ به صورت زیر است:

$$(p \vee q) \vee (q \vee r) \equiv \underbrace{(T \vee q)}_T \vee (q \vee r) \equiv T \vee (q \vee r) \equiv T$$

در واقع، اگر ارزش گزاره p درست باشد، ارزش گزاره $(p \vee q) \vee (q \vee r)$ نیز درست است و به ارزش T بستگی ندارد؛ پس عبارت «ج» هم نادرست است.

علوم و فنون ادبی

علوم و فنون ادبی

۱۱

توضیح زیر درباره کدام یک از شخصیت‌های عصر ایلخانان است؟

«از چهره‌های علمی و سیاسی در عصر ایلخانان که وزیر مقتدر غازخان و اولجایتو بود. مهم‌ترین کتاب او به نثری عالمانه و پخته نوشته شده است.»

(۲) عطاملک جوینی

(۱) خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی

(۴) دولت‌شاه سمرقندی

(۳) حمدالله مستوفی

زیرمبحث: درس ۱

خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی از نویسندگان و چهره‌های علمی و سیاسی قرن هفتم و وزیر مقتدر غازان خان و اولجایتو بود. مهم‌ترین کتاب او «جامع‌التواریخ» نام دارد که به نثری عالمانه و پخته نوشته شده است. از اقدامات مهم فرهنگی او تأسیس عمارت ربع رشیدی در تبریز است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۱۲ انتساب چند اثر به پدیدآورنده آن نادرست است؟

(بهارستان: جامی)، (جامع التواریخ: حمدالله مستوفی)، (تاریخ جهانگشا: عظاملک جوینی)، (مکاتیب: مولانا)، (مرصادالعباد: نجم‌الدین رازی)،
(دیوان شمس: مولانا)، (صد پند: ابن‌یمین)، (نفحات‌الانس: جامی)، (اخلاق‌الاشراف: عبید زاکانی)، (مجالس سبعه: شمس قیس)

۳ (۲)	۲ (۱)
۱ (۴)	۴ (۳)

مشاوره برای دقت در شمارش هر موردی در تست‌های شمارشی، بهتر است هنگام خواندن هر سؤال بالای مورد خواسته‌شده علامتی بزنید و در آخر آن‌ها را بشمارید؛ وگرنه ممکن است هنگام شمارش دچار اشتباه شوید.

زیرمبحث: درس ۱

نام پدیدآورنده سه اثر نادرست ذکر شده است: (۱) جامع‌التواریخ از خواجه رشیدالدین فضل‌الله است. (۲) صد پند از عبید زاکانی است. (۳) مجالس سبعه از مولانا است.

✓ پاسخ خیلی تشریحی

معروف‌ترین شاعر قرن نهم کتاب را به شیوه تذکره‌الاولیای عطار نیشابوری در نوشت.

۱۳

(۱) نفحات‌الانس - شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی

(۲) تحفه‌الاحرار - بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان

(۳) نفحات‌الانس - بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان

(۴) تحفه‌الاحرار - شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی

زیرمبدا: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓ جامی، معروف‌ترین شاعر قرن نهم، کتاب نفحات‌الانس خود را به شیوه تذکره‌الاولیای عطار در بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان نوشت.

تیزبازی

چنین تست‌هایی را با روش رد گزینه و کمی دقت می‌توان به راحتی پاسخ داد. کافی است بدانید که «تحفه‌الاحرار» (بر وزن مخزن‌الاسرار) به تقلید از نظامی سروده شده، نه عطار؛ پس گزینه‌های (۲) و (۴) را کنار می‌زنید. سپس موضوع «نفحات‌الانس» را از نام این کتاب و ارتباط آن با عطار (عارف بزرگ) شناسایی کنید؛ به نظر شما عطار کتاب عرفانی می‌نوشته یا تاریخ ادبیات و ذکر احوال شاعران؟ پس گزینه (۱) نیز کنار می‌رود.

کدام مورد از دیدگاه تاریخ ادبیات کاملاً درست است؟ **۱۴**

- ۱) شاه نعمت‌الله ولی از شاعران قرن هشتم است که در تصوف و طریقت مقامی بلند داشته و سرسلسله صوفیان نعمت‌اللهی به شمار می‌رود.
- ۲) عبید زاکانی که تزویر و ریاکاری حاکمان را در آثارش به تصویر می‌کشید، در «اخلاق‌الاشراف» ناهنجاری‌های اجتماعی را به شیوه طنز و تمثیل به نظم درآورده است.
- ۳) خواجهی کرمانی از غزل‌پردازان برجسته قرن هفتم است که غزل‌های او بر حافظ تأثیرگذار بوده است و چند مثنوی به پیروی از پنج گنج نظامی سرود.
- ۴) سلمان ساوجی از شاعران قرن هشتم است که در غزل توجه خاصی به سعدی و مولانا داشته و مثنوی جمشید و خورشید را به شیوه داستان‌های نظامی سروده است.

زیرمبحث: درس ۱

بررسی گزینه‌های نادرست:

- گزینه (۱): شاه نعمت‌الله ولی از شاعران قرن نهم است.
- گزینه (۲): عبید زاکانی در منظومه «موش و گربه» ناهنجاری‌های اجتماعی را به طنز و تمثیل بیان کرده است. (اخلاق‌الاشراف به نثر است، نه نظم)
- گزینه (۳): خواجهی کرمانی از غزل‌پردازان قرن هشتم است، نه قرن هفتم.

در تست‌های درست / نادرست، گاهی خود گزینه‌ها می‌توانند نادرستی‌ها را نشان دهند؛ برای نمونه در گزینه (۲) همین تست کافی است به عبارت «به نظم آورده است» دقت کنید و با این نکته که «اخلاق‌الاشراف» به نثر نوشته شده مقایسه کنید تا به نادرستی این گزینه پی ببرید.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تیزبازی

اولین نشانه‌های تغییر سبک از خراسانی به عراقی از چه زمانی آغاز شده بود؟ **۱۵**

- (۱) از دوره سلجوقیان
 (۲) از زمان غزنویان
 (۳) در دوره تیموریان
 (۴) پس از حمله مغولان

زیرمبحث: درس ۱

درس‌Box

سبک‌ها یک شبه تغییر نمی‌کنند، بلکه این تغییر همیشه و به طور دائم در جریان است، اما گاهی از یک دوره به بعد تغییرها و تفاوت‌ها آن قدر زیاد می‌شود که دیگر نمی‌توان سبک آثار را همانی دانست که از آغاز بوده است. سبک دوره سلجوقی نیز تقریباً همان سبک خراسانی است، اما نسبت به دوره سامانی و غزنوی تغییراتی در آن ایجاد شده و ویژگی‌هایی یافته است که بعدها در سبک عراقی می‌بینیم؛ بنابراین نخستین نشانه‌های تغییر سبک خراسانی به عراقی در آثار همین دوره قابل مشاهده است.

گزینه (۱): اولین نشانه‌های تغییر سبک خراسانی به عراقی از زمان سلجوقیان آغاز شده بود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۱۶

مفهوم کدام بیت با بیت زیر قرابت بیشتری دارد؟

«وان که محتاج خلق شد خوار است»

- ۱) ای فراهم کرده از شیران خراج
- ۲) همچون کمر نبد به زر غیرم احتیاج
- ۳) دل قوی دار و به تسلیم و رضاتن درده
- ۴) صعب است فراق یار دلبر لیکن

«گرچه در علم بوعلی سیناست»

- گشته‌ای روبه‌مزاج از احتیاج
من آهنم به گوهر ذاتی توانگرم
تانباشی به کسی همچو خود آخر محتاج
محتاج شدن به ناکسان صعب‌تر است

مفهوم «احتیاج انسان را خوار و پست می‌کند، در کدام بیت دیده می‌شود؟

مشاوره ممکن است دو بیت، خارج از یک تست و آزمون، هم‌مفهوم دانسته شوند، اما در سؤالی که قرابت بیشتر را می‌خواهد باید گزینه‌ها را با هم مقایسه کنید و دقت کنید که کدام بیت مناسب‌تر است.

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): در این بیت همانند بیت سؤال «احتیاج، عامل خواری و حقیر شدن» دانسته شده است.

مفهوم دیگر ابیات:

- گزینه (۲): شاعر به عزت نفس خود و محتاج نبودنش به دیگران، می‌بالد.
گزینه (۳): رضایتمندی و خرسندی مایه بی‌نیازی از خلق است.
گزینه (۴): محتاج دیگران بودن از فراق یار هم سخت‌تر است.

۱۷

مفهوم کدام بیت در مقابل آن درست آمده است؟

اول و آخر همه عشق است و بس (جاودانگی عشق)
 امروز یکی نیست که بر صد گرید (بی‌اعتنایی به کشته‌شدگان)
 کی طمع در گردش گردون دون پرور کنم (طمع‌نداشتن و قانع‌بودن)
 شکارش نجوید خلاص از کمند (نیرومندی پهلوان)

۱) نیست به‌جز عشق در این پرده کس
 ۲) دی بر سر مرده‌ای دو صد شیون بود
 ۳) من که دارم در گدایی گنج سلطانی به دست
 ۴) اسیرش نخواهد رهایی ز بند

مشاوره برای یافتن مفهوم درست ابیات عجله نکنید و صرفاً با دیدن واژه‌های مشابه تصمیم نگیرید. چه بسا یک واژه در بافت یک سخن معنایی داشته باشد و در بافت سخنی دیگر معنایی دیگر بگیرد.

زیرمبحث: درس ۱ و ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

طمع‌نداشتن و قانع‌بودن از نشانه‌های عزت نفس است که در این بیت دیده می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): اصالت عشق: چیزی به‌جز عشق در جهان وجود ندارد، هر چه هست عشق است.

گزینه (۲): توصیف تعداد زیاد از کشته‌شدگان. این بیت در ارتباط با حمله ویرانگر و کشتارهای مغولان و در همان دوره سروده شده است.

گزینه (۴): این بیت عاشقانه است، نه حماسی. شاعر می‌گوید که هر کس عاشق و گرفتار او شد، این گرفتاری را دوست دارد و راه گریز و فرار را نمی‌جوید. (غم دوستی و وابستگی عاشق)

مفهوم بیت «باران اشکم می‌دود وز ابرم آتش می‌جهد / با پختگان گو این سخن سوزش نباشد خام را» در همه ابیات دیده می‌شود:

با بی‌تجربگان سخن عشق مگو

به جز

غافل است از حال مرغان مرد خام
پس سخن کوتاه باید والسلام
نیستی پخته، چون بگویی خام
دم ز خامان جهان دربسته‌ام

(۱) صورت آواز مرغ است آن کلام
(۲) در نیابد حال پخته هیچ خام
(۳) خام گفستی سخن و لیکن تو
(۴) پخته غم‌های عشقم لاجرم

مشاوره برای یافتن بیت متفاوت باید مفهوم ابیات را با دقت با بیت سؤال مقایسه کنید. از بار معنایی واژه‌ها در هر بیت غافل نشوید و از خود پرسید که «خلاصه این بیت چه گفت؟»

زیرمبحث: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مفهوم مشترک بیت سؤال و ابیات گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) این است که «فرد بی‌تجربه و خام، سخن عشق را نمی‌فهمد و از عالم عشق بی‌خبر است»، اما بیت گزینه (۳) به سخن گفتن فرد از روی بی‌تجربگی اشاره دارد: اگر حرف نسنجیده‌ای بزنی، خام و بی‌تجربه‌ای. معنی بیت گزینه (۴): از آن‌جاکه در غم عشق پخته شدم، سخن گفتن با افراد خام و بی‌تجربه در عشق را کنار گذاشته‌ام (نباید با کسی که عشق را نچشیده، از عشق سخن گفت).

چند بیت از ابیات زیر با بیت «چون هر کسی در خورد خود یاری گزید از نیک و بد / ما را دریغ آید که خود فانی کنیم از بهر لا» هم وزن است؟

- (الف) ای که در زنجیرِ زلفت جایِ چندین آشناست
 (ب) هر آن کاو خاطرِ مجموع و یارِ نازنین دارد
 (ج) امشب سبک تر می‌زنند این طبل بی‌هنگام را
 (د) بر من که صبحی زدهام خرقه حرام است
 (ه) خوش خوش خرامان می‌روی، ای شاه خوبان تا کجا
- خوش فتاد آن خالِ مشکین بر رخِ رنگین غریب
 سعادت همدم او گشت و دولت همنشین دارد
 یا وقت بیداری غلط بوده است مرغ بام را
 ای مجلسیان راه خرابات کدام است؟
 شمع و پنهان می‌روی پروانه‌جویان تا کجا؟

(۴) چهار

(۳) سه

(۲) دو

(۱) یک

مشاوره معمولاً برای مقایسه و تشخیص هم‌وزنی علاوه بر روش سمعی می‌توان ارکان اول یا آخر بیت‌ها را با هم مقایسه کرد و خیلی سریع به جواب رسید.

زیرمبحث: درس ۲

بیت گزینه «ج» و «ه» با بیت صورت سؤال هم وزن هستند.

بررسی ابیات:

بیت صورت سؤال:

چُن	هَر	ک	سِی	دِر	خُر	دِ	خُد	یَا	رِی	گُ	زِی	دَز	نِی	کُ	بَد
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
مستفعلن				مستفعلن				مستفعلن				مستفعلن			

(الف) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

(ب) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

(ج) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

(د) مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل یا مفعول مفاعیل مفاعیل فاعولن

(ه) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۲۰ پایه‌های آوایی کدام گزینه نادرست است؟

در چنین سوالاتی به دو نکته باید توجه کنید: ۱) شاید تقطیع هجایی بیت نادرست باشد. ۲) شاید تقسیم‌بندی ارکان نادرست باشد.

۱) گرنه در جان اوستی کی باک جانستی مرا: گَرَنَ در جان / او س تی کی / باک جا نَس / تی مَ را

۲) شکر خدا کرد و ثنا گفت دعاها: شک رِخُ دا / کر دُ ثَ نا / گف ت دُ عا / ها

۳) لوح محفوظت شناسد یا ملایک بر سما: لوحِ مَحِ فو / ظَتِ شِ ناسد / یا مَ لا یِک / بر سَ ما

۴) جرمی ندارم بیش از این کز دل هوا دارم تو را: جر می نَ دا / رم بی ش از / این کز دل ه / وا دا رم ترا

زیرمبحث: درس ۲

گزینه (۴)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

جر می نَ دا	رَم بی شَ زین	گَز دِل هَ وا	دا رَم تَ را
مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن	مستفعلن

وزن سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه (۲): مفتعلن مفتعلن مفتعلن فع

گزینه (۳): فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

۲۱

براساس علائم هجایی بیت زیر کدام گزینه جاهای خالی را پر می‌کند؟
 «به هر سو بلبلِ در تَنَعُّم از میان، بادِ صبا کرد»

(۱) مَرو - جفا

(۲) دانا - انسان

(۳) بی‌مهر - اثنا

(۴) تویی - شیدا

مشاوره برای پاسخ به چنین سؤالاتی بهتر است ابتدا وزن بیت را با مصراع‌ای که کامل است؛ به دست بیاوریم، سپس بخش‌ها و جاهای مصراع دیگر را با آن مقایسه کنیم و جای خالی را از نظر نوع هجا مشخص کنیم، سپس کلماتی که آن هجاها را پوشش می‌دهند مشخص می‌شود.

زیرمبهد: درس ۲

بررسی بیت صورت سؤال:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ت	نَع	عُم	از	م	یا	با	د	ص	با	کرد
U	—	—	—	U	—	—	⊗	U	—	—
ب	هَر	سو	بُل	بُ	ل	دا	نا	دَ	رِن	سا
U	—	—	—	U	⊗	—	—	U	—	—
	مفاعیلن			مفاعیلن				مفاعیلن		

توجه: در این بیت دو هجای کوتاه را باید بلند در نظر گرفت و آن را باید از ارکان قبل و بعد تشخیص داد، در واقع بیت اختیار شاعری دارد و نکته دیگر این که در چنین سؤالاتی واژه‌هایی را که برای جای خالی انتخاب می‌کنید، حتماً نباید به ترکیب معنایی شعر بخورد، می‌تواند عبارت بی‌معنا باشد.

پایه‌های آوایی پنجم و هفتم بیت زیر در کدام گزینه درست ذکر شده است؟ **۲۲**
 «مرا گر دوستی با او به دوزخ می‌برد شاید به نقد اندر بهشت است آن که یاری مهربان دارد»

(۱) به نقد اندر / که یاری مه

(۲) برد شاید / به نقد اندر

(۳) به نقد اندر / بهشت است

(۴) برد شاید / یاری مهربان

مشاوره بهترین روش پاسخ‌گویی به چنین سؤالاتی تقطیع بیت و یا خواندن شعر به صورت رکن به رکن است که به راحتی می‌توان پایه‌های آوایی خواسته‌شده را انتخاب کرد.

زیرمبفت: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓ بررسی بیت صورت سؤال:

مَ	رَا	گَر	دُو	سَ	تِی	بَا	اَو	پَ	دُو	زَخ	مِی	بَ	زَد	شَا	یَد
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
پَ	نَق	دَن	دَر	پَ	هَش	تَس	تَا	کِ	یَا	رِی	مِی	زَ	بَا	دَا	زَد
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
مفاعیلن				مفاعیلن				مفاعیلن				مفاعیلن			
رکن پنجم				رکن هفتم											

این سؤال از ما خواسته است که هجاهای بیت را با شکل هجاهای گزینه‌ها مقایسه کنیم و گزینه درست را انتخاب کنیم. هر چند وزن خواسته شده در سؤال مربوط به این درس نیست، اما در مقایسه با بیت صورت سؤال می‌توان گزینه درست را انتخاب کرد.

در کدام گزینه الگوی هجایی بیت زیر دیده می‌شود؟

۳۳

«زان غمزه دودافکن آتش فکنی در من هم دل شکنی هم تن، دل دار چنین خوش‌تر»

--U--U--U--U (۲)

--UU-----UU-- (۱)

----U--U---U-- (۴)

---UU-----UU-- (۳)

زیرمبحث: درس ۲

بررسی بیت صورت سؤال:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ز	ا	غ	م	ز	ی	د	و	د	ف	ک	ن	آ	ت	ش	ف	ک	ن	ی	د	ر	م
-	-	-	-	U	U	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

هر چند این سؤال وزن بیت را نخواست است، اما بعضی از وزن‌ها به دو صورت برش آوایی می‌پذیرند، مثلاً وزن این بیت به صورت مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن یا مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن، قابلیت تقسیم‌بندی دارد.

نکته

۲۴

تعداد پایه‌های آوایی کدام دو بیت یکسان است؟

الف) سر تسلیم نهادیم به حکم و رأیت
تا چه اندیشه کند رأی جهان آرایت
وز شبنم روز عنا زاده است باز
مایه دهی مجلس و میخانه را
چند کِشی در کنار صورتِ گرمابه را

ب) روز عرم در شب افتاده است باز
ج) داد دهی ساغر و پیمانہ را
د) زنده ندیدی که تا مرده نماید تو را

مشاوره در چنین سؤالاتی هم‌وزن بودن ملاک نیست؛ بلکه تعداد پایه‌های آوایی پرسیده شده است.

(۱) الف - ب

(۲) الف - د

(۳) ب - ج

(۴) ب - د

زیرمبهمت: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بیت «ب» و «ج» از نظر تعداد پایه‌های آوایی با هم یکسان هستند.

ب) فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

ج) مفععلن مفععلن فاعلن

بررسی سایر ابیات:

الف) فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

د) مفععلن فاعلن مفععلن فاعلن

۲۶

پایه یازدهم انسانی
هجدهم آبان ماه ۱۴۰۳
مرحله دوم

هجاهای کدام گزینه یکی از ارکان عروضی بیت زیر را به طور کامل پوشش نمی‌دهد؟

- «دانه باشی مرغکانت برچنند غنچه باشی کودکانت برکنند»
- (۱) مرغکانت (۲) غنچه (۳) کودکانت (۴) برکنند

۲۵

مشاوره معمولاً تشخیص پایه‌های آوایی در وزن‌های همسان کار دشواری نیست، وقتی وزن بیت را پیدا کردیم، به راحتی گزینه‌ای که یکی از ارکان عروضی پایه‌های آوایی بیت را پوشش نمی‌دهد، انتخاب می‌شود.

زیرمبحث: درس ۲

بررسی بیت صورت سؤال:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

دا	ن	با	شی	مُر	عَ	کا	نَت	بر	چ	نند
—	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—
عُن	چ	با	شی	کو	دَ	کا	نَت	بر	ک	نند
—	U	—	—	—	U	—	—	—	U	—
فاعلاتن			فاعلاتن				فاعلن			

«مرغکانت» و «کودکانت» بر وزن «فاعلاتن» هستند و کلمه «برکنند» چون در پایان مصراع قرار گرفته است، بر وزن «فاعلن» است.

۲۶ با توجه به نمودار، به سؤالات زیر پاسخ دهید.

- منظور از جهان تکوینی در این دیدگاه چیست؟
- هویت ذهن افراد و فرهنگ جامعه چگونه است؟
- به چه دلیل ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند؟

(۱) محدود به جهان فوق طبیعت - طبیعی و تکوینی - تفاوت قائل بودن میان علوم انسانی و اجتماعی با طبیعت

(۲) محدود به جهان طبیعت - طبیعی و مادی - نادیده‌گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی

(۳) فراتر از جهان طبیعت - فرامادی و تکوینی - تفاوت قائل بودن میان علوم انسانی با علوم اجتماعی

(۴) تقسیم به دو جهان طبیعت و فوق طبیعت - تکوینی و قراردادی - نادیده‌گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم اجتماعی

زیرمبحث: درس ۱

نمودار مربوط به دیدگاه اول است. در این دیدگاه، جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود و جهان طبیعت مهم‌تر از جهان ذهنی و فرهنگی است. ذهن افراد و فرهنگ نیز هویتی طبیعی و مادی دارند و علوم مربوط به آن‌ها نظیر علوم طبیعی است. طرفداران این دیدگاه بین علوم انسانی و علوم طبیعی تفاوتی قائل نیستند. نادیده‌گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی، ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و اجتماعی سلب می‌کند.

در این مدل سؤالات باید اول تشخیص دهید که نمودار مربوط به کدام دیدگاه است، سپس براساس آن دیدگاه به سؤالات پاسخ دهید.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تیزبازی

جاهای خالی جدول زیر به ترتیب با کدام گزینه کامل می‌شود؟

۲۷

«الف»	جهان تکوینی	«ج»	اغلال و سلاسل
دانشه‌ها، تجربیات و خلیقیات ما به این بخش تعلق دارند.	«ب»	محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.	«د»

مشاوره در کنکور از همه‌جای کتاب‌سؤال خواهید داشت. به خصوص «بخوانیم و بدانیم‌ها» بعضی از این بخوانیم و بدانیم‌ها حتی از بقیه هم مهم‌تر هستند. این بخوانیم و بدانیم درس (۱) جزء آن خیلی مهم‌هاست.

(۱) بخش فردی جهان انسانی - پیش از انسان بوده است. - فرهنگ - زنجیره‌ایی که انسان را در دنیا و آخرت به بند می‌کشند.
(۲) بخش ذهنی جهان فردی - مستقل از خواست و اراده انسان است. - جهان فرهنگی - باورها و اعمالی که مانع شناخت انسان از حقیقت خویش می‌شوند.

(۳) جهان فرهنگی - در مقابل جهان انسانی قرار می‌گیرد. - جهان اجتماعی - زنجیره‌ایی که انسان را در دنیا به بند می‌کشند.
(۴) جهان ذهنی - در مقابل جهان اجتماعی قرار می‌گیرد. - فرهنگ - باورها و اعمالی که مانع شناخت انسان از حقیقت جهان هستی می‌شوند.

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) دانشه‌ها، تجربیات و خلیقیات ما به بخش فردی (ذهنی) جهان انسانی تعلق دارند. (رد گزینه‌های (۲) و (۳))
ب) جهان تکوینی، پیش از انسان هم بوده و وجود آن مستقل از خواست و اراده انسان است. این جهان، در مقابل جهان انسانی قرار می‌گیرد. (رد گزینه (۴))
ج) فرهنگ، شیوه زندگی اجتماعی انسان‌ها را شکل می‌دهد و خود نیز محصول آگاهی و عمل مشترک انسان‌هاست.
د) قرآن کریم باورها و اعمالی را که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند، «اغلال و سلاسل» می‌نامد. اغلال و سلاسل، زنجیره‌ایی هستند که انسان را در دنیا و آخرت به بند می‌کشند.

کدام گزینه به ترتیب در مورد فرهنگ‌هایی که عقاید و ارزش‌های آن‌ها مربوط به قوم و منطقه خاصی است، درست، ولی در مورد دیدگاه دوم در تعامل جهان‌ها با یکدیگر، نادرست است؟

(۱) از محدوده قومی و منطقه‌ای خود فراتر نمی‌روند و جهانی نمی‌شوند؛ مگر این‌که به سایر اقوام و مناطق نگاه سلطه‌جویانه داشته باشند. - جهان‌های ذهنی و تکوینی، استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.

(۲) هیچ‌گاه از محدوده قومی و منطقه‌ای خود فراتر نمی‌روند و جهانی نمی‌شوند. - جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی می‌دانند.

(۳) فقط در صورتی جهانی می‌شوند که نسبت به سایر اقوام و مناطق نگاه سلطه‌جویانه داشته باشند. - بین علوم انسانی و علوم طبیعی تفاوتی قائل نیستند.

(۴) در هر شرایطی از محدوده قومی و منطقه‌ای خود فراتر می‌روند و جهانی می‌شوند. - جهان ذهنی، فرهنگی و تکوینی را مهم و در تعامل با یکدیگر می‌دانند.

زیرمبحث: درس ۱ و ۲

فرهنگ‌هایی که عقاید و ارزش‌های آن‌ها مربوط به قوم و منطقه خاصی است، از محدوده قومی و منطقه‌ای خود فراتر نمی‌روند و جهانی نمی‌شوند؛ مگر این‌که نسبت به سایر اقوام و مناطق نگاه سلطه‌جویانه داشته باشند؛ مانند: فرهنگ سرخ‌پوستی، فرهنگ ژاپن و ... دیدگاه دوم: جهان فرهنگی را مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی می‌دانند. در این دیدگاه، جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آن‌هاست و جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند. از این دیدگاه جهان ذهنی و تکوینی اهمیتی ندارند و استقلال خود را در برابر جهان فرهنگی از دست می‌دهند.

بررسی همه گزینه‌ها:

گزینه (۱): درست - درست

گزینه (۲): نادرست: با شرط داشتن نگاه سلطه‌جویانه می‌توانند جهانی شوند. - درست

گزینه (۳): درست - نادرست: مربوط به دیدگاه اول است.

گزینه (۴): نادرست: فقط با شرط داشتن نگاه سلطه‌جویانه می‌توانند جهانی شوند. - نادرست: مربوط به دیدگاه سوم است.

درس‌Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۲۹ در رابطه با فرهنگ‌های مختلف، کدام عبارت نادرست است؟

مشاوره این تست با تغییرات

عمده، برگرفته از کنکور تیر ۱۴۰۳ است؛ بنابراین ببینید که مقدمات کتاب که در حالت عادی ممکن است به آن‌ها بی‌توجه باشید، چگونه می‌تواند محتوایی برای یک تست کنکور باشد!

- (۱) در زمان واحد در سرزمین‌های متعدد فرهنگ‌های گوناگونی شکل می‌گیرند. - برخی عناصر تاریخی، تداوم فرهنگی و گستره جغرافیایی بیشتری دارند و برخی این‌گونه نیستند. - ژاپن دارای تداوم تاریخی بالا و گستره جغرافیایی وسیع است.
- (۲) عمر برخی فرهنگ‌ها کوتاه و برخی دیگر طولانی است. - برخی در مناطقی محدود به وجود می‌آیند و از مرزهای جغرافیایی خود عبور نمی‌کنند، ولی برخی گسترش بسیاری دارند. - اینکاها فاقد تداوم تاریخی بالا و گستره جغرافیایی وسیع هستند.
- (۳) فرهنگ‌های مختلف، گستره جغرافیایی و تداوم تاریخی یکسانی ندارند. - در طول زمان در سرزمینی واحد، فرهنگ‌های متفاوتی پدید می‌آیند. - فرهنگ مسیحیت، دارای تداوم تاریخی بالا و گستره جغرافیایی وسیع است.
- (۴) نه تنها فرهنگ‌ها بلکه عناصر و اجزای فرهنگ‌ها نیز تداوم تاریخی و گستره جغرافیایی متفاوتی دارند. - فرهنگ‌ها متنوع‌اند و این تنوع به عقاید و ارزش‌های اساسی و کلان آن‌ها بازمی‌گردد. - فرهنگ اسلام، دارای تداوم تاریخی بالا و گستره جغرافیایی وسیع است.

زیرمبهد: درس ۲

کریس Box

فرهنگ نمونه	تداوم تاریخی بالا	گستره جغرافیایی وسیع
ژاپن	✓	—
اینکاها	—	—
اسلام	✓	✓
مسیحیت	✓	✓

پاسخ خیلی تشریحی ✓ علت نادرستی گزینه (۱): برخی عناصر فرهنگی، تداوم تاریخی و گسترش جغرافیایی بیشتری دارند و برخی این‌گونه نیستند. ژاپن از فرهنگ‌هایی است که تداوم تاریخی بالا داشته، اما گستره جغرافیایی وسیعی پیدا نکرده است.

۳۰ هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب به کدام ویژگی فرهنگ جهانی مطلوب مربوط می‌شود؟

- نبود آن، زمینه نفوذ سلطه‌گران را فراهم می‌کند.
- معیار و میزان سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف
- نبود آن، زمینه ظلم بر انسان را فراهم می‌کند.
- جلوگیری از بحران‌های روحی و روانی

(۲) عقلانیت - معنویت - عدالت - حقیقت

(۱) عدالت - حقیقت - تعهد و مسئولیت - معنویت

(۴) تعهد و مسئولیت - حقیقت - آزادی - معنویت

(۳) آزادی - عدالت - حقیقت - تعهد و مسئولیت

زیرمبهمت: درس ۲

عدم وجود تعهد و مسئولیت، فرهنگ جبرگرا و غیرمسئول می‌سازد که ویژگی‌هایی دارد:

- نقش انسان‌ها در تعیین سرنوشتشان را انکار می‌کند. (انسان محکوم به سرنوشتی محتوم است.)
- قدرت مقاومت را از آدمیان می‌گیرد.
- انسان‌ها را به موجوداتی منفعل تبدیل می‌کند که نمی‌توانند آینده‌شان را براساس اراده و عمل خود بسازند.
- زمینه نفوذ سلطه‌گران را فراهم می‌آورد.

مثال: طالع‌بینی

● حقیقت ← معیار و میزان سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف است.

● عدم وجود آزادی ← زمینه ظلم بر انسان را فراهم می‌کند.

● معنویت ← بشر را از بحران‌های روحی و روانی رها می‌کند.

فرهنگی که فقط به نیازهای مادی و دنیوی انسان توجه می‌کند و از نیازهای معنوی او چشم‌پوشی می‌کند؛ بشر را به بحران‌های روحی و روانی گرفتار می‌سازد.

فرهنگی که نتواند به پرسش‌های بنیادین بشر در عقلانیت سطح اول درباره انسان و جهان پاسخ دهد توانایی دفاع از هویت خود را نخواهد داشت.

عدم وجود تعهد و مسئولیت ← زمینه نفوذ سلطه‌گران را فراهم می‌آورد. ✓ پاسخ خیلی تشریحی

درس‌Box

نکته

۳۱

در مورد گونه نخست فرهنگ جهانی به سؤالات زیر پاسخ دهید:

الف) عقاید و ارزش‌های آن چگونه است؟

ب) با عبور از مرزهای جغرافیایی خود، چه پیامدی به دنبال می‌آورد؟

ج) این فرهنگ چه نام دارد؟

د) نمونه این فرهنگ چیست؟

۱) سعادت همه انسان‌ها را دنبال می‌کند. - عقاید و آرمان‌های جهان‌شمول ایجاد می‌کند. - فرهنگ حق - فرهنگ اسلام

۲) متعلق به قوم، منطقه و گروهی خاص است. - جهان را به دو منطقه مرکزی و پیرامونی تقسیم می‌کند. - فرهنگ سلطه - فرهنگ سرمایه‌داری

۳) در خدمت قوم و گروه خاصی نیست. - برخی جوامع و گروه‌ها را به ضعف و ناتوانی می‌کشاند. - فرهنگ صهیونیسم - فرهنگ استکبار

۴) سلطه‌جویانه است. - دیگران را در خدمت به نژادی خاص به کار می‌گیرد. - فرهنگ استکبار - فرهنگ سلطه

زیرمبعض: درس ۲

گونه نخست فرهنگ جهانی همان فرهنگ سلطه یا استکبار است که عقاید، ارزش‌ها و یا هنجارهای آن متعلق به قوم، منطقه یا گروه خاصی است و با عبور از مرزهای جغرافیایی خود، جهان را به دو منطقه مرکزی و پیرامونی تقسیم می‌کند. فرهنگ صهیونیسم و سرمایه‌داری دو نمونه از این گونه‌اند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

به ترتیب دسته‌بندی‌های کتاب توجه کنید. در این تست تمامی مواردی که در گزینه (۱) آمده است درست می‌باشد، اما طبق دسته‌بندی کتاب درسی، این فرهنگ، گونه دوم فرهنگ جهانی است، نه گونه نخست آن! بنابراین پاسخ، گزینه (۲) خواهد بود.

گونه نخست فرهنگ جهانی ← فرهنگ سلطه یا استکبار (مدینه تغلب فارابی)

گونه دوم فرهنگ جهانی ← فرهنگ حق (مدینه فاضله فارابی)

گول‌نخوری ✗

۳۲ در کدام گزینه، همه موارد در مورد جامعه تغلب درست است؟

- (۱) مردم جوامع دیگر را خوار و بی‌ارزش می‌شمارند. - شیفته غلبه بر اقوام خود و ملل دیگر می‌باشند. - از انواع جوامع فاسقه است.
- (۲) مردم برای غلبه یافتن بر سایر ملت‌ها با یکدیگر رقابت می‌کنند. - هدف مردم این جوامع چیرگی بر یکایک مردم جامعه خود است. - گمان می‌برند فقط آن‌ها پیروز و خوشبخت‌اند.
- (۳) می‌خواهند دیگران آن‌ها را ستایش کنند. - گمان می‌برند ملت‌های دیگر نتوانسته‌اند به موقعیت آنان برسند و چنین سعادت را نمی‌شناسند. - ناچارند از چیرگی بر یکدیگر خودداری کنند.
- (۴) نمی‌خواهند ملت مقهور، مالک جان و مال خود باشد. - اقوام و ملل خود را به موجوداتی منفعل تبدیل می‌کنند. - مردم جوامع دیگر را خوار و بی‌ارزش می‌شمارند.

زیرمبهمت: درس ۳

درتس Box

ویژگی‌های جامعه (مدینه) تغلب فارابی:

- از انواع جوامع جاهلی است.
- خودخواه هستند و گمان می‌کنند از بقیه برترند.
- مردم برای غلبه بر سایر ملت‌ها با یکدیگر همکاری می‌کنند.
- می‌خواهند دیگران آن‌ها را ستایش کنند.
- شیفته غلبه بر اقوام و ملل دیگرند.
- گمان می‌برند دیگران نمی‌توانند به موقعیت آن‌ها برسند و چنین سعادت را نمی‌شناسند.
- هدف: خوار و مقهور کردن دیگران
- نمی‌خواهند ملت مقهور مالک جان و مال خود باشد.
- دوست دارند بر مردم خود نیز چیره شوند، اما به ۳ دلیل از آن خودداری می‌کنند
 - ← بقای خود
 - ← غلبه بر اقوام دیگر
 - ← جلوگیری از غلبه اقوام دیگر بر خود
- گمان می‌برند فقط خودشان خوشبخت و پیروز هستند و مورد رشک دیگران قرار می‌گیرند.
- مردم جوامع دیگر را خوار و بی‌ارزش می‌دانند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): درست - نادرست: شیفته غلبه بر اقوام و ملل دیگر می‌باشند. - نادرست: از انواع جوامع جاهله است.
- گزینه (۲): نادرست: مردم برای غلبه یافتن بر سایر ملت‌ها با یکدیگر همکاری می‌کنند. - نادرست: هدف این مردم، خوار و مقهور کردن دیگران است. - درست
- گزینه (۴): درست - نادرست: مربوط به فرهنگ جبرگرا و غیرمسئول است. - درست

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام گزینه در مورد قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد و نمونه آن درست است؟

۳۳

- ۱) اگر هویت فرهنگی خود را حفظ کند، با ضعیف شدن تدریجی قدرت سیاسی مهاجم، می‌تواند استقلال فرهنگی خود را به دست آورد. - ایران در مواجهه با سلوکیان
- ۲) اگر فرهنگی قوی و غنی داشته باشد، می‌تواند گروه مهاجم را در فرهنگ خود هضم کند و به خدمت بگیرد. - غلبه فرهنگی چین، هند و ایران بر مغولان
- ۳) اگر هویت فرهنگی خود را حفظ کند، بعد از استقلال سیاسی قوم مهاجم، می‌تواند گروه مهاجم را در فرهنگ خود هضم و جذب کند. - غلبه فرهنگی اسلام بر ایرانیان
- ۴) اگر فرهنگی قوی و غنی داشته باشد، بعد از استقلال فرهنگی قوم مهاجم، می‌تواند فرهنگ قوم مهاجم را در خود هضم کند و به خدمت خود بگیرد. - غلبه فرهنگی مغولان بر هند و چین و ایران

زیرمبحث: درس ۳

قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد:

- اگر هویت فرهنگی اش را **حفظ کند**، با ضعیف شدن تدریجی **قدرت نظامی** قوم مهاجم، می‌تواند **استقلال سیاسی** خود را به دست آورد ← ایرانیان در مواجهه با تهاجم نظامی سلوکیان
- اگر فرهنگی **غنی و قوی** داشته باشد، می‌تواند گروه مهاجم را در فرهنگ خود **هضم کند** و به **خدمت بگیرد** ← هند و چین و ایران در مواجهه با تهاجم مغولان

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ایرانیان باستان فتوحاتی فراتر از مرزهای جغرافیایی شان داشتند، اما جهان‌گشایی‌ها به جهانی شدن و فرهنگ آن‌ها منجر نشد. مغولان با قدرت نظامی خود مناطق وسیعی از جهان را تصرف کردند، ولی فرهنگ آن‌ها قومی و قبیله‌ای بود و شایستگی‌های جهانی شدن را نداشت و تحت تأثیر فرهنگ‌هایی قرار می‌گرفتند که به لحاظ نظامی از آن‌ها شکست خورده بودند.

۳۴

هر یک از موارد زیر به کدام نوع سلطه غرب جدید اشاره دارند؟

- در سال ۱۸۳۶ م. انگلیسی‌ها، زبان انگلیسی را زبان رسمی هند کردند.
- شرکت‌های تجاری مثل کوکاکولا یا نستله، تبلیغات گسترده‌ای در هند و نیجریه دارند.
- قدرت اقتصادی یک کشور، بازارها و مواد خام کشور دیگر را تصرف می‌کند.
- کشور استعمارگر از طریق دولت‌های دست‌نشانده، کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر را در اختیار می‌گیرد.

(۱) امپریالیسم فرهنگی - استعمار - امپریالیسم سیاسی - استعمار نو

(۲) استعمار - امپریالیسم سیاسی - استعمار نو - امپریالیسم فرهنگی

(۳) امپریالیسم - استعمار فرانو - امپریالیسم سیاسی - استعمار

(۴) استعمار فرانو - استعمار نو - امپریالیسم اقتصادی - استعمار نو

مشاوره طرح سؤال از تصاویر کتاب در سال‌های اخیر در امتحان نهایی و کنکور بسیار رواج پیدا کرده است و این امر شما را وادار می‌کند که در هنگام مطالعه به تمام قسمت‌های کتاب درسی مانند زیرنویس تصاویر، پاورقی‌ها و قسمت‌های بخوانیم و بدانیم نیز توجه کنید.

زیرمبحث: درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- در سال ۱۸۳۶ م. انگلیسی‌ها، زبان انگلیسی را زبان رسمی هند کردند ← استعمار فرانو
- شرکت‌های تجاری مثل کوکاکولا یا نستله، تبلیغات گسترده‌ای در هند و نیجریه دارند ← استعمار نو
- قدرت اقتصادی یک کشور، بازارها و مواد خام کشور دیگر را تصرف می‌کند ← امپریالیسم اقتصادی
- کشور استعمارگر از طریق دولت‌های دست‌نشانده، کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر را در اختیار می‌گیرد ← استعمار نو

نکته

امپریالیسم از امپراتوری گرفته شده است و به هر نوع سلطه‌ای گفته می‌شود. استعمار به معنای اشغال یک سرزمین خارجی با توسل به قدرت نظامی و سیاسی است.

۳۵

هر یک از موارد زیر به کدام گزینه مربوط است؟

- فرهنگ اروپا در پنج قرن اخیر
- عامل موفقیت‌های استعمار در قرن ۱۹
- به قصد ضربه‌زدن به انقلاب اسلامی ایران طراحی شد.
- با خسارت‌های انسانی و اقتصادی فراوان همراه است.

- (۱) فرهنگ غرب - پیشرفت در زمینه‌های دریانوردی، فنون نظامی و اقتصاد صنعتی - کودتای نوژه - جهان‌گشایی و امپراتوری
- (۲) استعمار و امپریالیسم - برپا کردن بزرگ‌ترین برده‌داری تاریخ - کودتای انگلیسی سوم اسفند - امپریالیسم
- (۳) فرهنگ مدرن - استفاده از مجریان بومی و داخلی کشورهای مستعمره - بازی‌های رایانه‌ای - جنگ و کشورگشایی
- (۴) جهان‌گشایی و امپراتوری - پیشرفت در زمینه‌های دریانوردی، اقتصادی، نظامی و فنون سیاسی - کودتای آمریکایی ۲۸ مرداد - استعمار

زیرمبحث: درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- فرهنگ اروپا در پنج قرن اخیر را با نام «فرهنگ غرب» می‌شناسیم.
- موفقیت‌های استعمار در قرن نوزدهم ناشی از پیشرفت در زمینه‌های دریانوردی، فنون نظامی و اقتصاد صنعتی بود.
- کودتای آمریکایی - انگلیسی نوژه به قصد ضربه‌زدن به انقلاب اسلامی ایران طراحی شده بود.
- جهان‌گشایی و امپراتوری اغلب با کشتار و خسارت‌های انسانی و اقتصادی فراوان همراه بوده است.
- کودتای نوژه در تاریخ ۱۸ تیرماه ۱۳۵۹ با همکاری عوامل داخلی و خارجی دشمن به قصد ضربه نهایی و قطعی به انقلاب اسلامی ایران طراحی شد و از آن‌جا که قرار بود این کودتا از پایگاه هوایی شهید نوژه همدان آغاز شود؛ پس از کشف و خنثی شدن به همین نام شهرت یافت.
- امپراتوری و شاهنشاهی از طریق کشورگشایی و با قدرت نظامی و حضور مستقیم سربازان پیروز شکل می‌گیرد.

نکته

هر یک از عبارات زیر به ترتیب به کدام یک از اهداف علم تجربی اشاره دارد؟

- پژوهش‌های روان‌شناسی اجتماعی نشان داده‌اند که زیبایی ظاهری احتمال گناهکار شناخته شدن فرد در دادگاه را کاهش می‌دهد.
- روان‌شناسان اعتقاد دارند تجربه فرزندپروری سرد و بی‌عاطفه والدین، عاملی قدرتمند برای پیش‌آگهی ابتلا به اوتیسم کودکان است.
- همواره مسئولین دلسوز با راه‌اندازی مراکز بهداشت، مراکز آموزشی و فضاهای ورزشی در مناطق آسیب‌دیده از گسترش بزه در این مناطق جلوگیری کرده‌اند.

(۲) پیش‌بینی - پیش‌بینی - توصیف

(۱) تبیین - تبیین - کنترل

(۴) پیش‌بینی - تبیین - توصیف

(۳) تبیین - پیش‌بینی - کنترل

زیرمبحث: درس ۱

اهداف علم تجربی

دروس Box

توصیف	بیان روشن و تا حد ممکن دقیق از چیستی مفهوم و موضوع مورد نظر است که قصد مطالعه و بررسی آن را داریم.
تبیین	ناظر بر چرایی اتفاق افتادن یک پدیده است؛ یعنی هر دانشمند هنگام تبیین در حال بیان علل اتفاق افتادن آن پدیده در جهان است.
پیش‌بینی	تلاش برای برآورد پدید آمدن یا پدید نیامدن متغیر مورد مطالعه در زمان آینده
کنترل	مداخله جهت پدید آمدن یا جلوگیری از پدید آمدن پدیده مورد بررسی در آینده

پاسخ خیلی تشریحی ✓ بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: زمانی که گزاره‌ای دلیل زیربنایی و عامل پدیدآیی پدیده‌ای را گزارش کرده باشد، هدف «تبیین» محقق شده است؛ مانند زمانی که دلیل تبرئه متهمین را زیبایی ظاهری آنان بدانیم.

عبارت دوم: زمانی که گزاره‌ای با توجه به رابطه کشف‌شده پیشین بین متغیرها (برای مثال رابطه سبک فرزندپروری و ابتلا به اوتیسم) برآوردی نسبت به پدیدآیی پدیده در آینده داشته باشد، با هدف «پیش‌بینی» طرفیم.

عبارت سوم: زمانی که با انجام مداخلاتی رخ دادن یا ندادن پدیده‌ای را تحت کنترل داشته باشیم، هدف کنترل علم تجربی محقق شده است؛ مانند زمانی که با تأسیس مراکز جلوی گسترش بزهکاری را در مناطق آسیب‌دیده بگیریم.

در رابطه با مسئله پژوهشی زیر، کدام گزینه درست است؟

«آیا تعامل غیرکاری کارمندان یک مدرسه موجب کاهش تنش‌های بین فردی جاری در ساختار می‌شود؟»

- (۱) متغیرهای پژوهشی: تعامل غیرکاری و تنش‌های بین فردی / هدف علم تجربی: کنترل / تعریف عملیاتی: همجواری و تعامل
بیش از ۳۰ دقیقه بیرون از محیط فیزیکی مدرسه بدون این که صحبتی در رابطه با کار رد و بدل شود.
- (۲) متغیرهای پژوهشی: تعامل غیرکاری و مدرسه / هدف علم تجربی: تبیین / تعریف عملیاتی: رد و بدل شدن مکالمه یا تعامل
ناخوشایند که منجر به دلخوری، احساس ناخوشایند و خصومت شود.
- (۳) متغیرهای پژوهشی: مدرسه و تنش‌های بین فردی / هدف علم تجربی: کنترل / تعریف عملیاتی: رد و بدل شدن مکالمه یا تعامل
ناخوشایند که منجر به دلخوری، احساس ناخوشایند و خصومت شود.
- (۴) متغیرهای پژوهشی: تعامل غیرکاری و تنش‌های بین فردی / هدف علم تجربی: تبیین / تعریف عملیاتی: همجواری و تعامل
بیش از ۳۰ دقیقه بیرون از محیط فیزیکی مدرسه بدون این که صحبتی در رابطه با کار رد و بدل شود.

مشاوره در کنکورهای سال ۱۴۰۳

در درس روان‌شناسی اکثر سؤالات بیش از یک مفهوم کتاب درسی را هدف‌گذاری کرده بودند یا به عبارتی «ترکیبی» بودند. به همین خاطر لازم است چه در انتخاب تست آمادگی چه در رویکرد مطالعه کتاب درسی نگاهی جامع و ترکیبی داشت.

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بخش اول:

متغیر هر چیزی است که در طی پژوهش تغییر می‌کند. در این عنوان داشتن یا نداشتن تعامل غیرکاری و میزان تنش بین فردی تغییر می‌کنند، پس متغیر پژوهشی هستند، اما «مدرسه بودن» در طی پژوهش ثابت بوده و تغییر نمی‌کند، پس متغیر پژوهشی نیست.
بخش دوم:

زمانی که سؤال پژوهشی ناظر به علت زیربنایی و عوامل مؤثر بر وقوع یا شدت وقوع متغیر باشد هدف مد نظر «تبیین» است؛ مانند پرسش مطرح‌شده که به دنبال عاملیت تعامل غیرکاری در میزان تنش بین فردی در مدرسه است.
بخش سوم:

تعریفی که کمتی، شفاف و دقیق باشد به نحوی که همه افراد یا اکثر افراد با مطالعه آن به برداشتی واحد برسند عملیاتی است. تعریف آورده‌شده در گزینه‌های دوم و سوم به سبب استفاده از واژه‌های دلخوری، خصومت و احساس ناخوشایند که تأویل‌پذیرند و کمتی نیستند، تعریف عملیاتی نیست. در مقابل تعریف آورده‌شده در گزینه‌های اول و چهارم کمتی و قابل اندازه‌گیری است، پس مصداق تعریف عملیاتی به حساب می‌آیند.

ترتیب پردازش شناختی افراد زیر از پیچیده به ساده در کدام گزینه آمده است؟

- (الف) به یاد داشتن جزئیات صحبت‌های جلسه در خاطر مشاوران، همواره برای مراجعین لذت‌بخش است.
 (ب) بازیکنان فوتبال می‌بایست حواس خود را به جریان بازی معطوف کنند و طرفداران را نادیده بگیرند.
 (ج) اعضای هیئت منصفه در انتهای شنیدن اظهارات متهم، می‌بایست انتخاب کنند او مجرم است یا خیر.
 (د) افراد روشن‌دل که با حس لامسه به شناخت می‌پردازند می‌بایست تشخیص دهند آن چه حس کرده‌اند چیست.

(۱) الف - ج - د - ب

(۲) ج - الف - ب - د

(۳) ج - الف - د - ب

(۴) الف - ج - ب - د

زیرمبحث: درس ۱

درسی Box

سطوح مختلف شناخت

تفکر	حافظه	ادراک	توجه	احساس
شناخت				
شناخت عالی (انواع تفکر)		شناخت پایه		
شامل استدلال، قضاوت، حل مسئله و تصمیم‌گیری	محفظه‌نگهداری تفسیرهای انجام‌شده	فرایند تعبیر و تفسیر محرك‌های انتخابی	به کمک توجه یک یا چند محرک احساس‌شده را انتخاب می‌کنیم.	نتیجه تحریک گیرنده‌های حسی توسط محرک‌های محیطی
با فرایند استفاده (استنباط) از اطلاعات موجود در حافظه به عنوان اطلاعات خام به مراتب بالاتر شناخت دست می‌یابیم.	هر چه از شناخت پایه به سوی شناخت عالی برویم، پردازش پیچیده‌تر می‌شود.			

پاسخ خیلی تشریحی ✓

هر چه از شناخت پایه به سمت شناخت عالی پیش می‌رویم، پردازش پیچیده‌تر می‌شود. متناسب با این گزاره ترتیب پیچیدگی کارکردهای روان‌شناختی آدمی به این نحو است (از پیچیده به ساده): تصمیم‌گیری - حل مسئله - قضاوت و استدلال - حافظه - ادراک - توجه
 بررسی عبارت‌ها:
 (الف) به خاطر داشتن جزئیات صحبت‌های جاری در جلسه ناظر به «حافظه» است.
 (ب) انتخاب محرک از میان محرک‌های محیطی برای وارد شدن به ساختار ادراکی، «توجه» است.
 (ج) تصمیم‌گیری در رابطه با مجرم بودن یا نبودن فردی ناظر به «تصمیم‌گیری» است؛ یا با فرض دیگر قضاوت در رابطه با مجرم بودن یا نبودن او، «قضاوت» است که در هر دو حالت مصداق شناخت عالی است.
 (د) معنا و تفسیر بخشیدن به محرک احساس‌شده «ادراک» نام دارد که فرد به کمک آن به محرک نامشخص احساس‌شده معنا داده تا آن را شناسایی کند.

۳۹

- هر یک از روایت‌های زیر به ترتیب ناظر به کدام یک از حیطه‌های رشدی است؟
- مشاور محمدحسین از او می‌خواهد هر زمان عصبانی شد، خشم خودش را ابراز کند.
 - فرزند فرزانه زودتر از موعد به دنیا آمد و برای کامل شدن رشد او را در دستگاه گذاشتند.
 - با وجود عجله زیاد علیرضا به خودش اجازه نداد که بدون رعایت صف نان بخرد.
 - نزدیک امتحان‌ها ساغر در مدرسه می‌ماند و با فاطمه درس کار می‌کند تا در امتحان نمره خوبی بگیرد.

(۱) رفتاری - شناختی - اجتماعی - اخلاقی

(۲) هیجانی - جسمانی - اخلاقی - اجتماعی

(۳) رفتاری - جسمانی - اخلاقی - اجتماعی

(۴) هیجانی - شناختی - اجتماعی - اخلاقی

زیرمبحث: درس ۲

حیطه‌های رشد

اجتماعی	اخلاقی	هیجانی	شناختی	جسمانی
روابط با همسالان	رعایت حقوق دیگران	ابراز خشم	حل مسئله	بلندشدن قد
نکته: بروز هیجان مصداق رشد هیجانی است و حیطه‌ای به نام رشد رفتاری در کتاب درسی آورده نشده است.				

دزسی Box

نکته

بسیاری از سؤالات درس روان‌شناسی براساس مثال‌های کتاب درسی طراحی می‌شوند. به خاطر سپردن این مثال‌ها با جزئیاتشان و درک مفهومی آن‌ها اهمیت زیادی دارد. مثال‌های ابتدای درس دو برای انواع حوزه‌های رشد اهمیت زیادی دارد و در برخی از سال‌ها سهم تست کنکور داشته است.

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارت اول: بروز هیجان که خواسته مشاور محمدحسین از اوست مصداقی برای رشد هیجانی است.

عبارت دوم: زمانی که نوزادی زودتر از موعد به دنیا می‌آید برای کامل شدن رشد جسمانی، او را در دستگاه مخصوص می‌گذارند تا فرایند رشد جسمانی کامل شود.

عبارت سوم: رعایت حقوق دیگران با تمامی مصادیق آن من جمله رعایت نوبت در صف شامل رشد اخلاقی افراد است.

عبارت چهارم: روابط با همسالان، همکلاسی‌ها و ... همگی مصداق رشد اجتماعی هستند.

۴۰

درستی یا نادرستی عبارات زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- سن شروع به صحبت و گسترده‌گی دایره‌ی واژگان به ترتیب ناظر به عوامل محیطی و وراثتی مؤثر بر رشد است.
 - عوامل محیطی نه تنها به صورت مستقیم بر رشد تأثیر می‌گذارند، بلکه بر عوامل وراثتی و رشنی هم مؤثرند.
 - معمولاً علت زیربنایی تفاوت‌ها و شباهت‌های بین فردی را باید به ترتیب در عوامل وراثتی و محیطی جست.
 - فرزندان که دوقلوی همسان و ناهمسان هستند، می‌توانند هم‌جنس (یعنی هر دو دختر یا هر دو پسر) باشند یا نباشند.
- (۱) نادرست - درست - نادرست - نادرست
(۲) درست - نادرست - درست - درست
(۳) نادرست - نادرست - نادرست - نادرست
(۴) درست - درست - درست - درست

زیرمبحث: درس ۲

دستی‌Box

عوامل مؤثر بر رشد

محیطی	وراثتی
رسش و عوامل وراثتی تحت تأثیر عوامل محیطی قرار می‌گیرند.	ایجادکننده‌ی صفاتی که از قبل در فرد نهفته است.
بر نحوه‌ی بروز تغییرات در جنبه‌ها و در مراحل مختلف رشد تأثیرگذار است.	برخی از ویژگی‌های رشدی تحت تأثیر وراثت از بدو تولد در رفتار نوزاد ظاهر شده و برخی در سنین بالاتر بروز پیدا می‌کنند.
عوامل محیطی در بیرون فرد قرار دارند.	انسان دارای برنامه‌ی رشد طبیعی و منظم است.
عوامل محیطی (خانواده‌ی پرجمعیت و خانواده‌ی تک‌فرزند) در تسلط کودکان بر لغات تأثیر بسزایی دارد.	به رفتارهای وابسته به آمادگی زیستی رسش (اسم مصدر از رسیدن) یا پختگی می‌گویند.
یکی از مهم‌ترین عوامل محیطی اسباب‌بازی است.	به دلیل اهمیت وراثت با بررسی خصوصیات افراد فامیل نزدیک و دور می‌توان برخی ویژگی‌های رفتاری و شناختی فرد را در دامنه‌ی سنی خاص پیش‌بینی کرد.
یادگیری یکی از عوامل محیطی است.	برخی از این صفات از بدو تولد در رفتار نوزاد ظاهر می‌شود. مثال‌های کتاب درسی برای رسش: راه‌افتادن، حرف‌زدن، خواندن و نوشتن، قلم به دست گرفتن
تفاوت‌های بین فردی بیشتر حاصل عوامل محیطی است.	شباهت‌های بین فردی بیشتر حاصل عوامل وراثتی است.
یافتن عامل مؤثر بر رشد در مسائل فیزیکی راحت‌تر از موضوعات روان‌شناختی است.	
شروع به صحبت در تمامی کودکان مشترک است (عوامل وراثتی)، ولی دایره‌ی واژگان کودکان در خانواده‌های مختلف متفاوت است (عوامل محیطی).	

ناهمسان	همسان
می‌توانند هم‌جنس و یا غیرهم‌جنس باشند.	نه تنها هم‌جنس (یعنی هر دو دختر و یا هر دو پسر) هستند، بلکه از لحاظ ظاهری و رفتاری در بیشتر مواقع قابل تشخیص از هم نیستند.
از دو تخمک جدا به وجود آمده‌اند.	به موازات رشد به هم شبیه‌تر می‌شوند. دوقلوهای همسان دارای ویژگی‌های وراثتی یکسان هستند، زیرا هر دو از یک تخمک یکسان به وجود آمده‌اند.
نکته: زمانی که نام استفاده‌شده در صورت سؤال (تست) یکی دخترانه و یکی پسرانه شد، آن دو دوقلو حتماً ناهمسان هستند، زیرا دوقلوهای همسان الزاماً هم‌جنس بوده و دوقلوهای ناهمسان می‌توانند هم‌جنس باشند یا نباشند.	

بررسی عبارت‌ها:

✓ پاسخ خیلی تشریحی

عبارت اول: نادرست؛ زمان شروع به صحبت کودکان تحت تأثیر رسش است و تمامی کودکان تقریباً در سن مشابهی شروع به صحبت می‌کنند، اما کودکان در خانواده‌های پرجمعیت‌تر دایره‌ی واژگان بیشتری دارند، پس دایره‌ی واژگان تحت تأثیر محیط است.

عبارت دوم: درست؛ عوامل محیطی خود به صورت مستقیم بر رشد اثرگذارند؛ هم‌چنین رسش و عوامل وراثتی تحت تأثیر عوامل محیطی قرار می‌گیرند، پس عوامل محیطی به صورت غیرمستقیم و با واسطه‌ی عوامل زیستی نیز بر رشد مؤثرند.

عبارت سوم: نادرست؛ به دلیل اهمیت وراثت با بررسی خصوصیات افراد نزدیک و دور می‌توان برخی ویژگی‌های رفتاری و شناختی فرد را پیش‌بینی کرد، پس شباهت‌های بین فردی بیشتر تحت تأثیر وراثت هستند. از طرف دیگر با توجه به محیط‌های متفاوت افراد ویژگی‌های متفاوتی کسب می‌کنند، پس می‌توان گفت تفاوت‌های بین فردی بیشتر ناشی از عوامل محیطی هستند.

عبارت چهارم: نادرست؛ دوقلوهای همسان الزاماً هم‌جنس هستند، اما دوقلوهای ناهمسان می‌توانند هم‌جنس یا غیرهم‌جنس باشند.

والدینی تمایل دارند براساس راهنمای فرزندپروری اسلامی فرزند خود را تربیت کنند. هر یک از توصیه‌های زیر را می‌بایست به ترتیب برای کدام یک از فرزندان خود لحاظ کنند؟

- به جای آموزش مستقیم اعمال عبادی تلاش کنند تا در مقابل چشمان او عبادت کنند و از تقلید او بهره بگیرند.
- در صورتی که اعمال عبادی خود را انجام نداد، به او خرده نگیرند و آمرانه از او نخواهند تا مناسک دینی را به جا بیاورد.
- نسبت به انجام اعمال عبادی او حساس باشند؛ برای مثال برای نمازخواندن، او را تشویق و برای قضا شدن نماز به او گلگی کنند.

(۱) سحر ۹ساله - سعید ۶ساله - سارای ۱۵ساله

(۲) سعید ۶ساله - سارای ۱۵ساله - سحر ۹ساله

(۳) سعید ۶ساله - سحر ۹ساله - سارای ۱۵ساله

(۴) سحر ۹ساله - سارای ۱۵ساله - سعید ۶ساله

زیرمبحث: درس ۲

مراحل رشد در اسلام براساس حدیث پیامبر اسلام

کرتی Box

هفت سال اول	هفت سال دوم	هفت سال سوم
آقا و سرور (سید)	فرمانبردار (عبد)	وزیر و مشاور
باید آزاد باشد تا بازی کند.	کم کم باید زیبایی‌ها و زشتی‌ها را به او فهماند.	با او باید به منزله مشاور رفتار کرد. نباید رفتار با او به صورت آمرانه باشد.
باید عواطف و احساسات صحیح او رشد داده شود و با رفتار و گفتار پسندیده او را پرورش داد.	باید در تأدیب او کوشید و او را به ارزش‌ها و دوری از زشتی‌ها رهنمون ساخت.	باید فرد را چون عضو بزرگ خانواده دانست و مانند دیگران او را در تصمیم‌گیری‌ها دخالت داد.

پاسخ‌خیلی تشریحی ✓ بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: در هفت سال نخست زندگی است که باید بدون توقع اطاعت، سعی کرد با عمل و گفتار صحیح از حس تقلید کودکان بهره گرفت، پس فرزند اول این خانواده باید در هفت سال نخست زندگی باشد.

عبارت دوم: در هفت سال سوم زندگی است که دیگر نباید به صورت آمرانه با فرزند صحبت کرد، پس توصیه دوم مربوط به فرزندی در بازه سنی ۱۴ تا ۲۱ سال است.

عبارت سوم: در هفت سال دوم زندگی است که باید در تأدیب فرزند کوشید، پس توصیه سوم مربوط به فرزندی در بازه سنی ۷ تا ۱۴ سال است.

۴۲ در رابطه با ویژگی‌های رشد در دوره کودکی کدام گزینه درست است؟

- ۱) وزن نوزاد پس از گذشت یک سال دو برابر و پس از گذشت دو سال سه برابر می‌شود.
- ۲) کودکان برای قضاوت اخلاقی مهارت ندارند و گاه نیت درونی افراد را اشتباه در نظر می‌گیرند.
- ۳) کودکان به موازات سن قادر می‌شوند از بازی به تنهایی لذت ببرند و تمایلشان برای بازی گروهی کم می‌شود.
- ۴) بازخورد محیط (خصوصاً مادر) است که ظرفیت شناخت هیجان خود و دیگران را به کودک می‌دهد.

زیرمبحث: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓ بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۱): نادرست؛ وزن نوزاد پس از شش ماه دو برابر و پس از یک سال سه برابر می‌شود.
- گزینه ۲): نادرست؛ قضاوت اخلاقی کودکان براساس پردازش ادراکی است، یعنی آن‌ها تنها بر واقعیت بیرونی تمرکز می‌کنند و نیت افراد را در نظر نمی‌گیرند؛ نه این‌که در آن مهارت دارند یا به اشتباه می‌افتند.
- گزینه ۳): نادرست؛ بازی کودکان به موازات افزایش سن، گروهی‌تر و قاعده‌مندتر می‌شود، نه بالعکس.

چرایی هر یک از پدیده‌های زیر را در نوجوانان به ترتیب در کدام عوامل می‌توان جست؟ **۴۳**

- آرمان‌گرایی و عیب‌جویی
 - نگاه‌داری حجم اطلاعات بیشتر در یک لحظه در ذهن
 - احساس توانمندی زیاد
- (۱) عدم پختگی در به‌کارگیری توانایی‌های شناختی - افزایش سرعت تفکر - رشد اندام‌های داخلی
- (۲) عدم پختگی در به‌کارگیری توانایی‌های هیجانی - کسب مهارت فراحافظه - بلوغ و رسش جنسی
- (۳) عدم پختگی در به‌کارگیری توانایی‌های شناختی - کسب مهارت فراحافظه - رشد اندام‌های داخلی
- (۴) عدم پختگی در به‌کارگیری توانایی‌های هیجانی - افزایش سرعت تفکر - بلوغ و رسش جنسی

زیرمبحث: درس ۲

بررسی عبارت‌ها: **پاسخ خیلی تشریحی ✓**

عبارت اول: توانایی‌های شناختی نوجوانان در مقایسه با کودکان رشدیافته‌تر است، اما نوجوانان در به‌کارگیری این توانایی‌ها پختگی لازم را ندارند، پس این تغییرات موجب پیامدهای ناسازگارانه‌ای است. یکی از این پیامدها «آرمان‌گرایی و عیب‌جویی نوجوانان» است. عبارت دوم: سرعت تفکر در دوره نوجوانی افزایش می‌یابد، در نتیجه در یک لحظه اطلاعات بیشتری در حافظه آن‌ها نگاه‌داری می‌شود. عبارت سوم: رشد اندام‌های داخلی باعث می‌شود نوجوان احساس توانمندی زیادی کند.

درستی یا نادرستی عبارات زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- خواسته نهایی پژوهشگران حوزه روان‌شناسی رشد، شناسایی و کنترل تغییرات آدمی در طول زندگی است.
- رشد آدمی را می‌توان پیوسته یا مرحله‌ای دید که امروزه اکثر روان‌شناسان به رشد مرحله‌ای اعتقاد دارند.
- با وجود اهمیت کتمان‌نشدنی تأثیر شرایط مادر بر جنین، به دلیل پژوهش‌پذیر نبودن، مبدأ رشد تولد دانسته می‌شود.
- تغییرات رشدی دو دسته کمی و کیفی دارند؛ برای مثال رشد وزن و قد کمی و رشد حجم خون کیفی است.

(۱) درست - درست - درست - درست

(۲) نادرست - درست - نادرست - نادرست

(۳) درست - نادرست - درست - درست

(۴) نادرست - نادرست - نادرست - نادرست

زیرمبحث: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓ بررسی نکات عبارت‌ها:

عبارت اول و سوم:

- ← هدف روان‌شناسی رشد شناسایی و پیش‌بینی تغییرات در طول فراخنای زندگی است.
- ← شباهت‌های فرد با دیگران و تفاوت‌های فرد با خود در سنین و در مراحل و شرایط مختلف زندگی از موضوعات روان‌شناسی رشد است.
- ← روان‌شناسی رشد یکی از گرایش‌های روان‌شناسی است.
- ← شاخه‌ای از علم روان‌شناسی است که تلاش می‌کند تغییراتی را که در طول زندگی، از زمان تشکیل نطفه تا زمان مرگ (فراخنای رشد)، در آدمی رخ می‌دهد مطالعه می‌کند.
- ← تأکید روان‌شناسی رشد بیشتر بر سنین کودکی و نوجوانی است.

عبارت دوم: برای بررسی رشد دو رویکرد مرحله‌ای و پیوسته وجود دارد. رشد انسان را نمی‌توان به راحتی به مراحل مشخص تقسیم کرد، اما امروزه اکثر روان‌شناسان به رشد مرحله‌ای اعتقاد دارند. تفکیک این مراحل گاه با نشانه‌های زیستی یا روان‌شناختی و گاه با عدد سنی مشخص می‌شود.

عبارت چهارم: تغییرات در مسیر رشد می‌توانند کمی و یا کیفی و اساسی باشند؛ برای مثال تغییر وزن و قد در طی رشد تغییر کمی کرده و ساختار تولیدمثل آدمی تغییر کیفی و اساسی پیدا می‌کند. افزایش حجم خون هم رشد کمی است، زیرا آدمی در تمامی مراحل سنی در بدن خود خون دارد، اما حجم این خون (به سی‌سی) کم یا زیاد می‌شود و تنها این عدد (کمیت) تغییر می‌کند.

۴۵

درستی یا نادرستی عبارات زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- با وجود این‌که رؤیایپردازی در سنین نوجوانی غیرطبیعی نیست، اما استفاده از آن نباید افراطی باشد.
- عملکرد تحصیلی برخی از داوطلبان کنکور با غرق‌شدن در رؤیای رتبه برتر شدن آسیب می‌بیند.
- ویژگی‌هایی که فرد دوست دارد داشته باشد، به عنوان خود واقعی او بخشی از رشد اجتماعی اوست.
- بدون اجتناب از رؤیایپردازی لازم است نوجوانان برای نزدیک‌شدن به آرمان‌هایشان تلاش کنند.

(۱) درست - درست - نادرست - درست

(۲) نادرست - نادرست - درست - نادرست

(۳) درست - درست - درست - درست

(۴) نادرست - نادرست - نادرست - نادرست

زیرمبحث: درس ۲

خود آرمانی و خود واقعی

کارتی Box

خود واقعی	خود آرمانی
ویژگی‌هایی که فرد در واقعیت دارد.	ویژگی‌هایی که فرد دوست دارد داشته باشد. (ایده‌آل‌های فرد)
در روند طبیعی زندگی انتظار می‌رود نوجوان برای رسیدن به خود آرمانی (کم کردن فاصله میان خود واقعی و آرمانی) تلاش کند.	بسیاری از نوجوانان به جای تلاش کردن برای کم کردن این فاصله رؤیایپردازی می‌کنند. هر چند این رؤیایپردازی غیرطبیعی نیست، ولی استفاده مکرر از آن موجب افت در عملکرد تحصیلی و سایر عملکردها می‌شود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓ بررسی عبارت‌ها:

- عبارت اول: درست؛ استفاده افراطی از رؤیایپردازی موجب آسیب به عملکرد تحصیلی می‌شود.
- عبارت دوم: درست؛ غرق‌شدن در خیال موفقیت و رؤیایپردازی افراطی موجب آسیب به عملکرد تحصیلی می‌شود.
- عبارت سوم: نادرست؛ ویژگی‌هایی که فرد دوست دارد داشته باشد خود آرمانی او را تشکیل می‌دهد، نه خود واقعی او.
- عبارت چهارم: درست؛ تلاش کردن برای نزدیک‌شدن به خود آرمانی با رؤیایپردازی به اندازه منافاتی ندارد.

عین الأنسب في الجواب للترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية: (۴۶-۵۲)

﴿ يَا بُنَيَّ: أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ ﴾: ای پسر کم ...

(۱) نماز بخوان و به نیکی دعوت کن و از زشتی منع کن و بر آن چه تو را گرفتار نموده، شکیبایی کن.

(۲) نماز را برپا بدار و به نیکی فرمان بده و از زشتی بازدار و بر آسیبی که به تو رسیده صبوری نما.

(۳) نماز را برپا نما و به نیکی امر کن و از زشتی خودداری کن و بر چیزهایی که دچار می شوی، شکیبیا باش.

(۴) نماز را برپا کن و به خوبیها امر کن و از بدیها مانع باش و بر آن چه به تو آسیب زده‌اند صبر کن.

مشاوره در آزمون‌ها غالباً سؤال اول عربی یکی از آیات قرآن داخل کتاب هست؛ پس حتماً از قبل معنای آیات رو با دقت یاد بگیرد، چون گاهی ممکنه نکاتی داشته باشن که نیاز به بررسی شدن قبل از آزمون دارن!

زیرمبحث: درس ۱

«أصَابَكَ» ماضی است یا مضارع؟ چه صیغه‌ای دارد؟

کلمات مهم: «أَقِمِ الصَّلَاةَ: نماز را برپا بدار»، «أَوْمَرُ: فرمان بده، امر کن»، «المَعْرُوف: نیکی»، «إِنَّه: باز دار، منع کن»، «المُنْكَر: زشتی»، «عَلَى مَا أَصَابَكَ: بر آسیبی که به تو رسید، بر آن چه تو را گرفتار کرده».

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): نماز بخوان (ترجمه دقیق برای «أَقِمِ الصَّلَاةَ: نماز را برپا دار» نیست). - دعوت کن (معادل دقیقی برای «أْمُر: امر کن» نیست).

گزینه (۳): خودداری کن (ترجمه درستی برای «إِنَّه: باز دار» نیست). - دچار می شوی (اولاً «أَصَاب» ماضی است، ثانیاً «لِلْغَائِب» است نه «لِلْمَخَاطَب»).

گزینه (۴): خوبیها «المَعْرُوف» مفرد است نه جمع. - مانع باش «إِنَّه» نباید به صورت اسنادی ترجمه شود. - بدیها «المُنْكَر» مفرد است. - آسیب زده‌اند «أَصَاب» مفرد است نه جمع.

دقت کنید که برای «برپاداشتن نماز» از فعل «أَقَامَ، يُقِيمُ» استفاده می کنیم و نباید «أَقَامَ الصَّلَاةَ» را به صورت «نماز خواند» ترجمه کنیم، بلکه باید بگوییم: «نماز را برپا داشت».

Hint

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

«الآبيات التي يُنشدُها الشعراءُ الإيرانيون ممزوجةٌ بالعربية سُميت بالملّعة و من أعظم شعراء له ملّمعات سعدى الشيرازي!»:

۴۷

(۱) بیت‌هایی که شاعران ایرانی آمیخته به عربی سروده‌اند ملّمع نامیده شده و از شاعران بزرگی دارای ملّمعات هستند، سعدی شیرازی است!

(۲) بیت‌های آمیخته به عربی را که شاعران ایرانی می‌سرایند، ملّمع نامیده‌اند و بزرگ‌ترین شاعری که ملّمعاتی دارد، سعدی است!

(۳) بیت‌هایی را که شاعران ایرانی آمیخته با عربی می‌سرایند ملّمع نامیده شده‌اند و از بزرگ‌ترین شاعرانی که ملّمعاتی دارند، سعدی شیرازی است!

(۴) بیت‌هایی که توسط شاعران ایرانی آمیخته به عربی سروده شده‌اند، ملّمع نام دارند و از بزرگ‌ترین شاعرانی که ملّمعات دارند، سعدی شیرازی است!

مشاوره در حل تست‌های ترجمه تک‌عبارتی بهتر است ابتدا تفاوت بین گزینه‌ها را پیدا کنید. با مقایسه گزینه‌ها، به «فعل مجهول» می‌رسید که ترجمه آن از سوالات پرتکرار در بخش ترجمه است.

زیرمبحث: درس ۲

به زمان و معلوم یا مجهول بودن فعل‌های «يُنشِدُ» و «سَمِيَتْ» دقت کن.

Hint

درس‌Box

(۱) وقتی فعل ماضی اولش «ت» داشته باشد، حتماً مجهول است؛ مانند: «سَمِيَتْ: نامیده شد»، «كُنْتُ: نوشته شد».

(۲) اسم‌هایی مانند «أعظم: بزرگ‌تر، بزرگ‌ترین»، «أرخص: ارزان‌تر، ارزان‌ترین» که بر وزن «أفعل» هستند و در ترجمه آن‌ها از «تر، ترین» استفاده می‌کنیم، «اسم تفضیل» نامیده می‌شوند. دقت کنید که وقتی اسم تفضیل به یک اسم دیگر اضافه شود، باید به صورت صفتِ عالی (همراه با «ترین») ترجمه شود.

بهتر است به آمدن لام و عدد بر سر اسم یا ضمیر که معنای مالکیت دارند اشاره شود.

کلمات مهم: «يُنشِدُ: می‌سرایند»، «سَمِيَتْ: نامیده شده‌اند» (مجهول است)، «مِنَ أعظم شعراء: از بزرگ‌ترین شاعرانی»، «له: دارد» بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): سروده‌اند («يُنشِدُ» مضارع است نه ماضی) - شاعران بزرگی («أعظم شعراء» ترکیب اضافی است نه وصفی، ضمن این که «أعظم» اسم تفضیل است ← بزرگ‌ترین شاعرانی) - ملّمعات («ملّمعات» نکره است نه معرفه).

گزینه (۲): بیت‌های آمیخته («ممزوجة» صفتِ «الآبيات» نیست و در جای مناسب خود ترجمه نشده است) - نامیده‌اند («سَمِيَتْ» مجهول است نه معلوم) - شاعری (اولاً «مِن» ترجمه نشده است، ثانیاً «شعراء» جمع است نه مفرد).

گزینه (۴): توسط (اضافی است) - سروده شده‌اند («يُنشِدُ» مضارع و معلوم است) - نام دارند («سَمِيَتْ» ماضی و مجهول است) - ملّمعات («ملّمعات» جمع است).

عجله نکنید و هر فعل مضارعی را که اولش «ت» دارد، مجهول در نظر نگیرید. افعالی که بر وزن «يُفَعِّلُ» (از باب إفعال)، «يُفَاعِلُ» (از باب مُفَاعَلَةٌ)، «يُفَعَّلُ» (از باب تَفَعُّل) هستند، معلوم هستند؛ مانند «يُنشِدُ» که مضارع معلوم از باب إفعال است.

نکته

«أحبُّ أنْ أهديَ كُتُباً لأحبَّتي حتَّى أساعدهم في فهمِ درسِ العربيَّةِ لأنَّهم يشكونَ من صُعبيةِ هذا الدَّرس!»:

- (۱) دوست دارم به دوستانم کتاب‌هایی را هدیه کنم تا به آن‌ها در فهمیدن درس عربی کمک کنم، زیرا آنان از سختی این درس گلایه می‌کنند!
- (۲) برای این که دوستانم را در فهمیدن درس عربی کمک کنم کتاب‌هایی را به آن‌ها هدیه کردم برای این که آن‌ها از این درس دشوار، گلایه می‌کنند!
- (۳) دوست دارم با هدیه دادن کتاب‌هایی به دوستانم آن‌ها را کمک کنم که درس عربی را بفهمند، زیرا آن‌ها از سختی‌های این درس شکایت دارند!
- (۴) دوست دارم به دوستانم کتاب‌هایی را هدیه کنم تا در فهمیدن درس عربی کمکشان کنم، زیرا آن‌ها از این درس سخت شکایت داشتند!

زیرمبحث: درس ۲

به فعل «أهدى» و جایگاه «صُعوبة» در ترجمه دقت کنید.

به ترجمه فعل‌های زیر که شبیه به همدیگر هستند، توجه کنید.

ترجمه	فعل
هدیه کرد	أهدى، يُهدى
هدایت کرد	هدى، يَهدي
هدایت شد	اهتدى، تَهتدى

کلمات مهم: «أَنْ أهديَ: هدیه کنم»، «لِأحبَّتي: به دوستانم»، «حتَّى أساعدهم: تا به آن‌ها کمک کنم»، «في فهم: در فهمیدن»، «يشكون: گلایه می‌کنند»، «صُعوبة هذا الدَّرس: سختی این درس».

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): دوستانم را (ضمیر «هم» در «أساعدهم» بهتر است به همان شکل ضمیر (به آن‌ها) ترجمه شود، نه این که مرجع آن را ترجمه کرد.) «لِأحبَّتي: به دوستانم» - هدیه کردم («أهدى» مضارع است). - فعل «أحبُّ» ترجمه نشده است. - درس دشوار («صُعوبة» مصدر است و صفتِ «الدَّرس» نیست و باید به شکل «سختی» ترجمه شود).

گزینه (۳): با هدیه دادن (اولاً «با» اضافی است، ثانياً «أهدى» فعل است نه اسم) - کمک کنم («حتَّى» ترجمه نشده است). - که (اضافی است) - بفهمند («فهم» اسم است نه فعل). - سختی‌ها («صُعوبة» مفرد است).

گزینه (۴): درس سخت (مانند گزینه (۲)) - شکایت داشتند («يشكون» مضارع است).

گاهی در کنکور به جای این که خود ضمیر را ترجمه کنند، مرجع آن ضمیر را ترجمه می‌کنند و از قضا همان گزینه هم، گزینه درست می‌باشد؛ چون در گزینه‌های دیگر اشتباهاتی وجود دارند و ما مجبوریم از این مورد چشم‌پوشی کنیم، اما چیزی که مطمئن تر است این است که کلمات را دقیق در جایگاه خودشان ترجمه کنید. مانند گزینه (۲) که جای ترجمه ضمیر و مرجعش عوض شده‌اند و باید دقیق هر کلمه در جای خود ترجمه شود.

مشاوره در حل تست‌های ترجمه تک‌عبارتی بهتر است ابتدا تفاوت بین گزینه‌ها را پیدا کنید. دقت در زمان فعل‌ها کمک شایانی در حل تست به شما می‌کند.

Hint

درس‌Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

«قد نقوم بعضنا بعملٍ جرّبه أشخاصّ آخرون قبلنا و أدركوا أنّه خطأ و هذا يُسبّب ندامتنا و يُمرّر عيشنا!»:

- (۱) بعضی از ما گاهی کاری می‌کنیم که افراد دیگری آن را امتحان کردند و پیش از ما فهمیده‌اند که آن نادرست است برای همین باعث پشیمانی ما شده و زندگی‌مان تلخ می‌شود!
- (۲) گاهی برخی از ما به عملی دست می‌زنیم که پیش از ما افراد دیگری آن را آزموده‌اند و خطای آن را فهمیده‌اند و این باعث می‌شود که پشیمان شویم و زندگی برایمان تلخ شود!
- (۳) بعضی از ما احیاناً اقدام به کاری کرده‌ایم که دیگران قبلاً آن را آزموده‌اند و فهمیده‌اند که اشتباه است و این باعث پشیمانی ما می‌شود و زندگی‌مان را تلخ می‌کند!
- (۴) گاهی برخی از ما به کاری می‌پردازیم که قبل از ما افراد دیگری آن را امتحان کرده‌اند و دانسته‌اند که خطاست و این باعث پشیمانی ما می‌شود و زندگی ما را تلخ می‌کند!

مشاوره در حل تست‌های ترجمه تک‌عبارتی بهتر است ابتدا تفاوت بین گزینه‌ها را پیدا کنید.

زیرمبحث: درس ۲

به فعل‌های «نقوم» و «یمرّر» توجه بیشتری کن.

(قد + فعل مضارع ← گاهی، شاید)

مثال: قد یقرأ ← گاهی می‌خواند

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کلمات مهم: «قد نقوم بِ: گاهی می‌پردازیم...»، «جرّبه: آن را امتحان کرده‌اند»، «أشخاصّ آخرون: افراد دیگری»، «أدركوا: دانسته‌اند»، «أنه خطأ: که خطاست»، «یُسبّب ندامتنا: باعث پشیمانی ما می‌شود»، «یمرّر: تلخ می‌کند» بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): پیش از ما (ترجمه «قبلنا» است و در جایگاه درست خود ترجمه نشده و باید در جمله قبلی می‌آمد). - برای همین (ترجمه درستی برای «هذا» نیست). - تلخ می‌شود («یمرّر» معلوم و متعدی است).
- گزینه (۲): خطای آن (در ترجمه «أنه خطأ» خطأ باید به حالت خبر ترجمه شود ← خطا است/ اشتباه است). - که پشیمان شویم («ندامتنا» اسم است نه فعل ← پشیمانی ما) - زندگی برایمان (ضمیر «نا» در «عیشنا» باید به شکل «زندگی ما» ترجمه شود). - تلخ شود (اولاً «یمرّر» معلوم و متعدی است، ثانیاً دلیلی ندارد به صورت مضارع التزامی ترجمه شود).
- گزینه (۳): اقدام به کاری کرده‌ایم («نقوم بِ» مضارع است نه ماضی). - دیگران («أشخاصّ» ترجمه نشده است). - قبلاً («قبلنا: قبل از ما»)

در زبان فارسی وقتی دو فعل به هم وابسته و از یک زمان باشند، فعل اول می‌تواند به صورت ماضی نقلی بیاید.

مانند گزینه (۱): باعث پشیمانی ما شده و ... تلخ می‌شود. («باعث شده» در واقع همان معنای مضارع را دارد که در این جا به صورت ماضی نقلی آمده است).

عین الخطأ: ۵۰

- (۱) لا تعیبوا عباً ترونه فی الآخین و یشاهدُ فیکم مثله: از عیبی که در دیگران می‌بینی و مانند آن در خودت مشهود است، عیب‌جویی نکنید!
- (۲) المعجب بنفسه ضالٌّ یحسبُ نفسه مُهتدِياً لا تنفعه موعظةٌ: خودشیفته گم‌شده‌ای است که خود را هدایت‌شده می‌پندارد، پس نصیحتی به او سود نمی‌رساند!
- (۳) للحمیر أصوات تُشبه صوتَ من یصرخ دونَ دلیلٍ منطقیّ: خران صداهایی دارند که شبیه صدای کسی است که بدون دلیل منطقی فریاد می‌کشد!
- (۴) الصَّمْتُ و الجِلْمُ یُسخطُ الشّاتمَ أكثرَ من المِجادلةِ معه: سکوت و بردباری دشنام‌دهنده را بیشتر از بحث کردن با او، خشمگین می‌نماید!

زیرمبحث: درس ۱

تک تک کلمات رو سریع بررسی کن و به ترجمه فعل‌ها بیشتر دقت کن.

درتس Box

اسم‌هایی مانند «أعظم: بزرگ‌تر، بزرگ‌ترین»، «أکثر: بیشتر، بیشترین» که بر وزن «أفعل» هستند و در ترجمه آن‌ها از «تر، ترین» استفاده می‌کنیم، «اسم تفضیل» نامیده می‌شوند. دقت کنید که وقتی بعد از اسم تفضیل «مِن» می‌آید، اسم تفضیل به صورت صفت برتر (صفت + تر) ترجمه می‌شود.

مثال: أَکْثَرُ مِنْ ← بیشتر از / أَكْبَرُ مِنْ ← بزرگ‌تر از

در گزینه (۱) «مشهود است» غلط است؛ چون «یُشاهدُ» فعل مضارع مجهول است و نباید به شکل اسنادی ترجمه شود. ← مشاهده می‌شود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

«مُهتدی» از فعلِ «إهتدی، تهتدی: هدایت شد» از باب «افتعال» ساخته شده و باید به صورت «هدایت‌شده» ترجمه شود.

«هنرمند کسی است که می‌تواند غم را از دل‌های دیگران بیرون کند!»:

- (۱) الملیح من یستطیع أن یُخرج الأحران من قلوب الآخین!
- (۲) الفئان هو الّذی یقدر علی أن یُخرج الحزن من قلوب الآخین!
- (۳) الملیح هو الّذی قادر علی أن یُخرج الحزن من القلوب الأخری!
- (۴) الفئان من یستطیع إخراج الحزن من القلوب الأخری!

مشاوره در این مدل سؤالات به تفاوت گزینه‌ها مثل زمان فعل‌ها و بود و نبود ضمیره، مفرد یا جمع بودن و «ال» داشتن یا نداشتن کلمات و ... خیلی دقت کن!

زیرمبحث: درس ۱

Hint «هنرمند» و «دیگران» به عربی چی می‌شه؟

پاسخ خیلی تشریحی **کلمات مهم:** «هنرمند: الفئان»، «کسی است که: هو الّذی، من»، «می‌تواند: یقدر علی، یستطیع»، «غم: الحزن»، «دل‌های دیگران: قلوب الآخین»، «بیرون کند: أن یُخرج».

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): الملیح (به معنای «بانمک» است نه «هنرمند»). - الأحران (جمع است و «غم» در عبارت فارسی مفرد است).
 گزینه (۲): الفئان (مانند گزینه (۱)) - قادر (می‌تواند) فعل است نه اسم) - الأخری (به معنای «دیگر» است، نه «دیگران».)
 گزینه (۴): إخراج («بیرون کند» فعل است نه اسم) - الأخری (مانند گزینه (۳))

عین الأقرب من مفهوم عبارة «وإن هَجَرْتِ سِوَاءَ عَشِيَّتِي وَغَدَاتِي!»:

- (۱) تیرگی حال خویش پیش که روشن کنم؟
چون دلم از دوستان هیچ صفایی ندید
- (۲) چون مرا پیری ز روز و شب رسید
نیست روز و شب همانا جز عذاب
- (۳) چو ره نمی‌برم از تیرگی به آب حیات
شدست جان من تشنه از حیات ملول
- (۴) به داغست روز و شب می‌سوزد از غم
ندارد روز و شب آرام یکدم

مشاوره سوالات مفهوم غالباً بدون تغییر از جملات کتاب درسی طرح می‌شوند؛ پس باید از قبل بررسی شده باشند!

زیرمبحث: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- ترجمه عبارت: «و اگر از من جدا شوی، شب و روزم یکسان می‌شود.»
مفهوم: این که عاشق از دوری معشوق خود به سختی، روزگار را سپری می‌کند.
بررسی مفهوم گزینه‌ها:
- گزینه (۱): گلایه کردن از نداشتن محرم راز و بی‌معرفتی دوستان.
گزینه (۲): گلایه از دوران سخت پیری.
گزینه (۳): وقتی نمی‌توان عمر جاودان داشت، گذر عمر تمامش خسته‌کننده و رنج‌آور است.
گزینه (۴): عذاب کشیدن عاشق از دوری معشوق (مفهوم این بیت کاملاً با مفهوم سؤال برابر است).

• اقرأ النَّصَّ التالي ثمَّ أجب عن الأسئلة (٥٣-٥٥) بما يناسب النَّصَّ:

«الفرزدق» من أشهر شعراء العرب وُلد في السنة العشرين بعد الهجرة في أيام الخليفة الثاني و كان أباه و أجداده جميعهم من أعلام أهل البصرة. اشتهر الشاعر في العصر الأموي و ساد (أصبح سيداً) شعراء زمانه. جاء بالفرزدق أبوه عند أمير المؤمنين عليّ (ع) عام سبعة و ثلاثين بعد الهجرة و قال له: «هذا إبنی سيكون شاعراً عظيماً» فشجعه الإمام و طلب من أبيه أن يُعلمه القرآن فقبل. يُحكى (روایت می‌شود) أنَّ الفرزدق عندما كان صغيراً، شهد أنَّ شاعراً يهجو (بدگویی می‌کند) أباه و قومه و ليس والده قادراً أن يُنشد شعراً للإجابة فبكى فرزدق شديداً و بدأ يُنشد لأوّل مرّة ليحييه بالشعر فقال الشاعر لأبيه: إن عاش ابنك كان أشهر العرب. فانتصر الفرزدق في أوّل معركة شعرية في حياته و عزم على الإنشاد في حياته.

ترجمه متن:

«فرزدق» از مشهورترین شاعران عرب است که در سال بیستم بعد از هجرت در دوران خلیفه دوم متولد شد و پدران و اجداد او همگی شان از افراد مشهور بصره بودند. این شاعر در عصر اموی مشهور شد و سرور شاعران زمانش گردید.

پدرش فرزدق را در سال ۳۷ بعد از هجرت نزد امیرالمؤمنین علی (ع) بُرد و به او گفت: «این پسر من است که شاعر بزرگی خواهد شد؛ پس امام او را تشویق کرد و از پدرش خواست که قرآن را به او بیاموزد، پس او پذیرفت.

روایت می‌شود که فرزدق هنگامی که کوچک بود، دید که شاعری از پدرش و قومش بدگویی می‌کرد و پدرش قادر نبود که شعری برای پاسخ‌دادن بسراید؛ پس فرزدق به شدت گریه کرد و برای اولین بار شروع کرد به سرودن تا با شعر جواب او را بدهد؛ پس شاعر به پدرش گفت: «اگر پسر زنده بماند، بهترین شاعر عرب می‌شود». فرزدق در اولین رویارویی شاعرانه در زندگی‌اش پیروز شد و تصمیم به سرودن در زندگی‌اش گرفت.

﴿لما جاء الفرزدق عند الإمام علی (ع) كان ...!﴾ عین الخطأ:

(١) الإمام (ع) خليفة المسلمين!

(٢) شاعراً عظيماً يعرفه كثير من الناس!

(٣) في السابعة عشرة من عمره!

(٤) لا يعلم القرآن جيداً!

٥٣

مشاوره بهتره سوالات درک متن رو در آخر سوالات عربی جواب بدین. برای تشخیص گزینه صحیح یا خطا عجله نکنین و حتماً همه گزینه‌ها رو بخونین و به کلماتی که معنای «هیچ، گاهی، اصلاً، فقط، بعضی و ...» دارن دقت کنین، سپس بهترین گزینه رو انتخاب کنین!

زیرمبحث: درس ۲

ترجمه صورت سوال: «هنگامی که فرزدق نزد امام علی (ع) آمد، بود.....» خطا را مشخص کن.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): امام خلیفه مسلمانان بود (طبق متن «جاء بالفرزدق أبوه عند أمير المؤمنين عليّ (ع)» این گزینه صحیح است).

گزینه (۲): شاعر بزرگی بود که بسیاری از مردم او را می‌شناختند. (طبق متن هنوز فرزدق شاعر نبوده و پدرش به امام گفته بود «این پسر من است که شاعر بزرگی خواهد شد».)

گزینه (۳): در ۱۷ سالگی بود (در سال بیستم به دنیا آمده بود و در سال سی و هفت هم نزد امام رفته بود؛ پس فرزدق در ۱۷ سالگی بوده است).

گزینه (۴): قرآن را خوب نمی‌دانست (بله درست است؛ چون امام به پدر فرزدق فرمود: «به او قرآن را یاد بده».)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

«متی أحسَّ الفرزدقُ بأنَّه يستطيع أن يكون شاعرًا؟»

(۱) لما شهد أنَّ أباة لا يقدر على أن يُجيب من هجاء بالسُّعرا!

(۲) عندما انتصر في أول معركة شعريّة شارك فيها!

(۳) لما شجّعه الإمام على (ع) أمام والده!

(۴) حينما بكى شديداً لاستماع شعر يُدّم فيه والده و قومه!

زیرمبصّ: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓ «چه زمانی فرزّدق احساس کرد که او می‌تواند شاعر باشد؟»

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): هنگامی که دید پدرش نمی‌تواند جواب کسی را بدهد که با شعر از او بدگویی کرده است (وقتی این قضیه اتفاق افتاد، فرزّدق به شدت گریه کرد).

گزینه (۲): هنگامی که در اولین رویارویی شعری که شرکت کرده بود، پیروز شد (دقیقاً درسته؛ چون آن شاعر به پدرش گفت: «اگر پسرت زنده بماند، بهترین شاعر عرب می‌شود»).

گزینه (۳): هنگامی که امام علی (ع) او را مقابل پدرش تشویق کرد (وقتی امام فرزّدق را تشویق کرد، از پدرش خواست به او قرآن بیاموزد و آن زمان فرزّدق احساس نکرد که می‌تواند شاعر شود بلکه پدرش به استعداد او پی برده بود).

گزینه (۴): هنگامی که به شدت گریه کرد به خاطر شعری که در آن پدر و قومش مذمت می‌شدند (وقتی با شعر جواب آن شاعر را داد و در اولین رویارویی شعری‌اش پیروز شد، احساس کرد که می‌تواند شاعر شود).

عَبْرِي الخَطَأُ فِي الإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ: «أَشْهَرُ - انتصر - شَجَّعَ - العشرين»:

۵۵

- (۱) أَشْهَرُ : اسم - مفرد مذکر - اسم تفضیل علی وزن أفعال (من مصدر «اشتهار») - معرب / مجرور بحرف الجرّ
- (۲) انتصر: فعل ماضٍ - للغائب - مزید ثلاثی - حروفه الأصلية: «ن ص ر» - لازم - معلوم / فاعل «الفرزدق»
- (۳) شَجَّعَ: فعل ماضٍ - للمفرد الغائب - مزید ثلاثی (مضارع: يُشَجِّعُ) - متعَدّ - معلوم / مفعوله ضمیر «الهاء»
- (۴) العشرين: من أعداد العقود - معرّف بأل - معرب / صفة و مجرور بالياء بالتبعیة من موصوفها «السنة»

مشاوره مصادر و باب‌هایی که برای کلمات مختلف از جمله فعل‌های مزید و ... گفته می‌شود، جزء رایج‌ترین خطاهای تحلیل صرفی هستند.

زیرمبحث: درس ۲

از مشاوره بالا کمک بگیرید! **Hint**

دربین Box

اسم‌هایی مانند «أشهر: مشهورتر، مشهورترین»، «أكثر: بیشتر، بیشترین» که بر وزن «أفعل» هستند و در ترجمه آن‌ها از «تر، ترین» استفاده می‌کنیم، «اسم تفضیل» نامیده می‌شوند. دقت کنید که اسم تفضیل‌ها از مصدر ثلاثی مجزّد گرفته شده‌اند نه مزید.

مثال: أَشْهَرُ ← مشهورتر، ترین (از مصدر «شَهْرَة» گرفته شده است، نه «إِشْتِهَار» که مزید است.)

أَكْثَرُ ← بیشتر، ترین (از مصدر «كَيْثَرَة» گرفته شده است، نه «تَكْثِير» که مزید است.)

من مصدر «إِشْتِهَار» (اسم‌های تفضیل از مصدر ثلاثی مجزّد گرفته می‌شوند، نه مزید ← من مصدر «شَهْرَة».)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

• عین الجواب الصحیح فی الأسئلة التالية (۵۶-۶۰):

عین الخطأ فی ضبط حركات الحروف:

۵۶

(۱) هذا المكتَّبُ كانت أكبر المَكاتِبِ في العالمِ القديمِ.

(۲) اللَّهُمَّ كَمَا حَسَّنْتَ خَلْقِي فَحَسِّنْ خُلُقِي!

(۳) لَيْسَ شَيْءٌ أَثْقَلَ فِي الْمِيزَانِ مِنَ الْخُلُقِ الْحَسَنِ!

(۴) عِدَاوَةُ الْعَاقِلِ خَيْرٌ مِنْ صِدَاقَةِ الْجَاهِلِ!

مشاوره در ضبط الحركات نباید همه کلمات را بررسی کنید، بلکه از قبل لازم است که بدانید چه کلماتی را باید بررسی کنید!

زیرمبحث: درس ۱

کلمه «عالم» از اون دسته کلماتی است که زیاد مورد توجه طراحان قرار می‌گیره!

Hint

برای جمع‌بستن اسم‌های مکان که بر وزن «مَفْعَل» یا «مَفْعَلَةٌ» هستند، از وزن «مَفَاعِل» استفاده می‌کنیم.

دروس Box

مَدْرَسَةٌ ← مَدَارِسُ / مَكْتَبَةٌ ← مَكَاتِبُ

المَكاتِبِ (این کلمه جمع «المَكْتَبَةِ» است و باید بر وزن «مَفَاعِل» بیاید. ← المَكاتِبِ) - العالمِ (طبق ترجمه، «العالم: جهان» صحیح است). ترجمه عبارت: «این کتابخانه بزرگ‌ترین کتابخانه‌ها در جهان قدیم بود.»

پاسخ خیلی تشریحی

۵۷ عین اسم التفضیل صفة:

- (۱) اشتريت هذا السروال الأسود بثلاثمئة ألف تومان!
- (۲) من علامات الإنسان الأحمق هو التكلم دون تفكر!
- (۳) لله الأسماء الحسنى فنحن ندعو الله بهذه الأسماء!
- (۴) أخي أحسن الأولاد في الأخلاق في أسرنا!

مشاوره مبحث اسم تفضیل از پرتکرارترین مباحث در کنکور است که به صورت‌های مختلفی از آن سؤال مطرح می‌شود.

زیرمبحث: درس ۱

Hint به دنبال اسم تفضیلی باش که بعد از اسم دیگری آمده و به آن وابسته است!

دربن Box

وقتی دو اسم به هم وابسته شوند، اگر اولی اسم تفضیل باشد، یک ترکیب اضافی را با هم می‌سازند و وقتی دومی اسم تفضیل باشد، یک ترکیب وصفی را با هم می‌سازند.

مثال: السروال الأرحص ← شلوار ارزان‌تر (ترکیب وصفی) / أرخص السروال ← ارزان‌ترین شلوار (ترکیب اضافی)
در گزینه (۳) «الحسنى» که اسم تفضیل است، بعد از «الأسماء» آمده؛ پس صفت آن است که چون «الأسماء» جمع غیرعاقل است، صفتش به صورت مفرد مؤنث آمده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): السروال الأسود («الأسود: سیاه» بر وزن «أفعل» صفت «السروال» است؛ اما رنگ‌ها، اسم تفضیل محسوب نمی‌شوند).
گزینه (۲): الإنسان الأحمق («الأحمق: نادان» بر وزن «أفعل» صفت «الإنسان» است؛ اما چون بر عیب دلالت دارد، اسم تفضیل محسوب نمی‌شود).

گزینه (۴): أحسن الأولاد (اسم تفضیل «أحسن» قبل از اسم «الأولاد» قرار گرفته؛ پس نمی‌تواند صفت باشد).

اسم‌هایی که بر وزن «أفعل» هستند، ولی بر رنگ و عیب دلالت دارند، اسم تفضیل به حساب نمی‌آیند.

مثال: أزرَق (آبی)، أحمر (قرمز)، أبکم (لال)، أحمق (نادان) و ...

نکته

عیّن ما فيه اسم التفضيل و اسم المكان معاً:

- (۱) أَكْبَرُ مَشَاكِلِ الْإِنْسَانِ هُوَ الْكَذْبُ وَ مَنْ تَرَكَهُ تَخَلَّصَ مِنْ أَكْثَرِهَا!
- (۲) مَنْ أَكْرَمَ الْعِلْمَ فَسَوْفَ يَحْضُرُ فِي مَجَالِسِ الْعُلَمَاءِ!
- (۳) سَعِيدٌ خَيْرٌ صَدِيقِي وَ هُوَ سَاعِدُنِي فِي مَوَاضِعَ كَثِيرَةٍ!
- (۴) أَحَبُّ أَوْسَطِ الْأُمُورِ لِأَنَّ فِيهِ مَنَافِعَ كَثِيرَةً لِي!

زیرمبحث: درس ۱

کلماتی رو که بر وزن «مَفَاعِلِ» هستن، بررسی کن، ببین اسم مکان هستن یا نه!

دربش Box

(۱) اسم‌های مکان بر وزن «مَفَاعِلِ» جمع بسته می‌شوند؛ اما باید حواستان باشد که هر کلمه‌ای که بر وزن «مَفَاعِلِ» است، حتماً اسم مکان نیست و ممکن است اسم فاعل و یا چیز دیگری باشد.

مثال: مَلَاعِبِ (مَفَاعِلِ) ← مَلْعَبِ (اسم مکان) / مَشَاكِلِ (مَفَاعِلِ) ← مُشْكِلَةٌ (اسم فاعل)

(۲) «خَيْرٌ» و «شَرٌّ» اگر به معنای «بهتر، بهترین» و «بدتر، بدترین» باشند، اسم تفضیل به حساب می‌آیند.

مثال: هَذَا الْكِتَابُ خَيْرٌ صَدِيقِي ← این کتاب، بهترین دوست من است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در گزینه (۳) «خَيْرٌ: بهترین» اسم تفضیل و «مَوَاضِعُ: جاها» که مفرد آن «مَوْضِعٌ» است، اسم مکان می‌باشد.

ترجمه عبارت: «سَعِيدٌ بَهْتَرِينَ دُوسْتِ مَنْ اسْت»، در حالی که او در جَاهِی بسیار به من کمک کرده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): «أَكْبَرُ: بزرگ‌تر» و «أَكْثَرُ: بیشتر» اسم تفضیل هستند، اما مفرد «مَشَاكِلِ»، «مُشْكِلَةٌ» است و در واقع اسم فاعل است نه اسم مکان.

ترجمه عبارت: «بزرگ‌ترین مشکلات انسان، دروغ است و هر کس آن را ترک کند، از بیشترین آن‌ها (مشکلات) رهایی می‌یابد.»

گزینه (۲): مفرد «مَجَالِسِ»، «مَجْلِسٌ» است و آن اسم مکان می‌باشد، اما «أَكْرَمُ: گرامی داشت» در این گزینه، فعل ماضی از باب «إفعال» است.

ترجمه عبارت: «هر کس دانش را گرامی بدارد، در مجلس‌های دانشمندان حضور خواهد یافت.»

گزینه (۴): «أَوْسَطُ: میانه‌ترین» اسم تفضیل است، اما مفرد «مَنَافِعُ»، «مَنَفَعَةٌ» مصدر است.

ترجمه عبارت: «میانه‌ترین کارها را دوست دارم، زیرا در آن منافع بسیاری برای من است.»

فعل‌هایی که بر وزن «أَفْعَلِ» هستند، در بیشتر مواقع جزء دام‌هایی است که طراحان از آن‌ها در مبحث اسم تفضیل استفاده می‌کنند.

مثال: أَحَبُّ (دوست داشت)، أَنْزَلَ (نازل کرد) و ... ← اسم تفضیل نیستند.

«خَيْرٌ» و «شَرٌّ» وقتی «ال» داشته باشند، اسم تفضیل نیستند و به معنای «خوبی و بدی» هستند.

«أختي» من طالبات الصفِّ الأوَّل في مدرستنا! «عَيْن الخطأ للفراغ:

٥٩

(١) أَفْضَلُ	(٢) الكُبْرَى
(٣) الصَّغِيرَةَ	(٤) حُسْنَى

زیرمبحث: درس ۱

Hint اصولاً خطا در مبحث اسم‌های تفضیل وقتی است که از وزن «فَعْلَى» برای مقایسه استفاده می‌کنن!

درس‌Box

(١) اسم تفضیل اگر صفت باشد، باید با موصوف خود مطابقت داشته باشد.

مثال: التلميذُ الأفضَلُ ← (دانش‌آموز بهتر) / الكُرَةُ الصَّغْرَى ← (توپ کوچک‌تر)

نکته: اگر موصوف همراه با ضمیر باشد، اسم تفضیل با «ال» می‌آید.

مثال: أُختي المُفضِلي (خواهر بهتر من)

(٢) اسم تفضیل وقتی برای مقایسه به کار می‌رود، باید بر وزنِ «أفْعَل» باشد حتی اگر مقایسه بین مؤنث‌ها باشد.

مثال: هذه الطَّالِبَةُ أَفْضَلُ مِنَ طَالِبَاتِ صَفِّكَ ← این دانش‌آموز بهتر از دانش‌آموزان کلاس شماست.

ترجمه عبارت: «خواهر من» از دانش‌آموزان کلاس اول در مدرسه ماست. خطا را مشخص کن:

برای جای خالی یا باید برای «أختي» صفت بیاوریم که با آن مطابقت داشته باشد یا این که خبری بیاوریم که مناسب عبارت باشد.

در گزینه (٤) «حُسْنَى» غلط است، چون اگر آن را صفت در نظر بگیریم، برای «أختي» که همراه با ضمیر است، صفت همراه «ال»

می‌آید ← الحُسْنَى. اگر آن را خبر در نظر بگیریم، باز هم غلط است، چون اسم تفضیل وقتی برای مقایسه به کار می‌رود، باید

بر وزن «أفْعَل» باشد ← أَحْسَن

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (١): «أفْضَلُ» به عنوان خبر برای مقایسه بر وزنِ «أفْعَل» درست به کار رفته است.

گزینه‌های (٢) و (٣): «الكُبْرَى» و «الصَّغِيرَةَ» به عنوان صفت، با «أختي» مطابقت دارند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۶۰. عین اسم التفضیل تختلف ترجمته:

- ۱) في هذا المراسيم تُريد أن ننتخب الرياضيَّ الأفضل في السنة الأخيرة!
- ۲) أفضل ما يعطيه الله كلَّ إنسان هو العقل فلا تُضَيِّعه في الأعمال السيئة!
- ۳) السُّكوتُ فيما لا نعلم خيرٌ من الكلام لأنَّ الكلام الكثير يزيد الأخطاء!
- ۴) مَنْ غَلَبَتْ شَهْوَتُهُ عَقْلَهُ فهو شرٌّ من البهائم و علينا أن نبتعد منه!

زیرمبحث: درس ۱

Hint دنبال اسم تفضیلی باش که معنای «ترین» می‌ده!

درس Box

اسم تفضیل وقتی مضاف به کلمه‌ای شود، به صورت صفتِ عالی (همراه با «ترین») ترجمه می‌شود و در غیر این حالت، به صورت صفتِ تفضیلی (همراه با «تر») ترجمه می‌شود.
 مثال: شَرُّ النَّاسِ مَنْ لَا يَعْتَقِدُ الْأَمَانَةَ ← بدترین مردم کسی است که پایبند به امانت نباشد («شَرُّ» به «النَّاسِ» اضافه شده، پس با «ترین» ترجمه می‌شود).
 السُّكُوتُ خَيْرٌ مِنَ الْكَلَامِ فِي بَعْضِ الْأَحْيَانِ ← سکوت بهتر از سخن گفتن است در بعضی وقت‌ها («خَيْرٌ» به کلمه‌ای اضافه نشده، پس با «تر» ترجمه می‌شود).

پاسخ خیلی تشریحی

«أَفْضَلُ» در گزینه (۲): به صورت صفتِ عالی (همراه با «ترین») ترجمه می‌شود، چون مضاف به «ما» شده است.
 ترجمه عبارت: «بهترین آن‌چه که خداوند به هر انسانی عطا می‌کند، آن عقل است ...»
 بررسی سایر گزینه‌ها:
 گزینه (۱): «الأفضل» به کلمه‌ای اضافه نشده، بلکه صفتِ «الرياضي» است؛ پس با «تر» ترجمه می‌شود.
 ترجمه عبارت: «در این مراسم می‌خواهیم ورزشکار برتر را در سال اخیر انتخاب کنیم».
 گزینه (۳): «خَيْرٌ» به کلمه‌ای اضافه نشده؛ پس با «تر» ترجمه می‌شود.
 ترجمه عبارت: «سکوت در آن‌چه که نمی‌دانیم بهتر از سخن گفتن است؛ زیرا...»
 گزینه (۴): «شَرُّ» به کلمه‌ای اضافه نشده؛ بنابراین با «تر» ترجمه می‌شود.
 ترجمه عبارت: «هر کس شهوتش بر عقلش غلبه کند، پس او بدتر از چارپایان است ...»

کدام گزینه درباره ابن عربشاه مطالب درستی را بیان می‌کند؟

- (۱) به تألیف تاریخ سلسله‌ای تیموریان شهرت یافت و در آثارش به ثبت و ضبط رویدادهای معاصر خودش پرداخته است.
- (۲) کتاب وی یکی از مشهورترین تک‌نگاری‌هاست که تاریخ زندگی تیمور را به صورت متمرکز و ویژه توصیف و ضبط کرده است.
- (۳) نویسنده کتابی با عنوان مسالک و ممالک است که بعد از او نویسندگان بسیاری از این نام برای نگارش تک‌نگاری‌ها استفاده کردند.
- (۴) کتاب تاریخی وی با نگارش تاریخ آفرینش عالم آغاز می‌شود و به حوادث دوره تیموریان ختم می‌شود.

زیرمبحث: درس ۱

درس‌Box

خلاصه‌ای از انواع کتاب‌های تاریخی:

تاریخ‌های عمومی	<ul style="list-style-type: none"> از قرن سوم هجری قمری آغاز شد و تا اواخر عصر قاجار تداوم یافت. نگارش تاریخ جهان از آفرینش عالم و سپس شرح زندگی حضرت آدم و دیگر پیامبران / تاریخ اساطیری ایران از کیومرث تا پایان دوره ساسانیان / رویدادهای تاریخ اسلام و سلسله‌های ایرانی تا زمان حیات مؤلف تاریخ طبری تألیف محمد بن جریر طبری (۲۲۴-۳۱۰ ق.)
تاریخ‌های محلی	<ul style="list-style-type: none"> ثبت و ضبط رویدادهای تاریخی؛ بیان ویژگی‌های جغرافیایی و اقتصادی و نگارش زندگی‌نامه مفاخر و مشاهیر محلی. تاریخ سیستان از مؤلفی ناشناخته، در موضوع تاریخ سیستان از ایام قدیم تا سال ۷۲۵ ق.
تاریخ‌های سلسله‌ای	<ul style="list-style-type: none"> فرمانروایان بزرگ و کوچک، به منظور ثبت و ضبط رویدادهای دوران خود، معمولاً ادیبان و دانشمندان را تشویق و مأمور به تدوین این رویدادها می‌کردند. بعدها با گسترش تاریخ‌نویسی سلسله‌ای در میان سلسله‌های محلی، این نوع تاریخ‌نویسی با تاریخ‌نویسی محلی پیوستگی یافت. تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی در تاریخ غزنویان.
تک‌نگاری	<ul style="list-style-type: none"> رواج از دوره تیموریان به بعد مؤلفان عموماً به اشاره فرمانروا، تاریخ زندگی او را به صورت متمرکز و ویژه، توصیف و ثبت و ضبط می‌کردند. عجائب‌المقدور فی نوابت تیمور (زندگی شگفت‌آور تیمور) اثر ابن عربشاه
تاریخ‌های منظوم	<ul style="list-style-type: none"> رواج در دوره مغولان به نظم کشیده‌شدن رویدادهای تاریخی در این گونه آثار شاهنامه فردوسی

در تک‌نگاری که از دوره تیموریان به بعد مرسوم شد، مؤلفان عموماً به اشاره فرمانروا، تاریخ زندگی او را به صورت متمرکز و ویژه، توصیف و ثبت و ضبط می‌کردند. از مشهورترین تک‌نگاری‌ها می‌توان به عجائب‌المقدور فی نوابت تیمور (زندگی شگفت‌آور تیمور) تألیف ابن عربشاه درباره تیمور اشاره کرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): تاریخ بیهقی کتاب مشهور تاریخ‌نگاری سلسله‌ای است که در آن رویدادهای سلسله غزنویان ثبت و ضبط شده است.
- گزینه (۳): کتاب‌هایی با عنوان مشترک المسالک و الممالک تألیف نویسندگان مختلف از جمله اصطخری از جمله نوشته‌های جغرافیایی است.
- گزینه (۴): این توصیف (آغاز تاریخ با آفرینش عالم) درباره تاریخ‌نگاری عمومی است. تاریخ طبری کتاب مشهور تاریخ‌نگاری عمومی است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام گزینه درباره بوستان و گلستان سعدی «به عنوان یکی از منابع تاریخی» درست است؟

- ۱) اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی قرن هفتم در آن‌ها نقد شده است.
- ۲) عقاید دینی و فلسفی ایران در دوره اسلامی را بیان می‌کنند و برخی از آن‌ها را نقد می‌کنند.
- ۳) مانند اندرنامه‌ها به بررسی اخلاق کشورداری و مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم می‌پردازند.
- ۴) اطلاعات مفیدی به منظور تبیین اوضاع علمی ایران در دوران اسلامی در اختیار مورخان قرار می‌دهند.

زیرمبحث: درس ۱

درس Box

متون نظم و نثر ادبی، گونه مهمی از منابع تاریخی محسوب می‌شوند؛ زیرا اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و نیز عقاید دینی و فلسفی رایج در هر عصری، کم و بیش، در شعر شاعران و نویسندگان آن عصر انعکاس می‌یابند. هم‌چنین بسیاری از شاعران مانند انوری، شاعر دوره سلجوقی در قصیده‌نامه اهل خراسان، سعدی در بوستان و گلستان و حافظ در دیوانش، به خوبی اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی زمان خود را نقد کرده‌اند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

سعدی در کتاب‌های خود اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی زمان خود را نقد کرده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های (۳) و (۴) به ترتیب مربوط به اندرنامه‌ها و تألیفات علمی هستند. اشتباه گزینه (۲) کلمه نقد است. در درس box به نقد عقاید فلسفی در شعر شاعران و نویسندگانی همچون سعدی اشاره‌ای نشده است.

سعدی در قرن هفتم هجری می‌زیست، پس در کتاب‌هایش رویدادهای قرن ۷ ق. نقد شده است.

کدام گزینه به ترتیب به معایب تاریخ‌نگاری ترکیبی و روایی اشاره دارد؟

- (الف) به علت گزینش و انتخاب، امکان دارد برخی از جنبه‌های خبر از چشم مورخ دور بماند.
 (ب) مورخان را به قضاوت دربارهٔ مجموعه‌ای از اخبار و روایت‌ها دربارهٔ موضوع واحد وامی‌دارد.
 (ج) تمامی اخبار و روایات با موشکافی و دقت نظر بررسی می‌شوند و پیامدها و علل رویدادها ذکر می‌شوند.
 (د) هیچ نقد و نظری دربارهٔ درستی یا نادرستی خبر ارائه نمی‌شود و خواننده با انبوهی از روایت‌ها دربارهٔ موضوع واحد روبه‌رو می‌شود.

۱ «الف» - «ب»

۲ «الف» - «د»

۳ «ج» - «د»

۴ «ج» - «ب»

زیرمبحث: درس ۲

درسی Box

انواع روش‌های تاریخ‌نگاری

تاریخ‌نگاری تحلیلی	تاریخ‌نگاری ترکیبی	تاریخ‌نگاری روایی
مورخ در این روش، با بررسی موشکافانهٔ تمام اخبار و روایت‌های مربوط به یک رویداد و نقد آن‌ها، علل، آثار و پیامدهای آن واقعه را تحلیل و تفسیر می‌کند.	مورخ در این روش به جای ذکر همهٔ روایات دربارهٔ یک موضوع، با مطالعه و مطابقت‌دادن همهٔ روایت‌ها، یک گزارش از مجموع آن‌ها تنظیم می‌کند.	مورخ در تاریخ‌نگاری روایی، روایت‌های مختلف و متعدد دربارهٔ موضوع واحد را با آوردن اسناد، ذکر می‌کند. مهم‌ترین ویژگی این نوع تاریخ‌نگاری در این بود که تاریخ‌نگاران، بدون هیچ‌گونه دخل و تصرفی در روایت‌ها، عیناً آن‌ها را ذکر می‌کردند.

شاید یکی از معایب تاریخ‌نگاری روایی این باشد که نویسندگان، هیچ نقد و نظری دربارهٔ درستی و نادرستی خبر ارائه نمی‌دهند. (د)
 مورخ در تاریخ‌نگاری ترکیبی ناچار به گزینش و انتخاب است و امکان دارد برخی از جنبه‌های خبر از چشم او دور بماند. (الف)
 بررسی سایر عبارت‌ها:

(ب) از محاسن تاریخ‌نگاری روایی است.

(ج) از ویژگی‌های تاریخ‌نگاری تحلیلی است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تاریخ

۶۴

هر یک از توصیف‌های زیر مربوط به کدام کتاب است؟

- (الف) به شیوهٔ تحلیلی نوشته شده است و تاریخ سلسله‌ای به شمار می‌رود.
 (ب) به شیوهٔ ترکیبی نگاشته شده و نویسندهٔ آن در سال ۲۹۰ ق. درگذشته است.
 (ج) از نمونه‌های تاریخ‌نگاری براساس روش موضوع محوری است.
 (د) به سبک تاریخ‌نگاری تحلیلی و پیش از ۴۳۰ ق. نوشته شده است.

- (۱) تاریخ بیهقی - اخبار الطوال - مروج الذهب و معادن الجواهر - تجارب الامم
 (۲) تاریخ بیهقی - فتوح البلدان - تجارب الامم - مروج الذهب
 (۳) تاریخ طبری - اخبار الطوال - مروج الذهب و معادن الجواهر - فتوح البلدان
 (۴) تاریخ طبری - فتوح البلدان - تجارب الامم - اخبار الطوال

زیرمبحث: درس ۱ و ۲

تیزبازی

در این نوع سؤالات لازم نیست روی تمام مباحث مسلط باشید. تنها با دانستن دو یا سه مورد می‌توانید سه گزینه را رد کنید و پاسخ صحیح را پیدا کنید. به طور مثال، با اطمینان از موارد «الف» و «د» می‌توان به پاسخ صحیح رسید.

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- (الف) تاریخ بیهقی از نظر سبک تاریخ‌نگاری تحلیلی است و یک کتاب تاریخ سلسله‌ای به شمار می‌رود.
 (ب) از مشهورترین چهره‌های سبک ترکیبی می‌توان به بلاذری (قرن سوم هجری) صاحب کتاب فتوح البلدان و دینوری (متوفای ۲۹۰ ق.) نویسندهٔ کتاب اخبار الطوال اشاره کرد.
 (ج) یکی از نمونه‌های تاریخ‌نگاری براساس روش موضوع محوری، کتاب مروج الذهب و معادن الجواهر، نوشتهٔ علی بن حسین مسعودی است.
 (د) کتاب تجارب الامم ابوعلی مسکویه (متوفای ۴۲۱ ق.) به سبک تاریخ‌نگاری تحلیلی نگاشته شده است.

- کدام نمودار تقدم و تأخر زمانی رویدادهای زیر را به درستی نشان می‌دهد؟
- (الف) علی بن حسین مسعودی، کتاب تاریخ خود را به سبک تحلیلی نوشته است.
- (ب) قایوس‌نامه توسط عنصرالمعالی نگارش شده است.
- (ج) محمد بن جریر طبری کتاب خود را به شیوه تاریخ‌نگاری روایی نگارش کرده است.

- (۱) جدیدتر → ج ————— ب ————— الف ————— قدیمی‌تر
- (۲) جدیدتر → ب ————— ج ————— الف ————— قدیمی‌تر
- (۳) جدیدتر → الف ————— ب ————— ج ————— قدیمی‌تر
- (۴) جدیدتر → ب ————— الف ————— ج ————— قدیمی‌تر

مشاوره در سال‌های اخیر، بسیاری از سؤالات کنکور سراسری به صورت ترکیبی طراحی شده‌اند. یکی از روش‌های سؤالات ترکیبی، ترکیب کتاب‌ها و آثار نویسندگان، شاعران، دانشمندان و... می‌باشد. علاوه بر مطالعه دقیق شخصیت‌های هر درس، باید ارتباط آن‌ها با شخصیت‌های سایر درس‌ها را بررسی کنید.

زیرمبهم: درس ۱ و ۲

در زیر مشخص شده است هر شخصیت در چه قرنی می‌زیسته است:

- (الف) مسعودی: قرن چهارم
- (ب) عنصرالمعالی: قرن پنجم
- (ج) محمد بن جریر طبری: قرن سوم
- پس، ترتیب زمانی عبارت‌ها به این شکل است:
- ج - الف - ب

پاسخ خیلی تشریحی ✓

هر یک از سه گزاره زیر با کدام یک از معیارهای سنجش اعتبار خبر تاریخی، بیشترین ارتباط را دارد؟

- (الف) مسعودی برای درستی یا نادرستی برخی از اخبار تاریخی به مسافرت می‌رفت.
 (ب) سیاست‌نامه خواجه نظام‌الملک مطلبی را در رد یک خبر تاریخی قید کرده است.
 (ج) مقدسی آن را دلیلی بر بطلان و نادرستی روایت تاریخی می‌دانست.

(۱) سنجش اعتبار و نقد راوی - مقایسه و تطبیق خبر با سایر منابع و شواهد - مطابقت خبر تاریخی با عقل

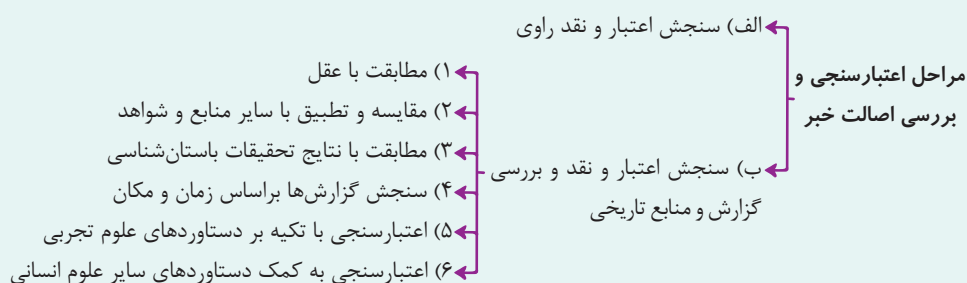
(۲) سنجش اعتبار و نقد راوی - اعتبارسنجی به کمک دستاوردهای سایر علوم انسانی - مطابقت خبر تاریخی با عقل

(۳) نقد و بررسی گزارش‌ها و منابع تاریخی - اعتبارسنجی به کمک دستاوردهای سایر علوم انسانی - مطابقت با نتایج تحقیقات باستان‌شناسی

(۴) نقد و بررسی گزارش‌ها و منابع تاریخی - مقایسه و تطبیق خبر با سایر منابع و شواهد - مطابقت با نتایج تحقیقات باستان‌شناسی

زیرمبحث: درس ۲

درسی Box

بررسی موارد:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) در گذشته، مورخان مانند مسعودی، برای بررسی درستی و یا نادرستی برخی از اخبار و گزارش‌های تاریخی به مسافرت می‌رفتند و مکان رویدادها را از نزدیک بررسی می‌کردند. این مورد دربارهٔ **سنجش اعتبار و نقد راوی** است.

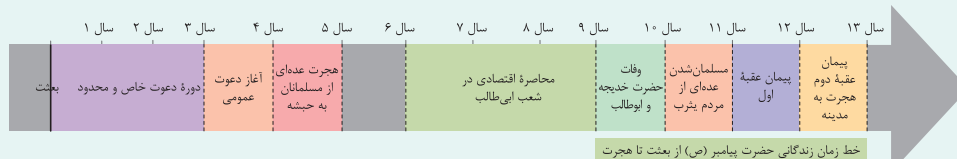
ب) مقایسه و مطابقت یک خبر و منبع تاریخی با سایر منابع نظیر اطلاعات مندرج در سایر کتاب‌های تاریخی و یا نوشته‌های دیگر مانند نسب‌نامه‌ها، سفرنامه‌ها، دیوان‌های اشعار، متون اخلاقی، فتوت‌نامه‌ها، سیاست‌نامه‌ها و امثال آن، روشی سودمند برای تعیین اعتبار اخبار و اسناد است. این مورد مربوط به **مقایسه و تطبیق با سایر منابع و شواهد** است.

ج) یعقوبی، مقدسی، ابن مسکویه، بیهقی و ابن اسفندیار، عدم مطابقت یک روایت تاریخی با عقل را، دلیلی بر بطلان و نادرستی آن می‌دانستند. این مورد مربوط به **مطابقت خبر تاریخی با عقل** است.

- کدام گزینه دربارهٔ تقدم و تأخر زمانی رویدادهای زیر درست است؟
- (الف) سران مشرک تصمیم گرفتند که هر طایفه از مسلمان شدن اعضای خود جلوگیری کند.
- (ب) ابوبکر بن ابی قحافه، به عنوان نخستین فرد از غیرخانوادهٔ رسول خدا، به اسلام گروید.
- (ج) ازدواج و ارتباط اقتصادی با بنی هاشم از سوی سران قریش ممنوع شد.
- (د) اهالی طائف با بی احترامی و اهانت حضرت محمد (ص) را از شهرشان راندند.
- (۱) «ج» پس از سایر رویدادها رخ داده است.
- (۲) «الف» پیش از همهٔ رخدادها روی داده است.
- (۳) «ب» پیش از «الف» و «د» پس از «ج» رخ داده است.
- (۴) «ب» پس از «الف» و «د» پس از «ج» رخ داده است.

زیرمبحث: درس ۳

برای پیدا کردن دید عمیق تر نسبت به حوادث صدر اسلام به نمودار خط زمان زیر توجه کنید:

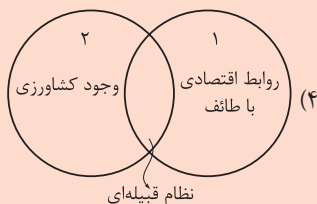
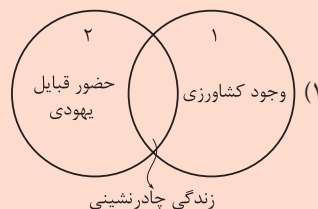
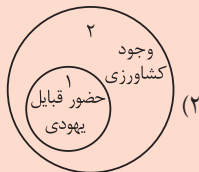
دربسی Box

بررسی موارد و ترتیب زمانی آن‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- (ب) ابوبکر بن ابی قحافه در دورهٔ دعوت خاص و محدود (سه سال اول بعثت)، نخستین فرد از غیرخانوادهٔ رسول خدا بود که اسلام آورد.
- (الف) در دورهٔ دعوت عمومی پیامبر، سران مشرک تصمیم گرفتند که هر طایفه، از مسلمان شدن اعضای خود جلوگیری نماید و با افرادی که از طایفهٔ خود اسلام آورده بودند، برخورد کند.
- (ج) محاصره اقتصادی بنی هاشم پس از تلاش‌های فراوان (از جمله مورد «الف») برای جلوگیری از گسترش اسلام انجام شد.
- (د) راندن رسول خدا (ص) از طائف پس از محاصره اقتصادی بنی هاشم بوده است.

۶۸ کدام گزینه درباره ساختار اجتماعی و اقتصادی مکه (۱) و یثرب (۲) درست است؟

مشاوره این تیپ سؤالات در سال ۱۴۰۲ معرفی شدند و به نسبت سؤالات دشواری محسوب می‌شوند، چرا که باید وجوه اشتراک و افتراق دو یا سه شهر، حکومت، شخصیت و ... را به خاطر بسپارید.

زیرمبحث: درس ۳

دربین Box

- زندگی چادرنشینی و نظام قبیله‌ای در سرتاسر شبه جزیره عربستان، حتی در شهرهای مکه، طائف و یثرب رواج داشت.
- بخش عمده این شبه جزیره را صحراهای گرم و خشک تشکیل می‌دهند و قبایلی که در این بخش پراکنده بودند، اغلب از طریق پرورش معدودی بز و شتر و راهزنی، زندگی خود را تأمین می‌کردند. در برخی از مناطق آن، مانند یثرب، یمن و طائف، کشاورزی وجود داشت.
- طائف شهری ثروتمند در نزدیکی مکه بود و بزرگان و اشراف آن‌جا، روابط اقتصادی گسترده‌ای با سران قریش داشتند.
- در آستانه ظهور اسلام، تعدادی از قبیله‌های عرب به آیین یهودیت و مسیحیت گرویده بودند. برخی از یهودیان ساکن یثرب و معدودی از مسیحیان مستقر در نجران از آن جمله‌اند.

زندگی چادرنشینی و نظام قبیله‌ای وجه مشترک مکه و یثرب است. کشاورزی در یثرب و تجارت با طائف و دیگر مناطق در مکه رواج داشت. هم‌چنین یهودیان در یثرب زندگی می‌کردند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام موارد درباره ترتیب رویدادهای سالهای نخستین ظهور اسلام در شبه جزیره عربستان (از راست به چپ) درست است؟

الف) فراخواندن خویشاوندان به اسلام توسط رسول خدا ← بازگشت پیامبر از طائف به مکه با حمایت خواهی از یکی از اشراف مکه ← راه یافتن اندیشه هجرت از مکه به ذهن پیامبر و مسلمانان

ب) ایمان آوردن زید بن حارثه ← فراخواندن خویشاوندان به اسلام توسط رسول خدا ← ناکام ماندن سران قریش در جلب رضایت ابوطالب برای دست برداشتن از حمایت رسول خدا

ج) وفات حضرت خدیجه (ع) و حضرت ابوطالب ← راه یافتن اندیشه هجرت از مکه به ذهن پیامبر و مسلمانان ← پناه بردن بنی هاشم به شعب ابی طالب

د) پناه بردن بنی هاشم به شعب ابی طالب ← بازگشت پیامبر از طائف به مکه با حمایت خواهی از یکی از اشراف مکه ← وفات حضرت خدیجه (ع) و حضرت ابوطالب

۱) «ب» - «د» ۲) «الف» - «ج»

۳) «ب» - «ج» ۴) «الف» - «د»

زیرمبحث: درس ۳

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ب) زید بن حارثه در دوره دعوت خاص (سال ۱ تا ۳ بعثت) ایمان آورد. در اوایل دعوت عمومی، رسول خدا خویشاوندانش را به اسلام فراخواند (سال ۳ بعثت). ناکامی قریش در جلب رضایت ابوطالب پیش از شروع تحریم بنی هاشم بود (حدود سال ۵ تا ۶ بعثت).
ج) بنی هاشم در دوره تحریم به شعب ابی طالب پناه بردند (سال ۶ تا ۹ بعثت). حضرت خدیجه و حضرت ابوطالب در سال ۱۰ بعثت درگذشتند. پس از وفات این دو شخصیت، اندیشه هجرت از مکه به ذهن حضرت محمد و مسلمانان راه یافت.
بررسی موارد نادرست:

الف) پس از آن که اندیشه هجرت به ذهن رسول خدا و مسلمانان رسید، پیامبر راهی طائف شد. مردم آن جا پیامبر را از شهرشان بیرون راندند و پیامبر با حمایت خواهی یکی از اشراف مکه به مکه بازگشت.

د) پناه بردن بنی هاشم به شعب ابی طالب پیش از وفات حضرت خدیجه و حضرت ابوطالب بوده و این مورد اخیر پیش از بازگشت پیامبر از طائف به مکه بوده است.

رسم حمایت خواهی یا جوار یکی از رسم های عرب در عصر جاهلی بود که براساس آن، فرد یا قبیله ای در پناه و حمایت فرد یا قبیله دیگر قرار می گرفت.

تاریخ

۷۰

کدام گزینه به موارد درست درباره «حنفاء» اشاره می‌کند؟

- الف) معدودی از اعراب بودند که در آستانه ظهور اسلام پیرو حضرت ابراهیم بودند.
 ب) سنت ابراهیمی حج را به‌جا می‌آوردند اما آن را با عقاید شرک آلود آمیخته بودند.
 ج) از پرستش بت‌ها امتناع می‌ورزیدند و از گوشت قربانی بت‌پرستان نمی‌خوردند.
 د) بیشتر آن‌ها در نجران ساکن بودند و از بت‌پرستان دوری می‌کردند.

۱) «الف» - «ج»

۲) «ب» - «ج»

۳) «الف» - «د»

۴) «ب» - «د»

زیرمبحث: درس ۳

درتس Box

در آستانه ظهور اسلام، تعدادی از قبیله‌های عرب به آیین یهودیت و مسیحیت گرویده بودند. برخی از یهودیان ساکن یثرب و معدودی از مسیحیان مستقر در نجران از آن جمله‌اند.

در کنار بت‌پرستان، معدودی از عرب‌ها بودند که به پیروی از حضرت ابراهیم، از پرستش بت‌ها امتناع می‌کردند و از گوشت قربانی آن‌ها نمی‌خوردند. اینان به حنفاء معروف شدند. پس می‌توان گفت که موارد «الف» و «ج» صحیح هستند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

با توجه به موارد زیر، کدام گزینه درست است؟

- الف) در هر ناحیه، وحدت و همگونی نسبی میان عناصر طبیعی و انسانی آن وجود دارد.
ب) هر ناحیه جغرافیایی، از سایر بخش‌های پیرامون خود متمایز می‌شود و با آن‌ها تفاوت دارد.

۱) ناحیه تعریف مشخصی دارد که «الف» و «ب» جزء این تعریف محسوب می‌شوند.

۲) در شکل‌گیری یک ناحیه، ابتدا «ب» و در نتیجه آن «الف» شکل می‌گیرد.

۳) از مورد «الف» به عنوان وحدت‌یابی یاد می‌شود و مورد «ب» ویژگی اصلی هر ناحیه است.

۴) تنها با وجود موارد «الف» و «ب» و بدون نیاز به کار جغرافی‌دان، ناحیه‌بندی صورت می‌گیرد.

زیرمبحث: پرفرافیای یازدهم - درس ۱

درس‌Box

ناحیه بخشی از سطح زمین است که ویژگی‌های جغرافیایی (طبیعی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ...) همگون و خاصی دارد؛ به طوری که با بخش‌های مجاور خود متفاوت است.

در تعریف ناحیه، هم ویژگی «الف» و هم «ب» وجود دارد و می‌توان این دو ویژگی را از آن برداشت کرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲): هر ناحیه‌ای به درجه‌ای از همگونی رسیده است که از سایر بخش‌های پیرامون خود متمایز می‌شود؛ پس ابتدا همگونی و سپس تمایز صورت می‌گیرد.

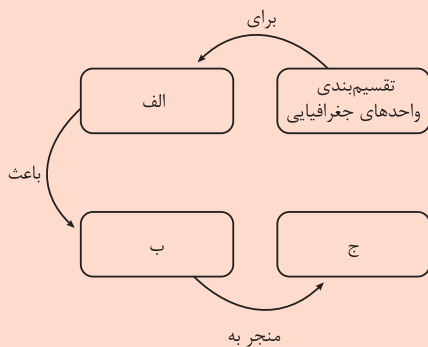
گزینه ۳): مورد «الف» یعنی همگونی نسبی میان عناصر طبیعی و انسانی، ویژگی اصلی هر ناحیه است.

گزینه ۴): برای شکل‌گیری ناحیه و ناحیه‌بندی، جغرافی‌دان با توجه به یک یا چند معیار محیط جغرافیایی را به نواحی مختلف تقسیم می‌کند.

برای شکل‌گیری هر ناحیه، اول از همه باید یک سری مکان‌هایی باشند که ویژگی‌های مشابهی داشته باشند.

نکته

۷۲ کدام عبارت موارد «الف»، «ب» و «ج» در تصویر زیر را به ترتیب کامل می کند؟

- ۱) همگونی نسبی میان عناصر طبیعی و انسانی ناحیه - علمی کردن مطالعات و تحقیقات - وحدت یابی
- ۲) تفاوت با سایر نواحی مجاور - برنامه‌ریزی صحیح برای واحدهای جغرافیایی - وحدت یابی
- ۳) شناخت بهتر و آسان‌تر مکان‌های مختلف - نشان‌دادن این واحدها بر روی نقشه - ناحیه‌بندی
- ۴) علمی کردن مطالعات و تحقیقات - برنامه‌ریزی صحیح برای واحدهای جغرافیایی - ناحیه‌بندی

زیرمبحث: **جغرافیای یازدهم - درس ۱**

درس‌Box

وقتی یک محیط جغرافیایی را براساس معیارهایی به واحدهای کوچک‌تر تقسیم می‌کنیم، به طوری که هر واحد با واحد مجاور تفاوت داشته باشد، ناحیه‌بندی کرده‌ایم.

تقسیم‌بندی واحدهای جغرافیایی برای شناخت بهتر و آسان‌تر مکان‌های مختلف و علمی کردن مطالعات و تحقیقات صورت می‌گیرد (رد گزینه‌های (۱) و (۲) تا بتوان برای آن‌ها به طور صحیح برنامه‌ریزی کرد (رد گزینه (۳)).

منظور از وحدت‌یابی همان همگونی نسبی میان عناصر طبیعی و انسانی در یک ناحیه است.

نکته

۷۳ در خصوص معیارهای مورد استفاده برای تعیین حدود یک ناحیه، کدام گزینه به مفهوم درستی اشاره می‌کند؟

الف) معیارهای انسانی

ب) معیارهای طبیعی

۱) وقتی که از تأثیر خاک نواحی مختلف بر کشاورزی سخن به میان می‌آوریم، در واقع از «الف» بهره برده‌ایم.

۲) در ناحیه‌بندی از طریق «ب» پدیده‌هایی بررسی می‌شوند که فعالیت‌های انسانی در شکل‌گیری آن نقشی ندارند.

۳) تقسیم نواحی کشاورزی به کشاورزی سنتی و کشاورزی صنعتی، ناحیه‌بندی براساس «ب» است.

۴) تقسیم‌بندی سواحل دریای خزر به خزر شرقی و خزر غربی بر مبنای بارش، در واقع استفاده از «ب» و «الف» بوده است.

زیرمبحث: جغرافیای یازدهم - درس ۱

درس‌Box

معیارهای طبیعی شامل ناهمواری‌ها، آب‌وهوا، پوشش گیاهی، خاک و نظایر آن است و معیارهای انسانی شامل جمعیت، اقوام، دین، زبان، فرهنگ و نوع فعالیت اقتصادی است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓ در تقسیم‌بندی براساس معیارهای طبیعی، پدیده‌هایی مد نظرند که در شکل‌گیری آن، انسان نقش ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱): در این‌جا تقسیم‌بندی براساس خاک بوده که یک معیار طبیعی است.

گزینه ۳): در این‌جا تقسیم‌بندی براساس یک فعالیت اقتصادی است که براساس معیارهای انسانی استفاده می‌شوند.

گزینه ۴): این تقسیم‌بندی براساس بارش است و تنها معیار طبیعی در آن استفاده شده است.

در این سؤالات حواسمان باشد آن معیار اصلی که درباره‌اش صحبت می‌کنیم چیست و تأثیرات این موارد بر هم ما را گول نزنند. **گول نخوری**

نکته **نکته** انسان در شکل‌گیری معیارهای طبیعی مانند کوه، دریا، رود و ... نقش ندارد اما در تغییر شکل آن‌ها نقش دارد.

با توجه به موارد زیر، کدام گزینه به مفهوم درستی اشاره دارد؟

- الف) در کشور سوئیس چهار زبان آلمانی، فرانسوی، ایتالیایی و رمانش وجود دارد.
 ب) زیست‌بوم‌ها جزء نواحی طبیعی هستند که هر یک به سبب پوشش گیاهی و زندگی جانوری خاصی که دارند از بقیه متمایز می‌شوند.
 ۱) «الف» بیانگر یک ناحیه‌بندی انسانی است و وسعت نواحی آن نسبت به «ب» بزرگ‌تر است.
 ۲) در «الف» برعکس «ب» ممکن است در اثر فعالیت‌های انسانی و عوامل طبیعی وسعت نواحی آن تغییر یابد.
 ۳) تعیین مرزهای نواحی در «الف» دشوارتر از تعیین مرزها در «ب» است.
 ۴) در «ب» برعکس «الف» مرزهای آن منطبق با مرزهای اداری است.

زیرمبحث: جغرافیای یازدهم - درس ۱ و ۲

درس‌Box

- ۱) تعیین مرزهای دقیق نواحی دشوار است.
- ۲) قلمرو و وسعت نواحی متفاوت است.
- ۳) مرزهای نواحی قابل تغییرند.
- ۴) مرزهای سیاسی و اداری معمولاً بر مرزهای نواحی طبیعی و انسانی منطبق نیستند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تعیین مرزهای نواحی انسانی دشوارتر از تعیین مرزهای نواحی طبیعی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱): وسعت نواحی «ب» در سطح جهان است و ممکن است چند کشور را در بر بگیرد و وسعت آن از «الف» که در سطح یک کشور است، بیشتر است.

گزینه ۲): در تمامی نواحی چه انسانی و چه طبیعی امکان تغییر وجود دارد.

گزینه ۴): مرزهای اداری و سیاسی معمولاً با مرزهای طبیعی و انسانی منطبق نیستند.

۷۵ کدام گزینه عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟
در صورت پدیده اتفاق می‌افتد.

- (۱) بهره‌برداری انسان‌ها از محیط طبیعی برای زندگی - تغییر در نواحی طبیعی و پدید آمدن نواحی مختلف
- (۲) پیشرفت انسان‌ها در دانش و فناوری و تولید ابزارها - جلوگیری از تأثیر نواحی طبیعی بر فعالیت‌های انسان
- (۳) انتقال اجباری ساکنان یک ناحیه به ناحیه‌ای دیگر - حفظ، تغییر یا تخریب تنها نواحی انسانی
- (۴) تبدیل تهران به مهم‌ترین قطب صنایع مصرفی ایران - به وجود آمدن نواحی صنعتی در محورهای ارتباطی تهران

زیرمبحث: جغرافیای یازدهم - درس ۲

درس‌Box

انسان و نواحی به چهار طریق بر یکدیگر اثر می‌گذارند:

- (۱) انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند.
- (۲) نواحی بر فعالیت‌های انسان تأثیر می‌گذارند و به آن شکل می‌دهند.
- (۳) نواحی بر یکدیگر تأثیر می‌گذارند.
- (۴) تصمیمات حکومتی بر نواحی تأثیر می‌گذارند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓ انسان‌ها برای زندگی و بهره‌برداری از محیط طبیعی از شیوه‌ها و ابزارهای متفاوتی استفاده می‌کنند و در نتیجه نواحی مختلفی را پدید می‌آورند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۲): محیط‌ها و نواحی طبیعی همواره زندگی مردم را تحت تأثیر قرار می‌دهند.
- گزینه (۳): تصمیمات سیاسی در حفظ، تغییر یا تخریب نواحی طبیعی و انسانی تأثیر دارند.
- گزینه (۴): این علت و معلول باید برعکس بیان شود؛ یعنی مورد دوم علت پدید آمدن مورد اول است.

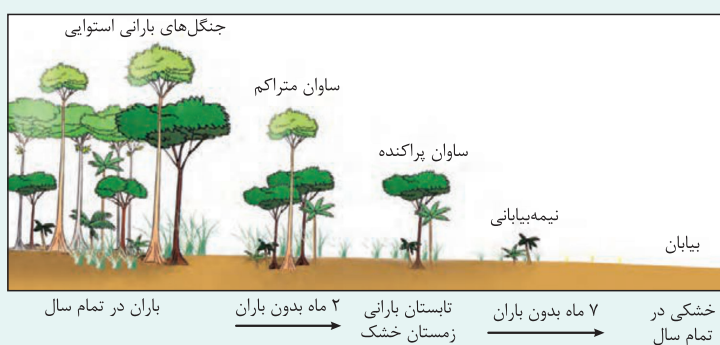
۷۶ کدام گزینه مطلب درستی را بیان می‌کند؟

- (۱) بیشترین عوامل همگونی در ناحیه ساوان متراکم، به دلیل کانون ناحیه بودن دیده می‌شود.
- (۲) در ناحیه ساوان پراکنده، زمستان‌ها بارانی و تابستان‌ها گرم و خشک است.
- (۳) هر چه از جنگل‌های بارانی استوایی به سمت بیابان حرکت می‌کنیم در کنار کاهش بارندگی، پراکندگی علف‌ها افزایش می‌یابد.
- (۴) در ناحیه نیمه‌بیابانی تنها دو ماه از سال است که می‌توانیم بارش ببینیم و به همین دلیل علف‌ها در آن پراکنده است.

زیرمبحث: جغرافیای یازدهم - درس ۲

درس‌Box

ساوان یک ناحیه انتقالی بین جنگل‌های بارانی استوایی و صحرای بزرگ آفریقا است. هر چه به سمت صحرا پیش می‌رویم، بارندگی کم‌تر و علف‌های ساوان کوتاه‌تر و تنک‌تر می‌شود و کم‌کم به مراتع مداری که از علفزارهای کوتاه‌قد تشکیل شده است، تبدیل می‌گردند. این مراتع در حاشیه صحرا به علت خشکی هوا به استپ‌های بیابانی تبدیل می‌شوند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓ هر چه از کانون یک ناحیه به سمت مرزهای یک ناحیه حرکت کنیم، از عوامل همگونی آن ناحیه کاسته می‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): با توجه به شکل بالا، جنگل‌های بارانی استوایی به عنوان کانون ناحیه حساب می‌شوند.
- گزینه (۲): در این منطقه، تابستان بارانی و زمستان خشک است.
- گزینه (۴): در این منطقه، ۷ ماه بدون باران است؛ بنابراین ۵ ماه در آن بارندگی وجود دارد.

۷۷ کدام گزینه دربرگیرنده مفهوم صحیحی است؟

الف) نواحی طبیعی

ب) نواحی انسانی

ج) نواحی سیاسی

۱) «الف» بستری برای شکل‌گیری و تداوم فعالیت‌های «ب» محسوب می‌شود.

۲) «الف» و «ج» تحت مدیریت «ب» قرار دارند.

۳) «الف» و «ج» برعکس «ب» در تمام نقاط زمین قابل مشاهده است.

۴) مرزهای «ب» و «ج» برعکس مرزهای «الف» قراردادی است.

زیرمبحث: جغرافیای یازدهم - درس ۲

دروس Box

نواحی طبیعی در سراسر کره زمین گسترده شده‌اند. این نواحی دارای ویژگی‌های طبیعی هستند و بستر زندگی و تداوم فعالیت‌های انسان محسوب می‌شوند. جوامع انسانی برای ادامه حیات به نواحی طبیعی وابسته‌اند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲): امروزه تمامی نواحی طبیعی (الف) و انسانی (ب)، تحت مدیریت یک نهاد سیاسی و ناحیه سیاسی (ج) قرار دارند.

گزینه ۳): نواحی طبیعی (الف) در سراسر زمین گسترده شده‌اند اما نواحی انسانی (ب) در سرتاسر زمین وجود ندارند.

گزینه ۴): مرزهای سیاسی (ج) برعکس مرزهای نواحی طبیعی (الف) و انسانی (ب) قراردادی‌اند.

شهرها، استان‌ها و کشورها نواحی سیاسی محسوب می‌شوند.

نکته

کدام گزینه مطابق با عبارت زیر تنظیم و تدوین شده است؟

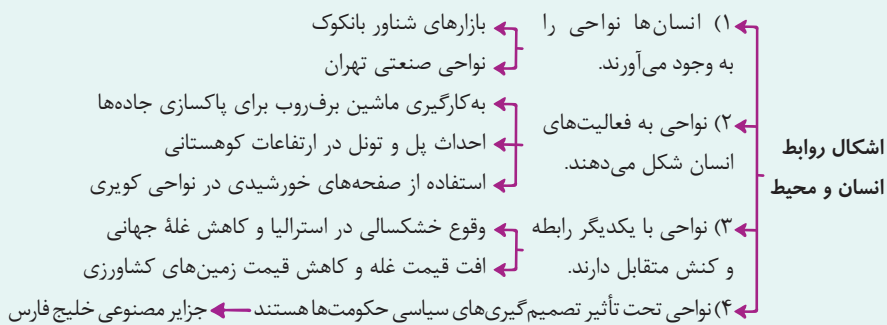
«دستفروشان بازارهای شناور بانکوک اجناس خود را برای فروش عرضه می‌کنند. این شیوه خاص فروش کالا ناحیه‌ای تجاری و گردشگری به وجود آورده است.»

- (۱) انسان‌ها با پیشرفت در دانش و تولید ابزار و فناوری بر محیط‌های طبیعی غلبه کرده‌اند.
- (۲) شرایط خاصی که این ناحیه ارائه می‌دهد، باعث می‌شود انسان در چارچوب خاصی دست به عمل بزند.
- (۳) محدودیت‌ها و موانع محیطی موجب می‌شود انسان‌ها برای کنترل محیط و شرایط خاص آن چاره‌اندیشی کنند.
- (۴) انسان‌ها برای زندگی و بهره‌برداری از محیط طبیعی از شیوه‌ها و ابزارهای متفاوتی استفاده می‌کنند.

زیرمبحث: *جغرافیای یازدهم - درس ۲*

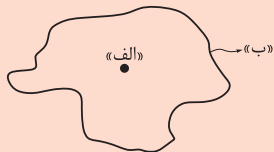
دروس Box

انسان‌ها در محیط‌های طبیعی تغییراتی به وجود می‌آورند. آن‌ها برای زندگی و بهره‌برداری از محیط طبیعی از شیوه‌ها و ابزارهای متفاوتی استفاده می‌کنند و در نتیجه نواحی مختلفی را پدید می‌آورند یا نواحی طبیعی را تغییر می‌دهند؛ مانند بازارهای شناور بانکوک. موارد ذکر شده در سایر گزینه‌ها مربوط به نوع ارتباط متقابل انسان و محیط است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۷۹ اگر شکل زیر را یک ناحیه در نظر بگیرید، کدام گزینه مطلب درستی را درباره آن بیان می‌کند؟

- ۱) «الف» بیانگر کانون ناحیه است که بیشترین عوامل همگونی در آن است و این میزان همگونی تا «ب» ادامه دارد.
- ۲) در یک ناحیه صنعتی هر چه از نقطه «الف» به سمت نقطه «ب» حرکت کنیم، تجمع زیاد کارخانه‌ها مشاهده می‌شود.
- ۳) اگر شکل صورت سؤال را زیست‌بوم ساوان در نظر بگیریم، نقطه «ب» ساوان متراکم را نشان می‌دهد.
- ۴) در نقطه «ب» ممکن است عناصری را از دو ناحیه مجاور مشاهده کنیم.

زیرمبحث: جغرافیای یازدهم - درس ۲

دروس Box

هر ناحیه جغرافیایی دارای کانون یا مرکزی است که بیشترین عوامل وحدت و همگونی در آن وجود دارد. هر چه از کانون یک ناحیه دور شویم و به طرف مرزهای آن حرکت کنیم، به تدریج از این عوامل کاسته می‌شود تا این‌که سرانجام این عوامل ناپدید می‌شوند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓ ناحیه «ب» یک ناحیه انتقالی را نشان می‌دهد. در یک ناحیه انتقالی در مرزهای یک ناحیه، ممکن است عناصر ناحیه دیگر نیز در آن ناحیه وجود داشته باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۱): هر چه به سمت مرزهای یک ناحیه یعنی نقطه «ب» حرکت کنیم، از عوامل همگونی آن کاسته می‌شود.
- گزینه ۲): در ناحیه صنعتی تجمع کارخانه‌ها در قسمت «الف» زیاد و هر چه به سمت «ب» حرکت کنیم کم می‌شود.
- گزینه ۳): در زیست‌بوم ساوان، در ناحیه «ب» ساوان پراکنده و مراتع مداری مشاهده می‌شود.

۸۰ در خصوص روابط متقابل انسان و ناحیه، تصویر زیر با عبارت کدام گزینه مطابقت دارد؟

- ۱) کاربری جزایر مصنوعی‌ای که دولت امارات متحده عربی در آب‌های خلیج فارس ساخته است، تفریحی و تجاری است.
- ۲) کشورهای اتحادیه اروپا روزانه یک میلیارد دلار برای واردات نفت و گاز هزینه می‌کنند.
- ۳) در کشور کانادا برای پاکسازی جاده‌ها از ماشین برف‌روب مجهز به جی.پی.اس استفاده می‌شود.
- ۴) به دلیل خشکسالی در استرالیا و کاهش تولید غله و گرانی آن، شورش‌ها و تظاهراتی در سنگال و بورکینافاسو صورت گرفت.

زیرمبحث: جغرافیای یازدهم - درس ۲

به درس box سؤال ۷۸ مراجعه کنید.

درس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

یک شکل از روابط انسان و ناحیه این است که نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری سیاسی حکومت‌ها هستند؛ مثلاً برنامه‌ریزی یک دولت برای ایجاد ناحیه گردشگری و پارک‌های ملی یا صنعتی یا انتقال اجباری ساکنان یک ناحیه به ناحیه دیگر. ساختن جزیره‌های مصنوعی در خلیج فارس توسط دولت امارات و تخریب ناحیه مسلمان‌نشین میانمار توسط دولت میانمار، مصادیقی از این نوع ارتباط هستند. بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه‌های (۲) و (۴): به شکل سوم ارتباط یعنی کنش متقابل دو ناحیه اشاره می‌کنند.
گزینه (۳): به شکل دوم ارتباط یعنی این که نواحی به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهند، اشاره دارد.

فلسفه

کدام پرسش فلسفی است؟

۸۱

(۱) ماده تشکیل دهنده این جهان چیست؟

(۲) کهکشان‌های عظیم در چه زمانی ساخته شده‌اند؟

(۳) کره زمین کروی است یا تخت؟

(۴) آیا جهان باقی می‌ماند یا نابود می‌شود؟

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

سؤالات فلسفی سؤالاتی هستند که به اصل وجود و حقیقت جهان و انسان و طبیعت مربوط می‌شوند و هیچ‌یک از علوم قادر به پاسخ‌گویی به آن سؤالات نیستند؛ بلکه فلسفه عهده‌دار پاسخ قانون‌مند به این قبیل سؤالات است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

هر سه گزینه (۱)، (۲) و (۳) در سایر علوم مانند فیزیک، نجوم یا ... بررسی می‌شوند و به اصل وجود جهان مربوط نمی‌شوند.

کدام گزینه درباره تفکر نادرست است؟

۸۲

- ۱) بدون پاسخ درست و قانع کننده به انواع سؤالات انسان، تصمیم گیری های انسان به سرانجام روشنی نخواهند رسید.
- ۲) برای ورود به مرحله عالی تر تفکر، هیچ نیازی به آموختن فلسفه و اصطلاحات آن نیست.
- ۳) بدون تفکر کردن، که خداوند در اختیار انسان قرار داده، کاری از انسان ها ساخته نیست.
- ۴) ساماندهی امور روزانه انسان ها صرفاً از طریق تفکر و اندیشه ورزی انجام می شود.

زیرمبحث: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بدون در دست داشتن پاسخ درست و قانع کننده به دسته دوم سؤالات، یعنی سؤالاتی که به مسائل اساسی و بنیادی مربوط می شوند، تصمیم گیری های انسان به نتیجه و سرانجام روشنی نخواهند رسید.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۲): برای ورود به تفکر فلسفی نیازی به آموختن دانش فلسفه نیست.

گزینه ۳) و ۴): انسان تمام امور خود را با تفکر ساماندهی می کند و بدون تفکر، کاری از انسان ساخته نیست.

۸۳

در کدام مورد، ترتیب مراحل تفکر به درستی رعایت شده است؟

- ۱) بدون داشتن جهان بینی، نمی توان از معنای زندگی سخن گفت - زندگی چه معنایی دارد؟ - زندگی انسان محدود به دنیای مادی نیست.
- ۲) خطاهای حسی، ناشی از اشتباه در تفسیر محسوسات است - مشاهده سراب - خطاهای حسی چه توجیهی دارند؟
- ۳) آیا مرگ، پایان زندگی انسان است؟ - انسان بُعدی غیرمادی دارد - حیات انسان با مرگ پایان نمی پذیرد.
- ۴) چرا رنج و سختی وجود دارد؟ - از دست دادن عزیزان در یک زلزله ویرانگر - هر چیزی حکمتی دارد.

زیرمبهمت: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مراحل چهارگانه تفکر، به ترتیب زیر است:

- ۱) روبه‌روشدن با مسئله (۲ طرح سؤال (۳) تفکر در اندوخته‌ها (۴) رسیدن به پاسخ در گزینه (۳) ترتیب به طور دقیق تری رعایت شده است.
- در هر کدام از گزینه‌ها، ۳ مرحله بیان شده است. می توان موارد هر گزینه را بدین ترتیب بیان کرد:
 - ۱) تفکر در اندوخته‌ها - طرح سؤال - تفکر در اندوخته‌ها
 - ۲) رسیدن به پاسخ - روبه‌روشدن با مسئله - طرح سؤال
 - ۳) طرح سؤال - تفکر در اندوخته‌ها - رسیدن به پاسخ
 - ۴) طرح سؤال - روبه‌روشدن با مسئله - تفکر در اندوخته‌ها

دقت کنید که در هیچ یک از گزینه‌ها مراحل چهارگانه طی نشده، ولی در گزینه (۳)، برخلاف سایر گزینه‌ها، مراحل طی شده ترتیب درستی دارند.

نکته

۸۴ کدام عبارت درست است؟

- ۱) واژه فیلسوف، عربی‌شده واژه یونانی فیلسوفیا است.
- ۲) از نظر ملاصدرا فطرت اول، شایسته مقام انسانی نیست.
- ۳) رهایی از فطرت اول، بدون ورود به وادی تفکر فلسفی، ممکن نیست.
- ۴) شکل‌گیری فلسفه، در گرو تفکر تخصصی در مورد سؤالات بنیادین است.

زیرمبهد: درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

دانش فلسفه عهده‌دار بررسی قانون‌مند سؤالات بنیادی است. در فلسفه هم تفکر فلسفی صورت می‌گیرد، اما به شکل نظام‌مند و تخصصی. یعنی ممکن است کسی اهل تفکر فلسفی باشد ولی به شکل نظام‌مند، دانش فلسفه را مطالعه نکرده باشد. چنین شخصی تفکر فلسفی دارد اما فیلسوف نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱): فیلسوفیا معادل یونانی فلسفه است نه فیلسوف.

گزینه ۲): ملاصدرا ماندن در فطرت اول را شایسته انسان نمی‌داند.

گزینه ۳): فطرت اول همان نیازهای روزمره و معمولی ما هستند که نمی‌توانیم آن‌ها را ترک کنیم، بلکه نباید تمام تمرکز خویش را برای آن‌ها بگذاریم.

کدام مورد، به شاخه‌های فلسفه مربوط است؟

۸۵

- (۱) عقل، توانایی ادراک همهٔ واقعیات را ندارد.
- (۲) هر معلولی، نمی‌تواند از هر علتی به وجود آید.
- (۳) سوسیالیسم، بیشتر به تأمین منافع جامعه توجه دارد.
- (۴) بدون قبول اختیار انسان، نمی‌توان از الزام اخلاقی سخن گفت.

زیرمبحث: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

شاخه‌های فلسفه، مبانی علوم و دانش‌های مختلف را مورد بررسی قرار می‌دهند. در واقع اگر مبانی هر علم را با تأمل فیلسوفانه بررسی کنیم، وارد شاخه‌ای از فلسفه شده‌ایم. گزینه (۴) بررسی مبانی علم اخلاق است و مربوط به فلسفه اخلاق است و از شاخه‌های فلسفه به حساب می‌آید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): این گزینه مربوط به بخش معرفت‌شناسی است که جزء بخش اصلی فلسفه محسوب می‌شود.
- گزینه (۲): این گزینه مربوط به بخش هستی‌شناسی است که جزء بخش اصلی فلسفه محسوب می‌شود.
- گزینه (۳): این عبارت اساساً مربوط به دانش فلسفه نیست و به دانش سیاست مرتبط می‌شود.

کدام مورد، عبارت زیر را به درستی کامل نمی‌کند؟

«معرفت به وجود، فرع بر امکان شناخت آن است؛ بنابراین»

- (۱) معرفت و شناخت وجود و هستی، همواره پس از وجود صورت می‌گیرد.
- (۲) مباحث وجودشناسانه، وقتی ممکن است که انسان را دارای ابزار شناخت بدانیم.
- (۳) برخی رویکردهای معرفت‌شناسانه می‌توانند جایی برای هستی‌شناسی باقی نگذارند.
- (۴) بدون داشتن موضعی مشخص در مورد معرفت، نمی‌توان از شناخت وجود سخن گفت.

زیرمبحث: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارت مذکور، بدین معناست که شناخت وجود، وقتی ممکن است که اساساً معرفت و شناخت، امکان‌پذیر باشد (رد گزینه (۲)). پس اگر امکان شناخت، پذیرفته نشده باشد و به تعبیر دیگر شکاک باشیم، جایی برای هستی‌شناسی و سخن از شناخت وجود باقی نمی‌ماند. (رد گزینه‌های (۳) و (۴)). اما گزینه (۱)، ارتباطی به این مطلب ندارد.

کدام گزینه درباره فلسفه علوم اجتماعی درست است؟

- (۱) در نگاه طرفداران اصالت جامعه، چیزی تحت عنوان فرد وجود ندارد و این جامعه است که اصیل می‌باشد.
- (۲) در نگاه طرفداران اصالت فرد، ممکن است جامعه در برنامه‌ریزی‌های فرهنگی و اجتماعی اولویت یابد.
- (۳) در نگاه طرفداران اصالت فرد و جامعه توأمان، جامعه فقط از کنار هم قرارگرفتن افراد تشکیل نمی‌شود.
- (۴) نگاه اصالت فرد، این است که در فلسفه علوم اجتماعی باید به دنبال نظریه لیبرالیسم و آزادی فردی باشیم.

زیرمبحث: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در نظریه اصالت فرد و جامعه توأمان، جامعه صرفاً جمع افراد نیست بلکه با گرد هم آمدن افراد و زندگی طولانی آنان با یکدیگر، یک روح جمعی در جامعه تأثیر می‌گذارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): طرفداران اصالت جامعه، وجود افراد را انکار نمی‌کنند بلکه معتقدند منافع جمعی نسبت به منافع فردی اولویت دارند.
- گزینه (۲): طرفداران اصالت فرد همواره منافع و مصالح افراد را بر منافع جمعی ترجیح می‌دهند.
- گزینه (۴): مسئله لیبرالیسم و آزادی فردی یک مسئله سیاسی است نه یک موضوع در فلسفه علوم اجتماعی

منشأ نام‌گذاری شاخه‌های فلسفه به «فلسفه مضاف» کدام است؟

(۱) اضافه‌شدن مباحث آن، به بخش اصلی فلسفه

(۲) قراردادن آن در ریشه فلسفه

(۳) ارتباط با مبانی علوم و دانش‌ها

(۴) ساختار ادبی نام شاخه‌ها

زیرمبحث: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓ برخی این قبیل شاخه‌های فلسفه را «فلسفه‌های مضاف» می‌نامند؛ زیرا کلمه فلسفه به کلمه‌ای که نام آن دانش یا موضوع خاص است، اضافه شده است؛ مانند «فلسفه فیزیک» که لفظ فلسفه به کلمه «فیزیک» اضافه شده است.

۱۹

دربارهٔ مسائل و موضوعات فلسفه و شاخه‌های آن کدام گزینه درست است؟

- (۱) بخش اصلی فلسفه دربارهٔ اصل وجود و شاخه‌های آن دربارهٔ مسائل پیرامون وجود بحث می‌کنند.
- (۲) در بخش اصلی مباحث هستی‌شناسی و در بخش‌های فرعی مسائل معرفت‌شناسی بررسی می‌شوند.
- (۳) هم بخش اصلی و هم بخش فرعی فلسفه دربارهٔ قوانین وجودشناسی و معرفت‌شناسی بحث می‌کنند.
- (۴) در بخش‌های فرعی فلسفه یا شاخه‌های دانش فلسفه، مسائل علوم مختلف بررسی می‌شوند.

زیرمبحث: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

موضوع فلسفه بنیادی‌ترین موضوعات یعنی همان وجود یا هستی است. این موضوع هم در بخش اصلی فلسفه وجود دارد و هم در بخش‌های فرعی یا شاخه‌های فلسفه؛ با این تفاوت که شاخه‌های فلسفه قوانین وجودشناسی و معرفت‌شناسی را به محدوده‌های خاص منتقل می‌کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ (۱): بخش اصلی فلسفه درصدد شناخت وجود و مسائل پیرامون آن است.

گزینهٔ (۲): معرفت‌شناسی جزء مسائل پیرامون وجود و مربوط به بخش اصلی فلسفه است.

گزینهٔ (۴): در شاخه‌های فلسفه به‌هیچ‌وجه دربارهٔ مسائل علوم بحث نمی‌کنند، بلکه میانی علوم را مورد بررسی قرار می‌دهند.

۹۰

کدام یک از سوالات زیر به بخش اصلی فلسفه مربوط نمی‌شوند؟

- ۱) آیا انسان می‌تواند امور غیر محسوس و ماوراء طبیعت را بشناسد؟
- ۲) آیا انسان‌ها تعیین‌کننده سرنوشت خویش هستند یا سرنوشت آن‌ها تابع جامعه است؟
- ۳) آیا اصولاً جهان دارای دو بُعد مادی یا غیرمادی است یا فقط یک بُعد مادی و محسوس دارد؟
- ۴) آیا این جهان مادی مبدأ غیرمادی و فوق محسوس دارد یا مبدأ این جهان در همین عالم مادی است؟

زیرمبهمت: درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مسائل مربوط به هستی و وجود و همچنین مسائل مربوط به توانایی انسان در شناخت هستی به بخش اصلی فلسفه مربوط می‌شوند، ولی مسائلی که به یک محدوده خاص از وجود می‌پردازند، موضوع شاخه‌های فلسفه قرار می‌گیرند. در گزینه (۲) مجبور بودن یا مختار بودن انسان مورد بحث قرار گرفته که به انسان‌شناسی فلسفی و یا حتی به فلسفه علوم اجتماعی مربوط می‌شوند نه بخش اصلی فلسفه.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): مربوط به معرفت‌شناسی از بخش اصلی فلسفه است.
 گزینه (۳): مربوط به هستی‌شناسی از بخش اصلی فلسفه است.
 گزینه (۴): مربوط به هستی‌شناسی از بخش اصلی فلسفه است.